

Ocena volitev že kaže nove naloge

Glavni odbor SZDL Slovenije je 16. maja sklical v Krškem posvet predsednikov in sekretarjev občinskih konferenc ter članov republiške konference iz 61. volilne enote (Občine Brežice, Krško, Sevnica, Laško, Šentjur in Šmarje). Na dnevnem redu je bila ocena volitev, ki hkrati že prinaša nove naloge občinskih organizacijam SZDL. Na posvetu so se pogovorili tudi o pripravi na republiško konferenco SZDL.

O politični aktivnosti pred volitvami in uspehih na vo-

litvah se je razvila široka razprava. Splošna ocena zadnjih volitev je izredno ugodna, saj je prav ta enota po volilni udeležbi med najbolj šimi v Sloveniji. Volitve so znova potrdile pravilnost jugoslovanske politike in predvsem družbene usmeritve po brinskem plenumu. Družbeno-politične organizacije služijo za izredno razgibano predvolilno aktivnost med ljudmi vse priznanje. Prestavniki občinskih vodstev SZDL so pri oceni volitev posebej skrbno pretehtali tudi vse hibe, ki so spremljale tokratno dejavnost. Medtem ko so bili razgovori s kandidati zelo dobro obiskani, je bila udeležba na zborih volivcev slabša; ti zbori bodo morali postati zanimivejši in sodobnejši. Še bolj kot doslej pa bo treba omogočiti občanom, da bodo lahko kar najbolj direktno vplivali na izbiro kandidatov.

J. TEPPEY

Proslava dneva letalstva v Sevnici

V nedeljo, 21. maja, bodo letalci praznovali 20. obletnico ustanovitve vojnega letalstva. V počastitev tega praznika bodo na predvečer v soboto, 20. maja, v Sevnici priredili prireditve JLA iz Cerklj kulturni večer, na katerem bo sodelovala njihova dramska in folklorna skupina, sodeloval pa bo tudi ansambel PLAVI s pevci.

OB DNEVU VOJNEGA LETALSTVA ČESTITAMO VSEM ČUVARJEM NASEGA NEBA!

Četrto stoletje našega vojnega letalstva

Minilo je 25 let, kar sta partizanska pilota Franjo Kluz in Rudi Čajavec opravila prve bojne naloge in s tem položila temelj našemu vojnemu letalstvu.

Ta dva hrabra pilota, heroja, sta se tedaj uspeš-

no bojevala proti močnejšemu sovražniku in njegovim pomočnikom. Bila sta izredna moralna opora našim borcem v enotah NOV in POJ, borcem, ki so v zasluženi Evropi, v tako imenovani »Hitlerjevi trdnjavi«, junaško tolkli sovražnika iz zraka. Čeprav so akcije prvih pilotov bile skromne, so bile vendar velikanskega moralnega pomena za vso našo borbo, obenem pa so ustvarile

skpe baze, je bila formirana prva lovska eskadra NOV. Ko je bila konec 1944 formirana skupina letalskih divizij, je bilo potrebnih samo štiri mesece, da se je usposobilo moštvo za šest letalskih polkov.

Ta dejstva nam pričajo o izrednem zanosu in naporu naših borcev, da se čimprej usposobijo za zračne boje in poletijo pod nebo zaslužene do-

ša Tita in pohvale komandantov armij.

Ko danes v svobodni domovini slavimo 25-letnico vojnega letalstva, se s ponosom spominjamo 20 pilotov in treh strelcev, ki so žrtvovali življenje za svobodo domovine. Spominjamo pa se tudi vseh drugih tovarišev, ki so v povojni graditvi dali svoja življenja.

Za povojni razvoj našega vojnega letalstva je značilno vztrajno in sistematično delo za usposabljanje mladih letalcev in tehničnega kadra, kot tudi za ustvarjanje materialne osnove našega vojnega letalstva, ki je postalo sodobna oblika naše armade. Pod našim nebom letijo sedaj sodobna letala z velikanskimi brzinami, ki jih vodijo mladi piloti. Ti piloti so vzgojeni na svetlih tradicijah in ob vzorih naših prvih pilotov. Kot njihovi vzorniki v narodnoosvobodilni vojni so tudi oni pripravljeni v vsakem trenutku, braniti nebo naše socialistične domovine.

Piše polkovnik letalstva Franc Jordan

pogoje za nadaljnji razvoj vojnega letalstva v partizanski vojski.

Hkrati z razvojem revolucije in z ustanavljanjem divizij in korpusov so se formirale prve letalske eskadre. Na predlog tovariša Tita je oktobra 1943 Vrhovni štab izdal odlok, da se formira I. letalska baza NOV. Poslal je poziv vsem letalcem, naj se vključijo v prve letalske enote.

Spričo velikanskega razvoja naše revolucije, zlasti po kapitulaciji Italije, je Vrhovni štab navezal še tesnejše stike z našimi zavezniki in ukrenil vse potrebno, da se je šla ena skupina naših letalcev šolat na zavezniška letališča v Afriki in Italiji, druga pa v Sovjetsko zvezo.

Že v drugi polovici 1944, komaj deset mesecev po ustanovitvi naše I. letal-

movine. Že v teh prvih časih našega letalskega in tehničnega sestava vojnega letalstva so bili v kratkem času doseženi izredni uspehi, po svoji borbenosti in zanosu enaki uspehom naših borcev na bojiščih. V nekaj pičlih mesecih so piloti opravili 50, nekateri tudi 70 borbenih nalog, kar dovolj jasno govori o izredni moralno-politični zavesti in sposobnosti našega tedanjega letalstva, tako pilotov kot tehničnega osebja.

Koliko je naše vojno letalstvo prispevalo k osvoboditvi domovine, povedo že same številke: opravilo je 3680 borbenih nalog in prizadejalo sovražniku velikanske izgube v materialu in ljudeh. Naši letalci so med drugim uničili 750 kamionov, 25 lokomotiv, 26 ladij in tako dalje. O teh uspehih pa jasno pričajo tudi priznanja tovari-

Očetje, sinovi in družba

Pred vrati pisarne Zveze borcev zacvilijo zavore taunusa. Iz avtomobila stopita sin in hči pred kratkim umrlega očeta. Uslužbenec organizacije jima želi izreči sožalje, toda ni več časa za to.

»Družbeno-politične organizacije ste krive, da je naš oče umrl od lakote in vsega hudega!

Sram vas je lahko, da niste zanj storili ničesar!

Fej, taka socialistična družba!

V časopis vas bomo dali!

Zaljivke so padale druga za drugo. Zaradi glasnega vpitja so pritekli k pisarni tudi drugi ljudje. Napadeni sploh ni mogel priti do besede.

Tisto uro se je isto dejanje ponovilo tudi na občini, pri skrbstvenem organu.

Za kaj gre, kaj se je zgodilo?

Oče, invalid iz prve svetovne vojne, je umrl v veliki revščini, v nemogočih razmerah. Imel je sicer manjše posestvo, dobival je invalidnino, ki mu je po predpisih pripadala, vendar je bilo to za bolehnega človeka premalo. Otroci so šli v svet, si gmotno opomogli, za očeta pa niso poskrbeli, ko je bil v stiski in odvisen od dobre volje sosedov.

Toda glej: ko se je blizala njegova zadnja ura, so se vrnili in se na občini najprej živo zanimali, kako je z dediščino; ko pa je izdihnil, so brž pohiteli tudi po pogrebni! Nekdanji borci NOB, ki so družino poznali iz vojnih časov, pa vedo sedaj povedati druge stvari, kot pa jih pripovedujejo sorodniki sami, ko očitajo družbi, kako slabo je poskrbelo za očeta, rejnika sinov in hčera revolucije. Zgodba je resnična in žalostna. Osebe in kraj niso važne, važen je opomin!

VI. jadrarno prvenstvo Slovenije

Na letališču v Prečni pri Novem mestu se bo začelo v soboto 20. maja VI. republiško jadrarno prvenstvo. Na prvenstvo bodo prišli tekmovalci iz vseh slovenskih aero klubov. Zaključek tekmovanja bo 28. maja. 26. maja bodo prišli v Prečno tudi avstrijski tekmovalci iz Linza in Graza.

OD 18. DO 28. MAJA.

Prevladovalo bo lepo vreme, vendar nestalno s pogostimi krajevnimi nevihtami oziroma kratkotrajnimi padavinami, zlasti okrog 18., 23. in 27. maja.

Dr. V. M.

Vozila in vozniki prometne milice v Novem mestu se po sobotnem nastopu ob otvoritvi tedna varnosti v Rotovžu v Novem mestu vračajo v garaže. (Foto: Moškon). Več o službi javno varnosti berite na 8. strani današnje številke!

Ni mogoče z glavo v pesek!

Gospodarska reforma vstopa s polnimi koraki v delovne organizacije

Kot vse kaže, bo leto 1967 naporno leto gospodarske reforme. Gospodarske organizacije so v zadnjih mesecih to še kako močno občutile. Čas

Obiskujmo Bohor!

Priljubljena planinska točka na Bohorju slovi po lepi naravi in planinskem domu, ki si je pridobil ugled s solidno postrežbo in zmernimi cenami. Za prvomajske praznike je bil dom poln domačih in tujih gostov. Ob sobotah in nedeljah je vedno poln, ob delavnikih pa se v njem razveseljujejo domačini, ki pridejo na Bohor v večernih urah. Z Bohorja je lep razgled na bližnjo in daljno okolico vse tja do Pohorja, Kuma, Gorjancev in Zagreba. Do doma je pristop z avtomobili možen s treh strani: s Senovega, iz Sevnice in s Planine.

D. K.

Ob 25-letnici smrti Jožeta Šeška

25-letnico smrti narodnega heroja Jožeta Šeška so počastili v Kočevju 11. maja s slovesnostmi, ki je bila v Šeškovem domu. Na njej je govoril o življenju in delu pokojnega narodnega heroja, ki je bil tudi organizator vstaje na ozemlju od Velikih Lašč do Kolpe, predsednik občinske skupščine Miro Hegler. Na slovesnosti so nastopili še pevski zbor, učenci glasbene šole in recitatorji osnovne šole ter gimnazije.

Elektrika tudi v koči pri Gosposdični!

Dne 10. maja je okoli 14 ure prvič zasvetila električna luč v Domu Vinka Padersiča pri Gosposdični na Gorjancih. Tako se je izpolnila dolgoletna želja obiskovalcev te priljubljene turistične postojanke.

Največ zaslug za to pridobitev imajo člani delovnega kolektiva podjetja ELEKTRO, ki so za napeljavo elektrovoda iz Gabrja žrtvovali veliko prostovoljnih delovnih ur.

J. S.

prilaganja in črpanja rezerv, s katerimi so mnoge delovne organizacije stopile v reformo, že poteka. Reforma s polnimi koraki vstopa v delavske kolektive.

Odzivi gospodarstva na polno dejavnost reforme so različni in ne preveč ohrabrujoči. Proizvodnja v celoti ne napreduje, v nekaterih panogah pa se v odnosu na lansko leto celo manjša. Povpraševanje na domačem in tujem tržišču je tudi običajno na mrtvi točki. Zaloge v skladiščih delovnih organizacij se večajo iz meseca v mesec, v nekaterih industrijskih panogah in delovnih organizacijah znašajo že štiri mesečno in celo šestmesečno proizvodnjo. V nekaterih podjetjih čaka na kupce blago, ki je bilo narejeno pred desetimi leti. Sprčo takega stanja so se mnoga podjetja znašla v hudih težavah, brez denarja in upanja, da se bodo iz teh težav kmalu rešila.

MEDSEBOJNE TERJATVE IN DOLGOVI DUŠIJO PROIZVODNJO

To leto je prineslo tudi polni učinek nove kreditno-denarne politike. Delovni kolektivi torej nimajo denarja, vsaj ne toliko, kot so ga imeli včasih. Posledica je, da podjetja marsikaj ne morejo plačati svojega blaga in uslug, ker partnerji prav tako nimajo denarja. Medsebojne terjatve in dolgovi rastejo z veliko naglico in se že dvigajo na desetine in stotine milijard starih dinarjev. Gospodarska sodišča imajo polne roke dela, ker je pred njimi na tisoče tožb zaradi neplačanih dolgov. Pa tudi sodbe sodišča ne pomagajo veliko, saj od tistega, ki nima denarja, dolga nikakor ni mogoče izterjati.

ZA VEČ KOT OSEM TISOC MILIJARD ZALOG

Kaj je mnoga podjetja pripeljalo tako daleč, da so brez denarja? V največjem številu primerov je prišlo do tega zaradi nakopičenih zalog. Zaloge pa se morajo nakopičiti, če je proizvodnja

neskladna, če nima zagotovljene prodaje na domačem in tujem tržišču. Ravnodušnost ni več mogoča. O zamrznjenih kupih sredstev v trgovinah in raznih skladiščih morajo skrbeti delovne organizacije same, ker danes ni dovolj samo proizvajati, ampak je treba tudi prodati. V zalogah pa je, kot cenijo, nad osem tisoč milijard starih dinarjev!

Znano je, kako more blago najti pot od proizvajalca do kupca — samo tako, če je proizvodnja usklajena, poceni in kvalitetna, če se more vključiti v konkurenco na domačem in tujem tržišču. Tega pa vsi naši proizvajalci ne morejo. Selekcija je torej neizogibna.

V DVIGU CEN NI RESITVE!

Skoraj ni več nobene možnosti, da bi razni teritorialno-politični fond pokrivali izgube »svoji« podjetij, kreditna politika pa je nehala s prakso napajanja gospodarstva z zadostno količino denarja, ker se je v tem skril eden od pomembnih vzrokov inflacije.

Kaže, da mnoge delovne organizacije še ne doumejo, kje je treba iskati pravi izhod iz težav, in se še naprej krčevito trudijo, da bi dvignile cene svojim proizvodom. Toda pot za odstranitev težav pelje naravnost v drugo smer.

Takšno stanje v gospodarstvu je postavilo delovne organizacije pred zapletene in težke naloge. »Suša« v podjetjih mora resneje kot kdaj prej spodbuditi napore proizvajalcev, da bodo v svojem delu poslovnější. Z dodatnim denarjem problemov ni mogoče več reševati — to je vseh jasno. Kajti denarja za normalen potek gospodarstva je dovolj, le da je zamrznjen v zalogah oziroma v proizvodnji, katere ne moremo več tolerirati.

Očitno je zadnji čas, da poegnemo mejo med blagom, ki gre v promet, in tistim, ki konča svojo pot v skladiščih — torej med blagom, čigar proizvodnja veliko stane, in tistim, ki je lahko cenejša. To ne bo lahko in težave že čutimo. Toda če bi ne bilo tako, bi to bilo znamenje, da je reforma odpovedala.

B. L.

Po nesreči avtobusa GORJANCI pri Šmarju v torek popoldne (Foto: E. Selhaus)

Dva mrtva v nesreči pri Šmarju

Pri Šmarju je avtobus trčil v fiat in volkswagen

GROSUPLJE, 16. maja. Potniki avtobusa »Avtoprometa Gorjanci« z reg. št. NM 20-40, ki je danes ob 14.30 odpeljal iz Ljubljane proti Žužemberku, niso mogli slutiti, da bodo priče strahovitemu trčenju na avto cesti. Njihov avtobus je dobra dva kilometra naprej od Šmarskega predora pri prehitevanju zbil dva osebna avtomobila: zeleni »volkswagen« nemške registracije M-VT-697 in skoraj nov rdeč »fiat 850«, LJ 540-71.

V »volkswagen« so se peljali trije — sofer in ena sopolnica sta bila takoj mrtva, sopolnica 33-letna Jožeta Slana, učiteljica iz Krke pa hudo ranjena in so jo odpeljali na kirurški oddelk ljubljanske bolnišnice. Tudi soferja »fiata«, ki se je v avtomobilu vozil sam, so morali odpeljati v bolnišnico.

Sofer avtobusa 34-letni Henrik Švener iz Češče vasi pri Novem mestu je z rokami živčno mečkal svojo čepico, ko je odgovarjal na vprašanja miličnikov. Ti so

zapisali tole: »Peljal sem na redni progi proti Žužemberku in Novemu mestu. Vozil sem približno s 65 kilometri na uro in pri predoru v Šmarju dohitel italijanski tovornjak s priklopnikom. Za njim sem peljal približno dva kilometra in ga začel prehitovati na levem ovinku. Že je bil avtobus skoraj vzporedno s priklopnikom, ko sem opazil avto. Bil je še kakšnih 400 metrov daleč. Začel sem zavirati in se umikati proti desni. Avtobus je bil že za priklopnikom in na sre-

dini ceste, ko se je v prednji desni del trčil »volkswagen«. Osebni avto zanašalo sem in Videl sem, da je pred tem tja. V začetku trčenja sem vozil še 45 do 50 kilometrov na uro. Avtobus je tedaj močno nagnilo in ga začelo zanašati. Nekje na mostu (cesta gre tukaj čez majhen betonski mostič) v sredini ceste je prišlo do trčenja s »fiatom 850«, ki je pripeljal za »volkswagenom«. Potem sem popolnoma izgubil oblast nad avtobusom, ki ga je neso na levo stran in je pred seboj rnil »fiata«.

Velika »dubrava« je obstala na travniku pod cesto in pod njenim levim prednjim koncem je običajni »fiat« z zmečkanim prednjim delom in razbitim vetrobranskim steklom. Ljubljancina, 52-letnega Jožeta Gašperšiča, ki se je peljal z njimi, so odpeljali reševalci na ljubljansko polikliniko. Kolikor smo do časa poročanja lahko zvedeli, je poškodovan po nogi in obrazu. Ponesrečenko iz »volkswagen« pa je že pred tem odpeljal v bolnišnico avtomobilist, ki je pripeljal mimo.

Razbitina »volkswagen«, iz katere je vrglo desni sedež, je obstala ob nizki betonski ograji mostu. Iz nje so izvlekli trupni voznička 28-letnega Viktorja Borštnika iz vasi Krka 46 in sopolnice 34-letne Vide Borštnik iz istega kraja. (Po »DELU«)

Viktor Avbelj v Novem mestu

V soboto, 13. maja, se je mudil v Novem mestu Viktor Avbelj. Povabila ga je Šola za zdravstvene delavce, da bi govoril o pripravah in vstaji na Dolenjskem, zlasti v Novem mestu. Zanimivo oživljanje spominov je pritegnilo mlade ljudi.

Kako pregnati divje lovce?

Škocjanski lovi in ribiči si že dalj časa belijo glave, kako bi pregnali tiste, ki nezaconito streljajo divjad, in odnašajo ribe iz potokov. »Ekatere so že opazovali, drugi pa še niso prišli na sled. Zmenili so se, da bodo proti divjim lovcem in ribičem najostreje ukrepali.

Razširjajte domači pokrajinski tednik DOLENJSKI LIST!

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ **TITO ZNOVA PREDSEDNIK REPUBLIKE** — V sredo so za predsednika republike znova izvolili Josipa Broza Tita, ki mu zdaj poteka mandat. Po zvezni ustavi je le zanj napravljena izjema, da je namreč lahko znova izvoljen za predsednika. Izvolili so ga na skupni seji vseh zborov skupščine. Na ločenih sejah zborov so potrdili mandate izvoljenim poslancem in se konstituirali. Predsednica zbora narodov je Vida Tomšič. Konstituirala se je tudi skupščina kot celota in so za predsednika izvolili Milentija Popovića, podpredsednik pa je dr. Marijan Breclj, dosedanji podpredsednik slovenske skupščine. Zvezni zbor je za predsednika izvršnega sveta izvolil Milka Špiljaka, dosedanjega predsednika IS hrvaškega sabora. Člana ZIS sta tudi inž. Marko Bulc in Janez Stanovnik.

■ **KONSTITUIRANA REPUBLIKA SKUPSCINA** — Pretekli teden se je konstituirala tudi republiška skupščina. Za predsednika so izvolili Sergeja Kraigherja, republiški zbor pa je za predsednika izvršnega sveta izvolil Staneta Kavčiča, ki je potlej predlagal listo še trinajstih članov izvršnega sveta. Podpredsednika skupščine sta Janko Rudolf in dr. Jože Brilej, predsednik republiškega zbora dr. Joža Vilfan, predsednik gospodarskega zbora Miran Goslar, predsednik prosvetno-kulturnega zbora Miloš Poljanšek, predsednik socialnozdravstvenega zbora dr. Vinko Mozetič in predsednica organizacijsko političnega zbora Vera Kolarič.

■ **REORGANIZACIJA ZVEZNE UPRAVE** — V zvezni skupščini so sprejeli sklep, po katerem bo poslej manj zveznih sekretariatov. Namesto dosedanjih sedmih sekretariatov bodo le štirje: za gospodarstvo, za finance, za notranje zadeve in za zunanjo trgovino. Ostaneta pa še državna sekretariata za narodno obrambo in za zunanje zadeve. Namesto ukinjenih sekretariatov bodo ustanovili komiteje zveznega izvršnega sveta, in to na področjih, kjer imajo pristojnosti repu-

blike in pomeni potemtakem ukinitve zveznih sekretariatov okrepitve vloge republik.

■ **ODLOŽENA REVALORIZACIJA POKOJNIN** — Zvezni socialnozdravstveni zbor je sprejel zakon o spremembah in dopolnitvi zakona o pokojninskem zavarovanju, vtem ko tega zakona zvezni zbor ni sprejel. Poglavitna novost v tem zakonu je določitev stopnje, po kateri naj bi revalorizirali pokojnine. In prav ob tem se je zataknilo. Zvezni zbor je namreč glasovanje o tem zakonu odložil, ker meni, da je treba prej še podrobno proučiti, za koliko naj bi pokojnine revalorizirali. Dosedanji podatki so sestavljeni po dveh različnih metodologijah in se razhajata v

Tovariš Tito spet predsednik SFRJ

ocenil, za koliko so se v zadnjem času povečali življenjski stroški. Treba bo torej še počakati, da bodo te stvari znova proučili.

■ **STABILIZACIJA GOSPODARSTVA** — Na skupni seji zveznega in gospodarskega zbora so ocenili gospodarska gibanja v letošnjem letu. Ugotovili so, da se gospodarstvo ustavlja, da so se cene umirile, da pa so zaloge precej velike, kar je naposled tudi dobro znamenje, čeprav ni nič kaj ugodno za tiste, ki jih imajo. Poslanci pa so opozorili na to, da bi se morali globlje zamisliti ob počasnejši rasti proizvodnje.

■ **JANOS PETER V SLOVENIJI** — Te dni se je mudil na uradnem obisku v Jugoslaviji madžarski zunanji minister Janos Peter. Obiskal je tudi Slovenijo in ga je sprejel novi predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič. Madžarski zunanji minister je že odpo-

toval iz Jugoslavije. Pred odhodom je dejal, da je največji skupen cilj kot pa soglasna stališča.

■ **NOVOSADSKI KMETIJSKI SEJEM ODPRT** — Preteklo soboto je predsednik Tito slovesno odprl 34. mednarodni kmetijski sejem v Novem Sadu. Razstavljalci so iz 20 dežel. Predsednik Tito je pohvalil organizatorje sejma in se optimistično izrazil glede nadaljnega razvoja kmetijstva pri nas.

■ **ZLORABA HUMANOSTI V KAKNJU** — Posebna komisija je pregledala, kako so uporabili denar, ki so ga zbrale delovne organizacije in delovni ljudje iz vse države ob hudi rudarski nesreči v bosanskem rudniku Kakanj, ko je bilo ob življenje čez sto rudarjev. Komisija je ugotovila, da so denar uporabljali za vse mogoče in da so ga le del razdelili družinam ponesrečenih rudarjev. Med drugim so si uslužbenci tega sklada delili tudi nagrade.

■ **DELEGACIJA SOVJETSKIH VETERANOV NA OBISKU PRI NAS** — V Jugoslaviji se je te dni mudila delegacija sovjetskih veteranov, ki jo je vodil znameniti vojskovodja, znan iz druge svetovne vojne, maršal Timošenko. Delegacijo je sprejel tudi predsednik Tito.

■ **SLAVJE DRUGE GRUPE ODREDOV** — V Celju so v nedeljo svečano proslavili 25-letnico ustanovitve druge grupe odredov, prve redne slovenske partizanske vojske. Zborovanje se je udeležilo okrog 10.000 ljudi. Celje je to partizansko enoto sprejelo za svojo.

■ **OBČNI ZBOR SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA** — Ob koncu prejšnjega tedna je bil v Ljubljani občni zbor republiškega sindikata delavcev industrije in rudarstva. Govorili so predvsem o nekaterih zadevah, ki zavirajo delovne organizacije, da ne morejo doseči večje gospodarske uspehe. Za predsednika so znova izvolili Jožeta Globačnika.

Podedovane težave GG Brežice

Izreden prirastek topole, zelenega bora in macesna — Kako obnoviti 6100 ha gozdov v 6 do 7 letih — 205 milijonov Sdin bi potrebovali vsako leto, denarja pa je veliko manj — Ob manjši biološki amortizaciji vlagajo brežiški gozdarji v gozdove veliko več kot drugi — Zakaj niso zagotovljena sredstva za obnovo gozdov v tistih predelih, ki so v času planskih sečenj prispevali največ?

Zakaj iglavci in zakaj topole? Zakaj so se v Brežicah odločili za to dvojico? Omenili smo že, da so v sicer opustošenih gozdovih brežiškega območja zelo dobra tla. Razen tega rastejo in dozori nekatere iglavci in listavci za posek (zeleni bor, macesen, topola) veliko hitreje kot običajne vrste gozdnega drevja.

Z meritvami so na brežiškem območju že zbrali precej podatkov o hitro rastočih vrstah drevja. Na površinah, ki so primerne za intenzivne nasade iglavcev, so ugotovili: listnasti gozd na tam v enem letu na 1 ha največ 1,5 m³ prirastka lesa in še ta les je največkrat uporaben le za drva. Zeleni bor in macesen pa dasta v enem letu na enaki površini 15 do 20 m³ prirastka dobrega lesa. Še bolj se je obnesla topola, ki je dala na brežiškem območju v plantažnih nasadih na 1 ha v letu dni 35 m³ prirastka lesa. Dodati velja, da imata zeleni bor in macesen obhodno do 30 do 40 let (čas, v katerem drevo popolnoma dorašče), topola pa 12 let! Odločitev za hitro rastoče iglavce in za topolo je torej utemeljena in razumljiva.

Pot, ki vodi k boljšemu gospodarjenju v gozdovih brežiškega gozdnogospodarskega območja, je strma in zelo višagasta. Umetne obnove je od vsega 14.685 ha družbenih gozdov potrebnih 1300 hektarjev, in sicer: na 800 ha bodo osnovali intenzivne nasade hitro rastočih iglavcev, 500 ha pa bodo pogozdili na klasičen način. 2900 ha gošč in umetnih nasadov bo treba očistiti (tudi v umetnih nasadih se razvija razno grmičevje), gojitveno redčenje pa bo treba opraviti na 1900 ha.

Za ta obsežni načrt je potrebnih 6 do 7 let. Poleg časa pa je za to potreben tudi denar. Vsako leto je treba v tem obdobju: osnovati 130 hektarjev hitro rastočih iglavcev (84.000.000 Sdin), pogozditi 70 ha površin (35 milijonov Sdin), očistiti 500 ha gošč in umetnih nasadov (25 milijonov Sdin), opraviti gojitveno redčenje na 500 ha gozdov (ker bo pri redčenju napadlo zelo malo lesa, bodo

stroški večji kot izkupiček za ta les in bo treba dodati 15 milijonov Sdin za pokritje stroškov) in razen naštetega opraviti tudi redna gozdarska dela (obžetev nasadov, varstvo in urejanje gozdov — 46.000.000 Sdin). Za vse to bi GG Brežice potrebovalo v 6 do 7 letih, torej v času, ko bi ta dela opravili, po 205 milijonov Sdin na leto.

Od 1957 do 1963 so v GG Brežice porabili vsako leto povprečno po 29.100.000 Sdin za običajna gozdarska dela

(enostavna reprodukcija) in po 57.100.000 Sdin za naložbe v gozdove. S tem je bilo na brežiškem območju porabljenih po 4.078 Sdin na hektar družbenega gozda za investicije, medtem ko se porabi v Sloveniji povprečno samo po 1.338 Sdin na 1 ha družbenega gozda. Od 1 m³ posekanega lesa dobijo v brežiškem GG le 1650 Sdin biološke amortizacije, v SRS pa povprečno 2066 Sdin! Ob manjšem dohodku je kolektiv GG Brežice torej vlagal v svoje goz-

dove veliko več kot tisti, ki imajo večji dohodek!

Biološke amortizacije zberemo zdaj na leto 80 milijonov Sdin. To je premalo za tako obsežne načrte, zato so že zdaj dodajali vsako leto po 30 milijonov Sdin iz svojih skladov. Tu pa se srečujemo z vprašanjem, ki si ga brežiški gozdarji zastavljajo že dlje časa: Zakaj nam družba ne zagotovi denarja za obnovo gozdov, ki smo jih opustošili zato, da smo z lesom iz njih zgradili osnove našega povojnega gospodarstva? Imamo izredne talne pogoje za sodobno intenzivno gozdarstvo, toda naši gozdovi so tako osiromašeni, da ne moremo s takšnim gozdarstvom začeti brez pomoči. Zakaj ni te pomoči, do katere smo upravičeni?

M. J.

Se bo afriška prašičja kuga ustavila na italijanski meji?

Afriška prašičja kuga se je v Italiji razširila skoraj do naše meje — Republiška komisija za preprečitev te nevarne bolezni ne izgublja niti trenutka, temveč skuša organizirati kar najbolj učinkovito obrambo

Kakor poročajo iz Italije, se je afriška prašičja kuga iz okolice Rima, kjer so jo zasledili marca, te dni razširila vse do jugoslovanske meje, in to kljub precejšnjim naprom, da bi bolezen zaustavili.

Tako grozi tudi vsej naši svinjereji resna nevarnost popolnega propada, kajti zoper virus, ki povzroča afriško prašičjo kugo, svet še ne pozna zdravila! Bolezen se je pred 10 leti iz Afrike prenesla na Portugalsko in v Španijo, od tam je zašla v Francijo, letos pa se z njo bori v Italiji.

Virus bolezni prenašajo poleg živali tudi ljudje, ker se prime obleke, najčešče pa se nahaja v ostankih hrane ter seveda v vsem, kar je prišlo v stik z okuženimi prašiči. Medtem ko virus APK za zdravega človeka ni nevaren, prav tako ne napada drugih živali, pa je za pra-

šiča usoden. Deset do dvajset dni po okužbi prašiči zbolijo in nato v 2—3 dneh poginejo.

Kakšni so znaki te nevarne bolezni?

Strokovnjaki pravijo, da je afriško prašičjo kugo zelo težko razlikovati od navadne kuge, znane pri nas, zato bi morali kmetovalci ob najmanjši obolevosti prašičev poklicati veterinarja. Pri afriški kugi so prašiči krmežljavi, klavirni, slabotni, imajo visoko temperaturo, tudi do 42 stopinj. Vročina traja 4—5 dni, nato naglo pada in šele tedaj prašič vidno zboli. Noče več jesti, lahko bruha, lahko se pojavi krvava griza, vedno je zaspan. Ko je bolezen dosegla to stopnjo, prašič najkasneje v 2 dneh pogine.

Zdravila ni, zato le obramba!

V boju proti tej bolezni smo brez moči, ker zdravila zanj ni, razen tega so sanitarni ukrepi težko izvedljivi. Če afriška kuga izbruhne, ni druge rešitve kot obolevle prašiče pobiti in sežgati, prav tako pa vse tiste, ki so prišli z njimi v stik. Takega ukrepa se bo treba lotiti v celotnih pokrajinah ali predelih, kjer bi bolezen ugotovili, sicer bi se raznesla še dalje po državi in Evropi.

Ni treba posebej poudarjati, kakšna škoda bi nastala, če bi do take katastrofe prišlo. Iz izkušenj, ki jih imajo s to boleznijo v državah, kjer je že divjala, vemo, da se

stroški takoj po prvem pojavu APK dvignejo v milijarde.

Pri nas gre trenutno za vprašanje, ali neglede na milijardne stroške ukrepati na mejah ali se trenutno zadovoljiti s polovičnimi, a cenejšimi ukrepi, in kasneje na grmadah sežigati prašiče, hkrati pa ugotavljati še mnogo večjo škodo.

Zvezni sekretariat za gozdarstvo je pred kratkim sprejel uredbo, ki prepoveduje sleherni uvoz živali, mesa, mesnih izdelkov in rib iz Italije. Na mejnih prehodih tudi razkužujejo vse kamione, ki prihajajo z italijanske strani. V preprečevalni akciji pa morajo sodelovati prav vsi občani, če hočemo, da bo uspeša.

Tako naj svinjerejci ne krmijo prašičev s pomijami, naj ne pobirajo ostankov hrane ob cestah in na camping prostorih, ker so jo morda odvrgli tuji turisti in je okužena. Varnostni ukrepi so za zdaj posebno pomembni v obmejnih predelih, če pa bo potrebno, jih bodo uvedli tudi drugje v Sloveniji in v vsej državi.

■ Zivinjorejci naj se zavedajo, da jim skupnost najbrž ne bo mogla povrniti vse škode, ki bi jo lahko povzročila afriška prašičja kuga. Čeprav bi jim plačali polno vrednost pobitih živali, bo še vedno ostala velika posledica škoda, ki jo bo utrpel vsak sam. Prav zato pa je treba dosledno upoštevati vsa navodila in predpise!

NOVOTEHNA NOVO MESTO

■ **NOVOTEHNA** — na Glavnem trgu ima na zalogi pralne stroje Castor 509, Castor 532 in Gorenje S 52. Velika izbira gospodinskih pripomočkov! Vse vrste štedilnikov »Gorenje«. Na zalogi porcelan, emailirana posoda, steklenina, izdelki iz plastičnih mas (obutev, polivinil tekači, topli pod, stragula, vinas ploščice), elektroinstalacijski material, muzikalije, gramofonske plošče in ves ribiški pribor.

■ **NOVOTEHNA** — pri kandiškem mostu posluje zaradi adaptacij v prirocnem skladišču v isti stavbi (vhod s Partizanske ceste). Tu lahko dobite vse vrste gradbenega materiala in strešno opeko KIKINDA. Prodajajo tudi vse vrste ploščatega in okroglega železa, črno in pocinkano pločevino, orodje, stavbeno okovje, ves vodoinstalacijski material in še raznovrsten material, pribor železninarske stroke.

■ **BARVE-LAKI** — Cesta komandanta Staneta: na zalogi vse vrste barv in lakov, suhe in oljate barve, razni premazi, zaščitni premazi in ščetinarsko blago (čopiči, omela itd.).

■ **AVTO-DELI** na Glavnem trgu: izbira moških in ženskih športnih in turnih Rogovih koles, Mopedi T 12 in T 13, nadomestni deli za vse vrste osebnih in tovornih avtomobilov, akumulatorji 6 in 12 voltov različnih kapacitet, ostali pribor in avtomobilska oprema.

■ **NOVOTEHNA** v Trebnjem, Krškem in Metliki ima vedno na zalogi vse vrste gradbenega materiala, železo, pločevino, tehnično blago, gospodinske pripomočke in drugo.

POTROŠNIKI, kupite kvalitetno, poceni in **NOVO** pri **NOVOTEHNI**!

Kmetijski nasveti

Kako obdelujemo zemljo

Oranje je najvažnejši način obdelave zemlje, zato se bomo zadržali samo pri njem.

■ **CAS ORANJA**. Naj takoj v začetku povemo: v naših razmerah preorje vsak dober poljedelec vse njive, namenjene pomladanski setvi, že jeseni. Za težjo zemljo to velja toliko bolj. Kaj bi spomnili po nepotrebnem zgubljali dragocen čas in z oranjem povrhu vsega še izganjali vlogo iz zemlje, ki jo bodo rastline še kako potrebovale! Zakaj ne bi izkoristili dobrega vpliva zimskega mraza na strukturo zemlje, saj mraz debele brazde tako dobro razdrobi.

Na čas oranja odločilno vpliva tudi vlaga. Pri peščenih zemlji to ni tako važno, zato jo je lažje obdelovati kot težko, glinasto. Hudo napako naredijo poljedelci, če spomladi na hitro obrnejo brazde, ki se še kar svetijo od vlage. Gorje, če nanje pritisne sonce in potegne veter, še preden so do konca obdelane. To napako pogosto delajo naša posestva, ki zaradi sile razmer in nujne orjejo iz dneva v dan, ne oziraje se na zahteve zemlje. V jeseni se potem ni treba čuditi, zakaj je slabši pridelek na enoto površine od sosednje dobro in predvsem pravočasno obdelane njive, ki je dobila manj gnojil, pa jih je dobro poplačala.

■ **GLOBINA BRAZDE**. Medtem ko širina brazde in hitrost oranja bistveno ne vplivata na pridelek, je prav globina oranja najbolj sporna zadeva tega opravila. Poljedelci so poskušali že vse mogoče, da bi ugotovili, kako globoko je najboljše orati. Da se lahko odločimo, moramo poznati nekaj osnovnih načel.

Če skopljemo na njivi globoko jamo, lahko v njeni strmi steni razločno vidimo dve plasti: spodnjo mrtvico in zgornjo živico. Zgornja plast živice, do koder seže lemež pluga, je ornica, pod njo pa je tanjša zbita plast — plazina, ki jo naredi lemež pluga, če orjemo vsako leto enako globoko. Ornica se drobi, v njej so drobnoživke najbolj razmnožene in delavne. Če se naenkrat odločimo in preorjemo zemljo običutno bolj globoko v dobri veri, da delamo koristno delo, bomo naredili več škode kot korist. Pokopali bomo godno zemljo, na dan pa spravili mrtvico, ki jo bo dež zapral in sončna pripeka razpokala. Za rastline pa ni nič slabšega od tega. V tem je tudi neuspeh gesla: Orjite globoko! čeprav je imel dober namen.

■ **Res je bolje**, da je plast ornice čim bolj debela, vendar gre to le do določene meje. Važno je, da jo uspešno poglabljamo leto za leto, centimeter za centimetrom. Pri nas zaradi strmih leg in slabe vprežne živine marsikje orjejo zemljo običutno preplitvo, ornica je pretanka in se prehitro izčrpa. Poglabljati jo je treba počasi, toda vztrajno. Na pomoč je treba poklicati tudi rastline ugodivke (detelje in še nekatere druge poljščine), ki zboljšujejo zemljo, zatem hlevski gnoj in marsikje še apnenje, da v nekaj letih poglobimo ornico, kar je zahteva intenzivnejšega poljedelstva. Dobre uspehe so dosegli tudi s posebnimi plugi — podbrazdniki, ki podrahljajo plazino, kar zelo ugodno deluje na rast.

Znanstveni polzkusi so dokazali, da je meja globine pri 30 cm. Za naše razmere je ugotovljeno, da je za okopavine najbolj smotno orati na srednje težki zemlji okoli 25 cm globoko, za koruso, stročnice in industrijske rastline okoli 20 cm, za jare posevke pa 15 do 18 centimetrov.

ZALTAVA FIRT
Servis
NOVOTEHNA
NOVO MESTO

Stalna dežurna služba v Ločni. Ob delavnikih od 6. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 20. ure.
Telefon: 21-538.

KLOPOTEC

Ribničan med italijanskimi partizani

Na glavo Staneta Nosana, ki se je boril v vrstah italijanskih partizanov, so Nemci razpisali 60.000 lir nagrade — Pobeg iz taborišča Renicci — S prekomorci od Visa do Tržiča

Stane Nosan iz Ribnice je bil eden izmed organizatorjev vstaje v Arcevi, manjši občini v italijanski pokrajini Ancona. Italijanski tovariši, s katerimi si dopisuje že 12 let, so ga 10. maja 1964 povabili na proslavo 20-letnice odpora proti fašizmu in nacizmu ter k odkritju spomenika padlim. V spomin na skupne boje žele predstavniki občine Arcevia navezati tesnejše stike z Ribnico, predlagali pa so tudi, da bi se obe naselji pobratili.

Pred kratkim smo obiskali Staneta Nosana in ga zaprosili, naj nam pove nekaj svojih vojnih spominov iz Italije. »Čeprav je Italija kapitulirala že 8. septembra 1943, nas internirancev italijanski stražarji niso hoteli spustiti. Nameravali so nas predati Nemcem. 16. septembra je res prišla neka nemška kolona, vendar samo po — bencin. Takrat šele nam je uspelo prepričati italijanske stražarje, naj zbeže. Res so ušli, mi pa smo takrat navalili in podrli na več krajih bodečo žico. V pol ure nas je ušlo — nekateri celo v samih kopalkah — vseh 5000 internirancev. Naš beg so Nemci opazovali in se neredu in begu le krototali.

Po navodilu Partije se nas je večina zbrala na bližnjem gradu. Tam smo se razdelili na skupine po 6 mož, ki so poskušale prodreti v Jugoslavijo.

Moji skupini se ni uspelo vrniti domov. Razdelili smo se na dve skupini po 3 može. Moja skupina, v kateri sta bi-

la že pokojni Jaka Tekavec iz Ribnice in Tone Kremžar iz Ljubljane, je ostala pri Arcevi, kjer smo skupaj z domačimi komunisti organizirali partizansko grupo. Pridružil

STANE NOSAN

se nam je še 16 Jugoslovancev (Dalmatincev in Črnogorcev) in grupa je štela 25 mož, enako število pa je bilo sodelavcev, ki niso bili redno v naši skupini.

Zadrževali smo se na gori Santangelo, odkoder smo odhajali na akcije. Rušili smo mostove, razoroževali posameznike, ki so prihajali domov, napadli transporte, ki so preskrbovali nemške enote itd. Pri napadu na karabinjersko postajo Montecarlo sem bil ranjen. Ko smo napadli železniški transport, smo osvobodili 200 mobilizirancev, zaplenili precej orožja in konj, vojaško spremstvo pa

uničili. Napadli smo tudi nemški topniški oddelek, pobili 16 Nemcev in zaplenili top.

4. maja 1944 pa so Nemci napravili veliko ofenzivo, v kateri je sodelovalo 2500 vojakov SS in fašistov. Takrat je padlo precej naših, med njimi tudi trije Dalmatinci iz naše enote, 5 kurirjev in terencev pa so ujeli in jih pri Arcevi ustrelili. Takrat so razpisali tudi nagrado za nas 3 Slovence: za vsakega, živega ali mrtvega, so ponujali 60.000 lir.

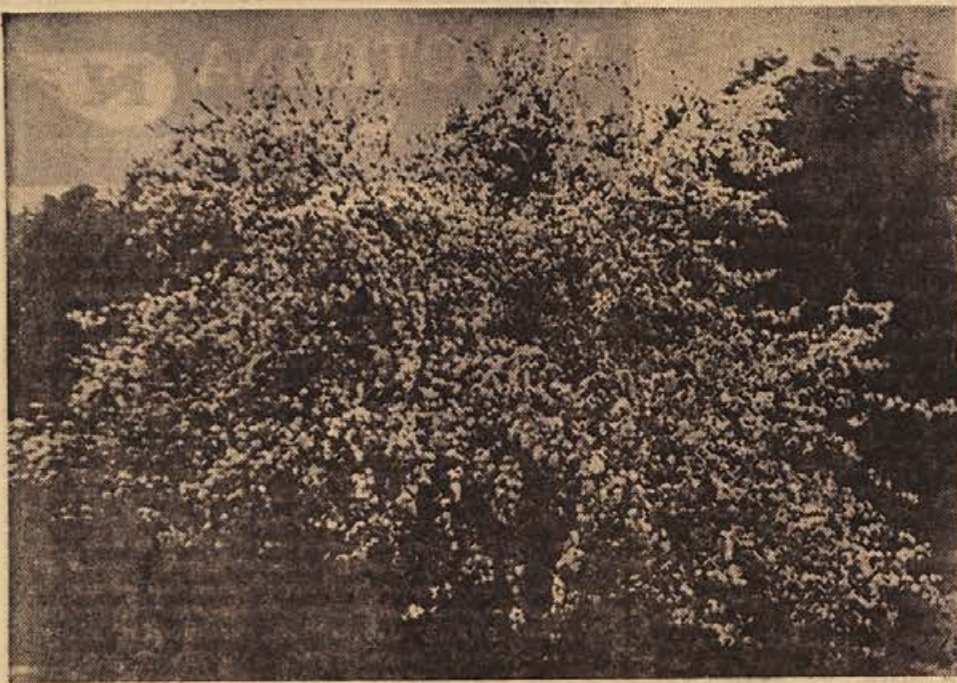
Pe ofenzivi je bila morala v naši enoti bolj slaba. Vendar sem dosegel, da smo spet zbrali vse orožje in napadli vojaški avtobus, osvobodili 30 mobilizirancev in pobili vojaško spremstvo. Teden dni kasneje smo uničili še osebni avto s petimi velikimi fašističnimi arbamle. Morala v enoti je spet narasla.

Oktober 1944 so ta del Italije osvobodili Amerikanci. Takrat smo se Jugoslovani odpeljali na Vis, od tam pa smo s 3. prekomorsko brigado osvobodili Dalmacijo, Bosno in Hercegovino in končno še Tržič.

Z italijanskimi tovariši sem si spet začel dopisovati leta 1955, deset let kasneje pa sta me dva obiskala. Takrat sta v razgovoru s predstavnikoma naše občinske skupščine, občinskega komiteja ZK in občinskega odbora ZB predlagala, naj bi se Ribnica in Arcevia pobratili.

Staneta Nosana (v sredini z brki) so italijanski vojni tovariši iz Arcevia povabili 10. maja 1964 na proslavo 20-letnice odpora proti fašizmu in nacizmu. Takrat so odkrili še spomenik padlim, na katerem so vklesana tudi imena treh Dalmatincev. Na sliki: Tribuna v Arcevi leta 1964 med govorom komandanta italijanske divizije Garibaldi.

POMLAD JE NA SIROKO ODPRLA ROKE TUDI NAD DOLENJSKO — Jablana na Stari Bučki menda še nikoli ni tako lepo cvetela kot letos — tudi stari ljudje ne pomnijo, da bi bila kdaj že tako polna. Če ne bo več hudega mraza in toče, lahko pričakujemo lepo sadno letino. (Foto: P. Miklič)

V KRŠKEM VELIKO RAZMIŠLJAJO O REORGANIZACIJI ZK

Komunisti znotraj tovarniške ograje

V podjetjih so člani Zveze komunistov nastopali predvsem kot delavci, manj kot občani — Zaverovani v ozko omejene interese delovne organizacije, niso imeli posluha za probleme kraja ali občine — Nove oblike dela bodo zrahljale te nevidne meje

Komunisti v krški občini živo razpravljajo o reorganizaciji ZK, ob tem pa se zelo radi opredeljujejo za osnovne organizacije v proizvodnji. Želja po takih oblikah izhaja po oceni predstavnikov občinskega in tovarniškega komiteja ZK iz dosedanjih delovnih metod.

Ograjeni s tovarniškim plotom, so se komunisti prav dobro počutili. Izhajali so iz ozko omejenih interesov podjetja in si niso prav nič očitali, če kdaj niso pokazali razumevanja za probleme kraja ali občine. Svojo dolžnost

so kot člani osnovne organizacije v podjetju v redu opravljali, v delo terenskih OO pa se niso vključevali. Komunisti so tudi v CELULOZI nastopali predvsem kot člani kolektiva, manj kot občani. Tako so sami pomagali ustvarjati mejo, ki je delila občinsko in njene interese od tovarne.

V podjetjih so marsikje še vedno trdno prepričani, da je osnovna organizacija pri njih potrebna, in teh stališč se krčevito oprijemajo. V resnici pa izhaja tako prepričanje spet iz ozko omejenih interesov, malo ali pa nič povezanih s krajevno skupnostjo ali občino.

Spet v drugih delovnih organizacijah se člani Zveze komunistov brez zunanjih pobud odločajo za združevanje na območju krajevne skupnosti. Te terenske osnovne organizacije jih bodo sprejele z odprtimi rokami.

V CELULOZI bo konferenca ZK konec tega meseca. Reorganizacijo si tam zamišljajo tako, da bi po ekonomskih enotah organizirali aktivne. Ti bi se opredeljevali za gospodarstvo in samoupravo in iz različnih zornih kotov ocenjevali probleme podjetja ter interese tovarne in občine. Gospodarsko in samoupravno problematiko bi torej obravnavali bolj celovito.

Do združevanja v aktivih so člani še precej zadržani. Pripisujejo jim manj avtoritativnosti kot osnovnim organizacijam, ki so komuniste

zelo trdno povezovali. Ta združanost pa ima korenine tudi v bojznosti, da bi bili komunisti potem preveč odmaknjeni od reševanja konkretnih zadev.

Marsikje so se osnovne organizacije ubadale z raznimi pravilniki ipd., čeprav to delo ni sodilo med njihove naloge. Prevelika konkretnost je v mnogih primerih odrinila skrb za idejno izpopolnjevanje in globlje razumevanje družbenih procesov. Občinska konferenca bo na podlagi vseh teh razprav in predlogov nakazala jasnejše oblike dela komunistov v prihodnjem obdobju.

J. TEPPEY

Razvitje prapora na Bohorju

Planinsko društvo BOHOR s Senovega vabi 21. maja na razvitje planinskega prapora na Bohorju. Združena bo s kulturnim programom in ogledom nekdanje partizanske bolnice v Travnem lazu. Bolnico so uredili s prostovoljnim delom. Leži le nekaj kilometrov od koč na Bohorju.

KAJ JE Z AZALEO?

Lani je DOLENJSKI LIST obširno pisal o znameniti Azalei pontici, ki cveti pri Brusnicah pod Gorjanci. Vendar rastlina še vedno ni zaščiten. Obiskovalcu tega kraja se nudi žalosten prizor, ko namesto dišečega cvetja najde kupe posekanih rož. Nekdo je menda to leto grabil listje in posekal precej grmov Azalee pontice. Prav bi bilo, da se rastlina končno le zaščiti, saj je njeno rastišče iz leta v leto bolj obiskano in občudovano!

J. HUDOKLIN

Borci iz baze 99 D!

Vse pripadnike partizanskih delavnic za zveze — 99 D v Starih Zagah, Črmošnjicah, na Primorskem in ilegalne radijske tehnike v Ljubljani ter drugod pozivamo na prvo povojno srečanje. Zbor bo 21. maja ob 7.30 v Novem mestu na avtobusni postaji pri hotelu Metropol. Po razdelitvi malice se bomo odpeljali na ogled nekdanje baze 99 D v Starih Zagah pri Črmošnjicah.

Ob 13. uri odhod v Semič, kjer bo v menzi tovarne Iskra skupno kosilo.

Prijave pošljite na naslov Boris Kos, urar, Novo mesto, in sicer sedanji naslov, število svojih gostov in prometno sredstvo, s katerim nameravate potovati. Avtobusi odhajajo iz Ljubljane v Novo mesto ob 5.30, 6.00, 6.30, in 6.55. Nadaljna obvestila bomo objavili v TV in po radiu. Srečanje bo ob vsakem vremenu.

Pripravljalni odbor za 99 D

Ivan Belle (1867-1924)

V soboto, 13. maja, so v grajskem parku Kostanjevici na Krki odkrili spominski kamen ob 100-letnici rojstva Ivana Belle, ki je bil priznan strokovni pisatelj, prvi ravnatelj kmetijske šole v Sentjurju ob južni železnici, ustanovitelj in prvi predsednik Sadjarskega društva za Slovenijo.

Njegov oče Franc je bil ravnatelj verskega zaklada; upravljal je zaplenjena cerkvena in samostanska posestva na Dolenjskem, med drugimi Kostanjevico in Stično. Izhajal je iz kmečke družine na Težki vodi pri Novem mestu. Za časa Ilirije je hodil v novomeško kapiteljsko šolo, nato pa je končal licej v Ljubljani, kjer so mu pod francoskim vplivom spremenili lepo slovensko ime Bele v Bellé. Njegova druga žena Alojzija Čelesnik, hči uglednega poštarja in tržana iz Ribnice, mu je rodila štiri otroke; Ivan je bil drugi v družini; rodil se je 14. maja 1867, torej pred 100 leti. Ljudsko in srednjo šolo je obiskoval v Novem mestu. Po še-

stem razredu novomeške gimnazije se je šolal in nekaj let praktičral (1884-85) na takratni kmetijski šoli na Slapu pri Vipavi, kjer je bil ravnatelj Rihard Dolenc (oče pokojnega univ. profesorja dr. Metoda Dolenca). Kmetijsko šolo so 1886 preselili s Slapa na Grm pri Novem mestu. V letih 1885-87 je končal višjo vinarsko in sadjarsko šolo v Klosterneuburgu pri Dunaju.

Prva leta je Bellé služboval v Bolgariji (1888-90), kamor so ga avstrijske oblasti poslale v pomoč v času, ko je trtna uš. (filoksera) začela napadati bolgarske vinograde. Tam je bil nekaj časa potovalni učitelj, nato pa v službi veleposesta Della Veaux v Vidinu ob Donavi. Zaradi vojaščine se je moral vrniti domov. Od leta 1891 do 1909 je bil v Mariboru potovalni učitelj, predaval na vinarski in sadjarski šoli in nazadnje kletarski nadzor. Jeseni 1909 je bil imenovan za prvega ravnatelja slovenske kmetijske šole na južnem Stajerskem v Sentjurju pri Celju, katero je iz-

gradil za tiste čase v moderni šolski center in jo uspešno vodil do svoje prezgodnje smrti 1924.

Čas njegovega življenja in šolanja je odločilno vplival na Belle, na njegov značaj, svetovni nazor in delavno smer. Od sedemdesetih let dalje se je narodna zavest v slovenskih deželah utrjevala in od prve volilne zmage pred 100 leti čistila deželo renegatov, priseljencev ter nemških in italijanskih šovinistov. V vrstah rodoljubov in slovenske inteligence se je porajala in utrjevala ideja zedinjene Slovenije, razvijal pokret mladostenec in radikalnejših svobodoljubnih narodnjakov. Vse to je prevzelo mladega Belle, da se je opredelil za slovenstvo in slovanstvo ter napredno agrarno gibanje in za gospodarsko graditev nacionalno ogroženih področij, posebno na južnem Stajerskem. Kot potovalni učitelj za sadjarstvo in vinogradništvo je vodil obe panogi v najodločilnejšem času, ko se je tudi drugod v Evropi začelo razvijati kmečko pridobitno sadjarstvo in vinogradništvo, predvsem zaradi potreb na tržišču, mednarodne zamenjave in industrijske predelave. Kot mnogi drugi tiste in kasnejše dobe je Bel-

Tudi z živalmi ravnamo lepo!

V Ljubljani obstaja društvo, ki ima plemenit namen, ščititi živali pred surovim ravnanjem ljudi. Taka društva so v vseh razvitih deželah, v Angliji pa jih imajo že od leta 1855.

Kot ima človek svoje pravice, je tudi žival upravičena, da se z njo ne ravna tako, kot bi se kateremu zljubilo. Tako so dejali že stari Grki, ko so v Atenah kaznovali dečka, ki je iztaknil vrani oči. V vsakdanjem življenju pogosto naletimo na primere surovosti do živali. Kolikokrat lahko na žalost vidimo, kako voznik kriči in tolče po živali,

ki ji je preveč naložil voz in ne zmore bremena. Znanih je veliko primerov, kako otroci, pa tudi odrasli lovijo ptice na limanice, spomladi razdirajo ptičja gnezda in pobirajo iz njih jajčeca. Se celo več: tudi s puškami se spravijo nad uboge živalce, če ne morejo svojega slabega namena doseči z lokom ali fračo.

Proti vsem tem in še mnogim drugim surovim ravnanjem z nedolžnimi živalmi se bori društvo za zaščito živali. Ti prekrški so kaznivi tudi po zakonu zoper javni red in mir.

DANIČA ŽEN

Gornji posnetek je iz leta 1907. Medtem ko je za moške veljalo, da smejo ribe loviti le s križaki, so jih žene lahko lovile tudi z rokami. Tak ribolov je takrat pomenil pravi obred, s skupnim začetkom in koncem in vmesnim ceremonialom. Namesto predpasnikov so imele žene pred seboj posebne vreče, v katere so metale ulovljene podusti.

Ženske z rokami, moški s križaki...

Ustno izročilo, stari zapiski in fotografije o preteklosti dristišča podusti v Mirni pri Boštanju

April 1967 na največjem dristišču Slovenije. Kot lani ali predlanskim, kot pred desetletji ali stoletji je tudi letos v aprilu v strugi Mirne pri Dol. Boštanju začelo. Z reke je slišati posebno šumenje, po nakodrani površini bistre vode zamolklo udarjajo ribji repi. Jate rib se v divjem zanosu, od narave gnanem ljubezenskem plesu podijo med kamenjem in se zaganjajo v še plitvejšo vodo, kjer vse to početje postaja še bolj neugnano. Na bregu je videti čuvaja. Tokrat ga ne nameravamo spraševati, kako je letos z ribjimi tatovi, saj je slišati, da se spori, ki so lani dosegli vrhunec, počasi polegajo in da želijo ribiči gospodariti s tem bogastvom po postavi in vesti. To pot nas zanima zgodovina tega dristišča, obledeli zapiski, porumenele fotografije in ustno izročilo.

V srednjem veku so se od podločnih kmetov tlačanov osto ločili kmetje svobodnjaki. Tem ni bilo treba ob-

delovati graščakov zemlje in poslušati njegovih zapovedi, zato so bili svobodnjaki graščakom od nekdaj trn v peti.

Ustno izročilo pripoveduje, da so imeli razen lastnikov boštanske in teriške graščine (kjer zdaj gostuje konfekcija Jutranjka) pravico loviti dristeče se podusti v Mirni tudi kmetje svobodnjaki. Njihova zemljišča so se na levem bregu vode stekala do toka Mirne in to pravico so smatrali za samo po sebi umevno. Ker pa so jim jo graščaki večkrat poskušali odvzeti, je prišlo do zelo ostrih sporov in kasneje c. kr. glavarstvo je bilo prisiljeno omenjene pravice še enkrat napisati in s črnim na belem potrditi staro pravdo.

Čeprav je te papirje vsaka hiša zvesto varovala, smo komaj staknili enega. Večina nekdanjih Boštanjčanov je bila med zadnjo vojno razseljena, in obledelo listino, napisano še v prejšnjem stoletju, smo dobili samo še pri Francu Vrtovšku.

V njej je takole zapisano: »Graščina boštanska dovo-

ljuje posestnikom hišnih števil 7, 17, 19, 23, 24, 28, 32 in 35, da imajo pravico loviti belice — kline in podesti po času derstive po dosedanjih navadih proti plačilu 33 krajcarjev. Drugim kakor omenjenim posestnikom je ribarstvo prepovedano. Pri vršenju ribarstva pa naj se držijo ribarskega zakona. Prepovedano je rabiti mreže, katerih mrežne odprtine merijo v mokrem stanju manj kot 4 cm v četverju ali manj kot 4 cm od vozla do vozla. V slučaju, da se ne spoštuje postavnih predpisov ali da se pojavljajo prepiri pri ribarstvu bi bilo c. kr. glavarstvo prisiljeno ribarstvo zopet sploh prepovedati.«

Na podlagi tega dovoljenja so bili narejeni ribolovni listi. Posrečilo se nam je dobiti v roke tak list, ki je bil izdan na ime Janeza Redenška. V njem piše, da je imel proti plačilu dveh kron pravico loviti ribe v toku Mirne od izliva v Savo do grajske žage. Ribolovni list je bilo dovoljeno dati tudi v zakup.

Možje s križaki, ženske z rokami

Da bi bil ribolov uspešnejši, so si umislili posebne naprave, križake imenovane. Posebno mrežo približne velikosti 2-krat 2 metra so napeli na lesen križ, vse skupaj pa obesili na dolg kol in z njim mrežo namakali v vodo. Ko so ribe pridrele nanjo, je bilo treba mrežo samo še dvigniti. V tistih časih je bila Mima pregajena s številnimi ograjami iz protja, ki so imele posebne odprtine, skozi katere so morale ribe, če so hotele po toku navzgor. Pred vsakim »štamom« so jih ča-

kali križaki in lov je bil obilen. Ni čudno, da so se začeli tudi drugi okolišni prebivalci vse bolj pritoževati, zakaj smejo ribe loviti samo imetniki starih listin. Toda lastniki dovoljenj jim tega niso pustili. Tako so starega Lisca, ki je svoje ribe varoval celo s puško, od jeze vrgl s puško vred v Mirmo.

Boštanske ribe so takrat pomenile v teh krajih tudi največjo letno družabno prireditve. Ob koncu drsta, ko se je po strugi podelila zadnja »pošiljka« podusti, jurjevk imenovanih, so priredili veselico, na katero so prišli ljudje od daleč naokoli. Na mestu, kjer teče zdaj železniška proga, je bil veselilni prostor, kjer so pekli ribe, da je bilo kaj. Možje so jih lovili s križaki, ženske pa z rokami, pravijo, da celo ob zvokih godbe na pihala. Pulterji (posebni zaboji z mrežico) so čekali polni rib ob vodi, kdaj bodo prišli na vrsto, zakaj gostije so bile dolge in vesele. Tako je bilo do druge svetovne vojne.

Vojni časi so prinesli nove postave. Boštanjani so imeli še nekaj let po vojni pravico loviti ribe, ki so bile celo na seznamu obvezne oddaje. Kasnejši zakon pa je njihovo pravico ukinil, ker so ribe postale splošno ljudsko premoženje, s katerim gospodarijo ribiške družine.

Zal je prišlo pri tem do sporov, in kot kaže, že tudi do zgladitve. O tem pa — kot smo že uvodoma dejali — nimamo namena pisati. Hoteli smo samo pobraškati po zgodovini, pokazati mladim, kako so bile ribe nekdanje povežane z življenjem ljudi. Njih ni več, tudi tistih rib ne, ostala pa je narava, njeni zakoni, ki ribe tako kot nekoč priganjajo vsako leto na dristišče — veliko poročno dvorano narave.

M. LEGAN

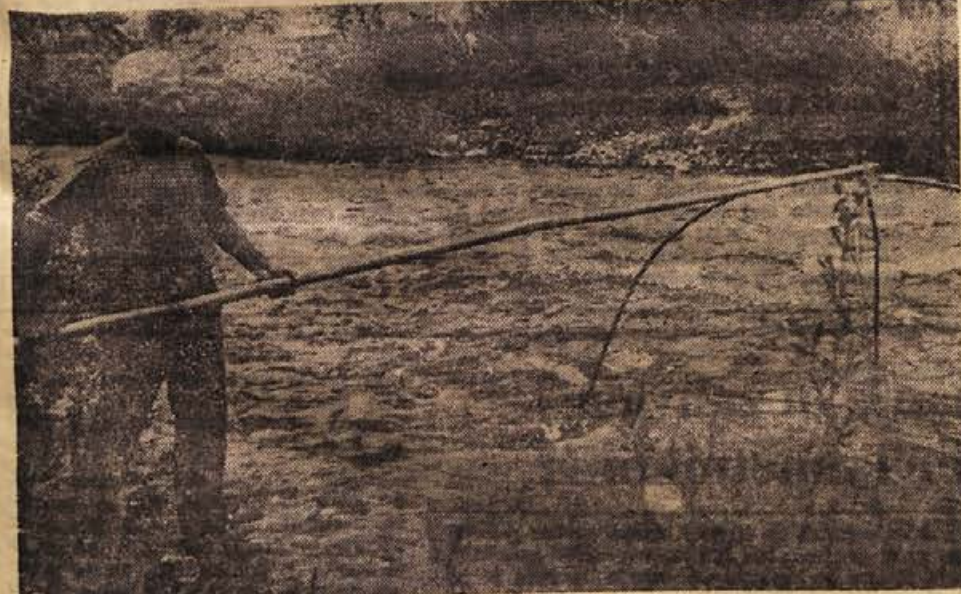
POTROŠNIKOM
OB JUBILEJU

SEQUENCE
zodiac
CAROLINA
bojana
Caprice

V POVPREČJU
30%
ZNIZANJE CEN

kot rezultat modernizacije proizvodnje in sodobne tehnologije

40 POLZELA

Franc Vrtovšek iz Dol. Boštanja je napol oba locna pri križaku in razložil, kako gre ta svojevrsni lov. Njegovi predniki — kmetje svobodnjaki — so imeli v bukvah zapisano pravico svobodnega lova v Mirni. (Foto: M. L.)

le obiskoval kmečke domačije, se posvetoval s posestniki in drugimi interesi ter organiziral obnovo sadovnjakov in vinogradov, katerih pridelki so reševali v prvih desetletjih tega stoletja slovenske domove pred vdorom tujega kapitala na naše podeželje.

Njegove zasluge na strokovnem in narodnopolitičnem področju so pravilno ocenili slovenski poslanci v štajerskem deželnem in avstrijskem državnem zboru; Belleta so predlagali za ravnatelja težko priporočene prve slovenske kmetijske šole na južnem štajerskem, kajti na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru so poučevali v nemškem jeziku od ustanovitve 1872 do 1919. Nacionalni pomen šentjurske šole in dela Ivana Belleta je bil zato tem večji, saj je bila to edina strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v tedanji severovzhodni Sloveniji.

Ivan Bellé se je med starejšimi kmetijskimi strokovnjaki uveljavil kot priznan in najplodovitejši strokovni pisatelj. Napisal je največ člankov v časopise Štajerski (slovenski) gospodar, ki je izhajal v Mariboru, v Kmetovalca, Slovenskega čebelarja in v Slovenskega

sadjarja, ki so izhajali v Ljubljani; pisal je v nemške in kasneje hrvaške ter srbske strokovne časopise. Pomembnejše so samostojne knjige in brošure: Trtna uš in trtoreja (1893), Viničarjev kašipot (1900) in Weinbauers Berater (1901), Das Maischen und Trauben (1904), Temelj za blagostanje kmeta (1903), Vrste ameriških in domačih trt, ki so priporočljive za vinograde na štajerskem (1905). Skupaj s Fr. Zweiflerjem je obdelal obširno poglavje o obnovi vinogradov v knjigi Babo-Mach: Weinbau und Kellerwirtschaft (1909). Vinogradništvo in vinarstvo pa je zaradi smrti ostalo v rokopisu (kmalu nato pa je izšlo Zmajčičovo vinarstvo). Vsa njegova dela dokazujejo, da je temeljito obvladal zelo široko strokovno področje, v globino pa posebej sadjarstvo in vinogradništvo z vinarstvom. Mnoga njegova dela so izšla tudi v Gradcu, za nemški del štajerske dežele. Obenem je obvladal slovenski jezik in strokovno terminologijo, katero je obogatil z mnogimi še sedaj veljavnimi izrazi. Posebno se odlikuje knjiga Sadjarstvo (1924), ki je bila med obema vojnama avtoritativna strokovna podlaga za razvoj kmečkega

sadjarstva v Sloveniji. Vsebinska razdelitev v celoti in posamezna poglavja so še danes vzor dobre strokovne knjige.

Bellé je bil izvrsten organizator. Ustanovil je slovenske kmetijske podružnice štajerske kmetijske družbe, vinarske podružnice, živinorejske zadruge in prvo selekcijsko zvezo v Sloveniji (1912). Po prvi svetovni vojni je dal pobudo za ustanovitev Sadjarskega društva za Slovenijo (1921), ki je imelo svoj prvi sedež v Szentjuru ob južni železnici, Bellé pa je bil izvoljen za prvega predsednika društva.

Bellé je bil izredno delaven, preprost, resen, skromen in razgledan mož. Mnogo je čital in pisal; bil je na daljših potovanjih na Nizozemskem, na Češkem, v Franciji, Nemčiji in avstrijskih deželah. Kljub temu da je bil odločen Slovenec, je užival ugled in spoštovanje tudi pri štajerski deželni vladi, prav tako pa kljub strogosti pri svojih sodelavcih na vseh službenih položajih in zborovanjih. Do podrejenih je bil umerjeno doberhoten, in kot je rekel o njem pokojni inž. Josip Zidanšek, kristalno čist značaj.

Prof. dr. Fr. Adamič

V letošnjem aprilu je bilo med možmi, ki so varovali dristeče se ribe, posebno velikokrat videti Leopolda Sushina. (Foto: K. Pavkovič)

CHARLES FOLEY ZAKLETA HIŠA

Tisto leto sem letoval v majhni vasi na obronkih planine, ki jo je obkrožala privlačna in peštrala okolica. Pogosto je pihal močan veter in metal pesek v oči. Kadar je pripekalo sonce, sem odhajal v majhno kolibo med drevesi, odkoder sem lahko opazoval zakleto hišo. Tako so meščani imenovali čudno zgradbo iz granita, zapuščeno in porušeno z bršljanom. Visok zid kot pri zaporih jo je delal še bolj skrivnostno. Vstopiti je bilo moč le skozi velika železna vrata, ki niso imela nobenega okrasa. Nikoli nisem nikogar videl na zapuščenem vrtu. Včasih se je skozi umazano okno v pritličju prikazal starec z dolgo brado in divjim pogledom.

Gozdar mi je neko jutro povedal vse, kar so v vasi govorili o zakleti hiši. Nekaj čudnega se je zgodilo v njej, toda kaj, tega ni nihče vedel.

Pred več kot dvajsetimi leti, ali morda še več, so lastniki hodili vsako nedeljo na sprehod. Gospod se je kljub svojim sivim lasem še dobro držal. Gospa je bila svetlolasa in lepa, tako mlada, da bi mu lahko bila hčerka. Ker je bila vedno blesta in žalostna, je vzbujala sočutje. Kdo in odkod so bili ti ljudje? Zakaj so kupili hišo na tako zapuščenem kraju?

Nekoga dne se je ustavil pred hišo velik in razkošen avtomobil natovoren s kovčki. Med tem, ko je vozil mimo, majhnega vaškega trga, so lahko tisti, ki so bili tam, videli skozi zaprta okna lep in nasmejan obraz mladega človeka, ki je sedel v vozilu. Nekoliko kasneje, ko se je že zmrčilo, je avtomobil odpeljal spet mimo, toda brez njega. Nikoli več niso videli v vas, avtomobila, pa tudi voznika ne.

Kasneje so še nekajkrat videli svetlolasega mladca in mlado ženo, ko sta šla na sprehod. Vedno ju je, skrivaje se, zasledoval sivolasi gospod. Skrival se je za drevesi in sidovi. Mahal je z rokami v njuni smeri, kot da ju preklinja. Vedel se je kot norec.

Ko je prišla zima, se ni nihče več pojavil iz zaklete hiše. Sivolasi gospod je vsa ko jutro naročil potrebščine in jih sprejel od raznašalca. Vrat ni odpiral in vsa zveza z zunanjim svetom je bila skozi rešetke.

Pretekla je ena pomlad, potem deset, dvajset... Pretekla so leta, toda nikoli več niso videli svetlasega nasmejanega mladca in mlade, melanholične žene.

Nekoč se je pek, ki je bil pogumnejši od drugih, upal vprašati sivolasega za oba mlada. Ta je zamrmral nekaj nejasnega. Končno je pek razumel, da je mladenič odpotoval, mlada ženska pa leži hudo bolna. Nikoli pozneje ni več starec govoril o njima.

Tisto jutro, ko sem bil tudi jaz v vasi, je pek kot navedeno čakal pred vrati. Nihče se ni prikazal. V hiši se ni nič premaknilo. Pek je prejšnji dan v del starca, ko se je tresel od mrzlice. Zato se je prestrašil, ker je domneval, da je umrl. Hitro je poklical zdravnika in obvestil policijo. Novica je razburila okoliške kmete. Končno bodo zvedeli za skrivnost zaklete hiše.

Bil sem med prvimi v sprejemu, ki je odšel proti hiši. Vrat ni bilo mogoče odpreti, zato smo prislonili drogeve in kmalu se je vsa skupina znašla na drugi strani skrivnostnega zidu. Vhodna vrata so policaji prebili v naletu. Iz hiše je zavel smrdeč zadah. Po kamnitih stopnjah smo odšli v lepo opremljeno sobo na koncu hodnika. Naši smo starca v postelji mrtvega. Druge sobe so bile na pol prazne, z golimi stenami.

Tudi vrata sobe, ki je bila obrnjena proti zadnjemu dvorišču, so bila zaklenjena. Pri prvem udarcu smo za njimi zaslišali preplašen krik. Bilo je popolnoma jasno, da je nekdo notri. Ko nam je uspelo odpreti ključavnico, smo našli lepo oblečeno žensko, ki je bila vsa preplašena. Gozdar je v njej spoznal nekdanjo mlado gospo, toda zelo spremenjeno. Bila je lačna. Mleko, ki smo ji ga dali, je popila na dušek. Ni odgovarjalo.

Jala na vprašanja in nismo bili prepričani, da nas razume. V toliko letih zopora je pozabila govoriti. Mimo odprtih vrat so prišli trije kmetje, ki so nosili truplo. Žena je skočila in planila iz sobe. Zgrabila je starca za roko, pa jo hitro spustila in se vsa stresla. Solze so ji tekale po licih, toda ničesar ni storila, da bi preprečila ljudem, da ga ne bi odnesli. Z zanimanjem smo jo opazovali. Upali smo, da bomo kljub vsemu z njeno pomočjo zvedeli za skrivnost. Spet je hitro vstala in se začela z negotovim korakom spuščati po stopnicah, ki so vodile na vrt. Zdravnik in jaz sta ji sledila. Pred vrati se je ustavila. Ni jih znala odpreti. Pomagali smo ji, razburjeni do skrajnosti. Počasi se je negotovost zgubila iz njenih kretanj. Natanko je vedela, kam gre. Ustavila se je na koncu vrta pred kupom kamenja. Z znaki nas je prosila, naj ji pomagamo odstraniti kamenje. Potem je začela grebsti zemljo, prinesli smo lopate in začeli kopati. Medtem je mrmrala; bilo je očitno, da je razburjena.

Po dolgem kopanju smo našli krsto, ki je bila dobro okovana. Z velikim naporom nam je uspelo dvigniti pokrov. V krsti smo našli suhe kosti, okoli lobanje pa pramene svetlih las. Žena je kriknila, pokleknila poleg krste in začela nevezano govoriti.

— Pustite ga! Odprite! Ali ne slišite, kako joče, praska in tolče po deskah? Vi mislite, da je mrtev, toda ne, zaspi je, živ je in hoče živeti. Pustite, da bom pri njem. Osvo bodila ga bom vsega. Pustite me, ničesar slabega ni vsa storila. Če mi preprečite, da bi mu pomagala, bom povedala... povedala bom, da ste ga uspavali in živega zakovali v krsto.

Kriknila je in se zgrudila na zemljo. Komisar jo je dvignil in odnesel v hišo.

Kasneje je zdravnik pre-

gledal ostanke trupla. Zgodilo se je natanko to, kar smo lahko domnevali po ženinem govorjenju. Kostje so bile kosti mladšega človeka. Na notranji strani so se na deskah videle praske, verjetno od poizkusov, da bi se rešil.

Ženina zmedenost nam je bila ob tem odkritju razumljiva. Starec je pred njenimi očmi mladeniča živega zakoval, ker je želel tako oba kaznovati. Odkrili smo skrivnost zaklete hiše. Vendar vsega nismo zvedeli od žene, ker so njene misli potonile v temo in pozabljene.

Komisar je v poročilu napisal: umor iz ljubosumnosti, morilec umrl.

Žena v očeh optimista

Lepa in čednostna žena izžareva najbolj popolno skladnost na svetu. V njej so vrednosti obeh spolov.

La Bruyère

Tudi tisto življenje, ki je polno največjih uspehov, je brez smotra, če ne vključuje tudi žene.

O'Neill

Dekle je pravljica knjiga, ki je še nismo prebrali.

François Mouriace

Žene so dejansko varovalke človeškega rodu. Moški so razsipneži, pustolovci in kvartopirci in se morajo zahvaliti prav ženam za svoj obstanek.

Jack London

Žena — to je glasba življenja.

Richard Wagner

WERNER BERG: NA VOZU (lesorez)

sodobnem svetu. Priznani ustvarjalec se je prav tako ponovno zahvalil tudi za gostoljubnost in pozornost, na kakršno redkokoli naleti človek, kot je to sam dejal. »Umetnost, ki govori s človeško govorico, je umljiva vsem ljudem, zato naj postane tudi sestavni del našega vsakdanjega življenja.« je med drugim dejal dr. Berg, ki je svoj nastop sklenil z upanjem in željo, da bi v bodoče ostali Koroška in Slovenija tesno povezani v vsestranskih prizadevanjih za medsebojnim razumevanjem in sodelovanjem.

„Slovensko znam slikati...“

— ne znam pa slovensko govoriti...« je v šali med drugim dejal dr. Werner Berg, ko je na družabnem večeru po otvoritvi razstave 9. maja zvečer v kostanjeviški restavraciji odgovoril na zdravico. Tudi on je — kot drugi udeleženci večera — ponovno poudaril misel o plemenitem poslanstvu umetnosti in nalogah umetnika v

POROČILO O ŽREBANJU

blagovno-denarne loterije odbora za pohod

»Po poteh partizanske Ljubljane«

ki je bilo 7. maja 1967 v Ljubljani

1000 dobitkov po 100 Ndin so zadele srečke na končnice	69
100 dobitkov po 600 Ndin v gotovini ali kolo znamke »Pony«, zložitveno, tovarne »ROG«, in razliko v gotovini so zadele srečke na končnice	569
10 dobitkov po 1000 Ndin so zadele srečke na končnice	9279
Motorno kolo »TOMOS T-12« in razliko v gotovini ali pa 3.000 Ndin je zadela srečka številka	69911
Motorno kolo »TOMOS T-12« in razliko v gotovini ali pa 3.000 Ndin je zadela srečka številka	16160
Motorno kolo »TOMOS T-12« in razliko v gotovini ali pa 3.000 Ndin je zadela srečka številka	81571
Osební avto »Princ-NSU-1000« in razliko v gotovini do 25.000 Ndin je zadela srečka številka	76222
Osební avto »Princ-NSU-1000« in razliko v gotovini do 25.000 Ndin je zadela srečka številka	77138
Osební avto »Princ-NSU-1000« in razliko v gotovini do 25.000 Ndin je zadela srečka številka	64759

Dobitke izplačujejo le po uradnem poročilu o izidu žrebanja. Za izplačilo dobitkov jamči Odbor za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«. Izplačilo dobitkov zapade v 60 dneh od dneva objave rezultatov žrebanja.

Dobitniki zunaj Ljubljane lahko pošljejo izžrebane srečke v izplačilo v vrednostnem pismu na naslov: Odbor za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«, Ljubljana, Komenskega 7.

Priznanje in zahvala koroškima umetnikoma

Poročali smo že, da so v Kostanjevici na Krki 9. maja zvečer počastili spomin na dan zmage na prav svojevrstni način: otvoritev umetniške razstave slikarja Wernerja Berga in kiparja Othmarja Jaindlja je prešla okvir običajnih kulturnih manifestacij, saj je pomenil neposreden stik s tako uglednima umetnikoma za nas vse prijetno preseženje in doživetje, stiki med Koroško in Slovenijo pa so se z razstavo nedvomno močno poglobili. — Umetnika je z izbrušeno in kleno govorico predstavil skoraj 200 gostom v prenapolnjeni dvorani tovariš dr. Emilijan Cevc, znanstveni sodelavec SAZU iz Ljubljane. Objavljamo malce skrajšan uvodni govor tovariša dr. Cevca, hkrati pa priporočamo obisk te lepe razstave vsakomur, ki uživa v pravi umetnosti.

Številne razstave so se že zvrstile v teh prostorih, različne oblike umetnosti ste ob njih doživeli. Castiljivo mesteca na Krki res plemenito utripa s srcem umetnostnega življenja, tistega življenja, ki nas počlovečuje in duhovno odraščuje, nam razkriva svobodo ustvarjalnega duha in obenem povezanost med ljudmi. Umetnost pozna sto govorice, in vendar govori z enim samim jezikom. Vsem ljudem pripada — in vendar je dragoceno doživetje za slehernega posameznika, ki se ji zna približati s takim spoštovanjem, kakršnega iskrena izpoved človekovega iskanja zasluži.

Velike resnice so včasih zelo preproste, še posebej pa tiste, ki so najtesneje povezane s prvinskimi spoznanji in ki nas vznemirjajo, odkar človek živi. Tako plemenito preproste so tudi umetnine, ki nas nocoj s svojo tiho navzočnostjo pozdravljajo v teh prostorih in so kot dobri plodovi dozorele onkraj Karavank v koroški deželi: lesene plastike kiparja Othmarja Jaindlja in lesorezji slikarja Wernerja Berga. Lahko rečemo, da nas sugestivno vznemirjajo in vklepajo v svoj magični svet. Naša razstavljalca v svetu nista ne parstva, mojstra Constantina Brancusi-

znanih imen in dobra znanca sta tudi našemu mestecu. Kipar Jaindl je bil 1964. gost kipsarskega simpozija Forma viva in slikar Berg je prijazno obogatil s svojo Grafiko Gorjupovo galerijo v šoli. Zato pozdravljamo nocoj oba mojstra kot ljuba prijatelja med nami. Kljub temu pa dovolite, da vsaj na kratko začrtam njuno življenjsko pot in osvetlim njuno delo.

Othmar Jaindl se je rodil 16. septembra 1911 v koroškem St. Vidu ob Glini in nato med leti 1929-32 študiral na dunajski umetnoobratni šoli pri profesorju Antonu Hanaku; ta ga je nato vzel s seboj na umetniško akademijo. Po prvih realističnih poskusih v duhu učitelja Hanaka, ki je ustvarjal še skoraj iz baročne tradicije, toda s simbolističnim in ekspresionističnim navdihom, je Jaindl kmalu začel iskati osebno prečiščeni likovni izraz. Prelomnico o umetnikovem ustvarjanju je pomenilo medvojno doživetje Finske, ki mu je razkrila oblikovni medij lesa kot kipsarske tvarine in vse njegove neizčrpane muke. Posebno potrdilo lastnega iskanja pa je za Jaindlja pomenilo delo enega od klasikov modernega kiparstva, mojstra Constantina Brancusi-

sija. Danes spada Jaindl med zelo vidne zastopnike kipsarske umetnosti v Avstriji ter je dosegel priznanje doma in na tujem.

Drugi naš gost, slikar Werner Berg, po rodu ni Korošec, saj je zagledal luč sveta 11. aprila 1904 v poremskem Elberfeldu. Studij političnih ved, ki ga je končal z doktoratom, ga je pripeljal na Dunaj, kjer ga je pritegnila še umetniška akademija. Slikarske študije je nato nadaljeval v Münchnu, v Parizu in na Norveškem ter se močno približal espressionistični smeri, ki se je na Nemškem zaručila v skupinah »Der blaue Reiter« in »Die Brücke«, zlasti pa ga je pritegnilo delo norveškega slikarja Edvarda Muncha. Toda v iskanju zavetja v nemiru sveta se je Berg 1930-31 umaknil v tišino koroških gor in se naselil na gorski Rutarjevi kmetiji pod Obirjem, se posvetil slikarstvu in zemlji, postal je kmet med kmeti in prijateljski sosed slovenskih ljudi, ki so navzoči na vseh njegovih slikah. Značilno je, da je njegova iskrena umetniška izpoved v nacističnih dneh doživela obsodbo na razstavi žalostne slave »Entartete Kunst«, zato pa jo je tem pristranejšo pozdravila in nagradila tista umetnostna kritika, ki je razumela veliko človečansko poslanstvo Bergovega dela.

Jaindl išče resničnost materiala; izkoristi želi vso intimno in vendar resno izraznost lesa, Berg išče resničnost življenja in njegovo skoraj mitično dimenzijo, zasidrano v zemlji. Oba umetnika se srečujeta ob uganki človeka. Jaindl izhaja od vsebinske tigrulike zgodnjih del v likovno prečiščeni vzgib v leseni kladi prebujene forme. Berg pa prihaja po drugi poti iz življenjske mnogoličnosti v njeno enkratnost, ki je prav tako večnostna kot Jaindlve tektonske kompozicije. Na tem stikališču se oba mojstra srečujeta.

Kipar Constantin Brancusi, ki po-

Finžgarjeva domačija — muzej

Gorenjska ni samo polna naravnih lepôt, ampak tudi mnogih starih domov, v katerih je tekla zibelka velikim slovenskim možem. V Doslovičah, vasi med Begunjami in Zirovnico, je eden takih domov — rojstna hiša Frana Saleškega Finžgarja. Vsa slovenska javnost je obveščena o akciji za odkup in obnovitev Finžgarjeve domačije, ki jo vodijo kulturniki z Jesenic. Iskren namen, da se Finžgarjeva rojstna hiša, ki je tudi za nimiv spomenik starega kmečkega stavbarstva, preuredi v muzej, so doslej preprečevale kulturnemu snovanju ne zmerom

Pozdrav koroškega deželnega glavarja

Vodstvo Gorjupove galerije v Kostanjevici na Krki je povabilo na otvoritev umetniške razstave slikarja W. Berga in kiparja O. Jandla med drugimi tudi g. Hansa Simo, deželnega glavarja za Koroško. Visoki gost, ki se zaradi zadržanosti, ni mogel udeležiti otvoritve razstave, je poslal prirediteljem te lepe umetniške svečanosti naslednje pismo:

VELEPOSTOVANI GOSPODJE!

Za poslano mi povabilo na otvoritev razstave dne 9. maja 1967 v Kostanjevici se vam kar najlepše zahvaljujem. Žal mi je, da sem Vaše povabilo prejel šele danes. Ker je koledar mojih rokov popolnjen za daljši čas, mi na žalost ni mogoče udeležiti se te otvoritve. Blagovolite mojo odsotnost opravičiti. Razstavi želim popoln uspeh in izražam svoje veselje, da ste priredili razstavo del dveh uglednih koroških umetnikov. Tudi zato se vam zahvaljujem, saj s tem izdatno prispevate k tekočemu programu kulturne izmene obeh naših dežel.

Z odličnim spoštovanjem HANS SIMA

na o akciji za odkup in obnovitev Finžgarjeve domačije, ki jo vodijo kulturniki z Jesenic. Iskren namen, da se Finžgarjeva rojstna hiša, ki je tudi za nimiv spomenik starega kmečkega stavbarstva, preuredi v muzej, so doslej preprečevale kulturnemu snovanju ne zmerom naklonjene in izjemne razmere. Da bi se rešilo še, kar se rešiti dá, je bil za odkup Finžgarjeve rojstne hiše in njeno preureditev v muzej ustanovljen odbor, ki so v njem kulturni, javni in družbeni delavci jeseniške in radovljiške občine. Za uresničitev tega namena se odbor obrača na slovensko mladino, vse občane slovenskih občin in vso slovensko javnost s pozivom in prošnjo, da po svojih močeh prispevajo v sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše. Samo deset starih dinarjev naj prispeva vsak Slovenec in Finžgarjeva rojstna hiša bo odkupljena in preurejena v muzej. Ob tem pozivu in prošnji vodi odbor prepričanje, da hvaležna oddolžitve spomnu pisatelja tako zelo branega in priljubljenega romana, kot je Pod svobodnim soncem, niso mo dolžnost občanov jeseniške občine, temveč vsega slovenskega naroda. Finžgar je bil zavzet navduševalec slovenske mladine pred vojno, da je s svojim prispevkom odkupila in v naši skupni lasti ohranila rojstno hišo velikega Vrbljana dr. Francea Prešerna.

Odbor ima naslednjo številko žiro računa: 5153-676-2135 (Zveza kulturno-prosvetnih organizacij občine Jesenice — sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše).

Izpopolnitev Lamutovega likovnega salona

Kostanjevski Lamutov likovni salon bodo v poletnih mesecih obogatili še z nekaterimi deli, da bo stilno popolnejši. Stara vrata, ki se ne ujemajo z notranjo ureditvijo, bodo zamenjali s hrastovimi.

Lamutov likovni salon te dni obiskujejo večje skupine dijakov, ki prihajajo v Kostanjevico na majniške in zaključne izlete.

Zagotoviti realne osebne dohodke v prosveti

Kočevsko občino bo na zveznem kongresu zastopal Emil Lorbar, ribniško pa Andrej Klemenc — Izvoljenih je tudi 14 delegatov za občni zbor republiškega odbora sindikalnih delavcev v družbenih dejavnostih

Pred kratkim je bila v Ljubljani področna konferenca predstavnikov sindikalnih podružnic družbenih dejavnosti iz enajstih občin ljubljanskega območja. Med temi so bili tudi predstavniki iz kočevske in ribniške občine. Sindikat družbenih dejavnosti združuje sindikalne podružnice v šolstvu, zdravstvu in državni upravi. Živahna razprava je pokazala, da bo imela reorganizacija naše zdravstvene službe pozitivne rezultate, če bo dosledno izvedena. Novi predpisi o zdravstveni službi predvidevajo, da bodo v prihodnjem letu lahko obstajali zdravstveni domovi, ki bodo pokrivali območje, kjer je 40.000 občanov. Vsi manjši zdravstveni domovi se bodo morali združiti oziroma pridružiti večjim. Do ustanovitve novih velikih zdravstvenih domov pa bo potrebno urediti status sedanjih manjših, ki bodo izgubili samostojnost in bodo postali ekonomske enote. Pri tej reorganizaciji čaka sindikalne podružnice v navedenih ustanovah veliko dela.

O reorganizaciji šolstva je bilo izrečenih že veliko besed. Vprašanje šolstva bodo v prihodnje reševali v izobraževalnih skupnostih, ki pa se naj ne bi zaprle v ozke občinske meje. Tako so se na primer v Ljubljani že dogovorili, da bodo imeli eno samo izobraževalno skupnost. Obširneje so spregovorili tudi o nagrajevanju v šolstvu. Slišali smo, da imajo šolniki v nekaterih občinah tudi do 300 novih dinarjev nižje plače kot njihovi kolegi v razvitih občinah. Da se taka nesorazmerja odpravijo, so predlagali, naj v republiškem merilu določijo najnižje plače prosvetnih delavcev. Tako naj bi bila najnižja učiteljeva plača

900 novih din, predmetni učitelj bi prejemal po tej postavki najmanj 1050, profesor pa 1200 novih dinarjev. Razliko v višini 5 milijonov novih dinarjev bi krila republiška izobraževalna skupnost. Vendar pa moramo še povedati, da tega denarja za enkrat še ni na voljo.

Na konferenci so izvolili 14 delegatov za občni zbor republiškega odbora sindikalnih delavcev v družbenih dejavnostih ter dva delegata za zvezni kongres. Iz ribniške občine je bil izvoljen Andrej Klemenc, iz kočevske pa Emil Lorbar.

Medknjižnična izposoja

Medknjižnična izposoja, v katero je vključena tudi Studijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu, je velika pridobitev. Bralec si lahko s pomočjo matične knjižnice izposodi to ali ono knjigo, ki jo hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani ali pa kakšna ljudska ali študijska knjižnica v Sloveniji. Zlasti pomembna je medknjižnična izposoja za podeželje. Vsaka knjižnica, ki je po predpisih urejena in vpisana v razvid knjižnic SR Slovenije, ima pravico do medknjižnične izposoje. Zlasti važno je to za številne prosvetne delavce, ki potrebujejo posamezna dela za študij. V medknjižnično izposajo se lahko vključujejo tudi posamezne nesamostojne knjižnice pri ustanovah, zavodih ter podjetjih, če so urejene in vpisane v razvid knjižnic. Prav bi bilo, da bi čim več knjižnic vključili v to izposajo, saj bi tako prihranili marsikateri dinar.

Studijska knjižnica v No-

tem mestu, ki jo redno obiskuje večje število dijakov pa tudi prosvetnih delavcev in ljudi iz vrst tehnične inteligence, je letos izposodila 16 knjig drugim knjižnicam, knjižnica pa si je iz Narodne in univerzitetne knjižnice iz Ljubljane izposodila 27 različnih del.

Kaže, da bo medknjižnična izposoja knjig v letošnjem letu krepko zaznela. Ob tej obliki izposojanja knjig ne bo več večnega tarnanja in iskanja, češ te ali one knjige v Novem mestu, Trebnjem ali Kostanjevici na Krki ne morem dobiti.

Se ena dobra lastnost te izposoje je: knjige so v obtohu, kar je namen vsake knjižnice.

P. BRESČAK

Moderna jugoslovanska grafika v Dol. galeriji

Dne 12. maja, je bila ob šestih zvečer v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprta razstava moderne jugoslovanske grafike, ki jo je posredoval Muzej sodobne umetnosti iz Beograda. Razstavljenih je 80 grafičnih listov, ki kažejo različna umetniška hotenja jugoslovanskih mojstrov grafike treh centrov: Ljubljane, Zagreba in Beograda. Razstavo je odprl ravnatelj Dolenjskega muzeja prof. Janko Jarc. V govoru je pozdravil ljubitelje umetnosti ter orisal pomen razstave. Recital moderne slovenske in jugoslovanske poezije, ki je sledil profesorjevim besedam, je poživil to prireditve. Pesni so nam posredovali dijaki novomeške gimnazije pod vodstvom prof. Severja in prof. Jevnikarjeve. Sledila je beseda kustodinje dr. Stefke Colbeljeve. Med osemdesetimi grafičnimi listi je tudi več del slovenskih avtorjev. Razstava bo odprta do 30. maja, potem pa se bo preselila v Maribor. Otvoritev se je spet udeležilo le manjše število Novomeščanov.

Vabilo na razstavo v Posavskem muzeju

V nedeljo, 14. maja, je bila v Posavskem muzeju slovesno odprta razstava kiparja Vladimirja Stovička. Portreti na medaljah in plaketah nudijo svojestveno umetniško doživetje. Kipar Stoviček je umetnik Posavja in tokrat prvič samostojno razstavlja v Brežicah. Vsi tisti, ki želijo поблиže spoznati njegovo umetnost, imajo zdaj za to lepo priložnost. Tudi šolarji na razstavo ne bi smeli pozabiti, saj predstavlja muzej občinstvu priznanega umetnika, ki se mu na ta način oddoljuje tudi za njegov življenjski in umetniški jubilej. Vladimir Stoviček je lani slavil 70-letnico in še vedno ustvarja nove umetnine.

V soboto, 20. maja ob 18. uri bo v Krškem odprta razstava olj in grafik akademskega slikarja Franja Stiplovskega. Prikazani bodo v glavnem portreti. Vodstvo galerije se priporoča za obisk. — Na sliki: FRANJO STIPLOVSEK — STARI MLINI

meni na Jandlovi razvojni poti pomembno doživetje, je nekoč zapisal: »Preprostost ni umetnosti vnaprej določeni cilj, toda dosežemo jo nehoti, če se približamo bistvu stvari.« To bič se stvari je Jandl zaslutil ne samo v živem materialu, lesu, ampak tudi v tisti najpreprostejši formi, ki povzroča organski danosti lesa in jo je treba samo z ustvarjalno kretnjo dvigniti v življenje in našo zavest. Zaslutil je, resno poudarja lesa in njegovo življenje, začutil mik njegove naravne strukture — prav tako pa tudi tisto prvinsko povezovalno, ki vlada med človekom in lesom. Ali se nam ne zdi les kot neko živo, toplo, mehko in gibljivo bitje? Zato ga umetnik sprejema kot prijatelja in ne kot tvarino, ki jo je treba premagati. Pušča mu kar največ značilnosti, tako da les kot aktivni sooblikovalec podpira kiparjevo domišljijo, vodi njegovo dilet, poživlja končni trepet površine ali ji daje topel lesk, predvsem pa se usklaja z gibi kompozicije. Jandl se ni nikoli odpovedal spominom na telesnostne forme; obnavlja jih s pravadno govorico in z elementarnim oblikovnim gonom. Zdi se nam, da žive ti tektonsko zreducirani, včasih kar idolum podobni liki iz neke zgoščene, notranje skrivnosti, kakor bi se prebujali iz mitične ulečnosti, da včasih ne vemo, če narava sama ne posnema v ustvarjalni domišljiji svojega človeškega in živalskega sveta in da ji je umetniškova ustvarjalna iskra samo priskočila na pomoč. Čeprav se Jandlove novejšje plastike umikajo na raven skrajno poenostavljenih in tektoniziranih oblik, vendar ne izgubljajo pretresljive asociacije na stalno človekovo navzočnost. Ne zapadajo v nepredmetnost, pač pa s svojo višinsko silnico še stopnjujejo duhovno ekspresijo in pomembnost. Napete kompozicijske sile so v svojo zvočju, nagrnjene gmote v preračunanim ravnotežju. Brez slučajnostnih efektov — razen tistih, ki žive v lesu

samem — kipar ljubosumno ohranja čistost kiparske forme, pa obenem spreminja podobo sveta v simbolno vizijo.

Švicarski pisatelj C. F. Ramuz je nekoč povedal takole: »Gledam kmete, kako se stolta sklanjajo nad zemljo. Povsod, po celem planetu. Vseposod opravljajo isto delo, verujejo v moč zemlje, ne govore, molčijo... Spora zumevajo se s pogledi. Kmet pomeni molk, stalen in trajen stik z zemljo in z resničnostjo... Kmet živi v harmoniji vertikale in postaja tako del večnosti. Kmet živi v srčiki življenja. Občuti menjave časa. Pozna skrivnost zemlje. Vse okoli njega se je spreminjalo in preoblikovalo, on pa je ostal vedno enak in nepremičen v svojem molku...«

Mislím, da bi težko našli lepšo spremljavo za Bergove slike in grafike, kot so te Ramuzove besede. Porodile so se iz enakega občutja življenja kot Bergova umetnost. Kajti med valežanskim poetom in slikarjem z Rutarjevine je mnogo sorodnosti. Berg je zajel v slikah in grafikah stvari take, kakršne so; razkriva nam veliko skrivnost bivanja in elegijo z zemljo povezanih ljudi. Krajina in človek sta eno; umetnik ponavlja njuno pričevanje z ekspresivno, poenostavljeno govorico, ki ne pozna nadrobnosti in ne olepševanja. Njegovo podobe so polne tragične napetosti.

Kar je Berg v mladosti sprejel od Edvarda Muncha, kar se je v njem spočelo ob ekspresionizmu skupin »Der blaue Reiter« in »Die Brücke«, je dozorelo v dvospevu s samoto in z zemljo v novi koroški domovini. Življenje in delo sta zanj najtesneje povezana, umetnost je samo njuna žlahtna stran. V Bergovem delu se srečujeta elementarna vsebina in elementarna oblikovna sinteza v najprepročnejšem sožitju: krepka črta, široka ploskev, trdne gmote kompozicijskih sestavin. Tako

so nekoč slikali slikarji slik na steklo. To velja tako za Bergovo oljno slikarstvo kot za grafiko. Ti lesorezi nas prevzemajo prav s svojo preprostostjo, ki pa je izredno poglobljena. Že zgodaj se je umetnik zavedel, da je treba umetnost spet navezati na življenje, ki ima smisel in je nazorno nasičeno. Naj gre za človeka ali za krajino ali za odmev letnih časov — vedno se nam zdi, da odgovarja umetnik na zunanje pobude kot modrec, ki vse sprejema in v vsem čuti tudi prikrito poezijo in elegičnost, pa tudi simbol človekove pragozde. Pritegnile so ga arhaične, mitične forme. Z nekaj črtami, s krepkimi ploskvami zna dvigniti svoj mali svet v našo zavest in ga v istem trenutku prelti v monumentalnost. Bergovi lesorezi so čisti kot gorska voda, lesena plošča jih bogati s svojimi letnicami, kakor bi nam hotela približati neulovljivo skrivnost časa. Še žival postane glasnik človekove bolečine, krivencavo drevo odmev njegove duševnosti, omamlja nas belina snegov — vsaka malenkost dobi nenadno globljo razsežnost in velik pomen. S svojo lirčno monotonijo nas je Berg urekel v usodnost svoje človeške resnice, ko trpi s človekom in za sočloveka. Sestavni elementi slik so vedno enaki — in obenem vedno novi. Spreminjajo se njihove psihične povezave, ne spreminja pa se njihova resničnost.

Mnogim bo pomenilo nocojšnje umetnostno srečanje veliko doživetje. Ne približuje nam samo dveh pomembnih ustvarjalcev iz sosednje avstrijske republike, ampak nam posreduje človeško bližino z vso toplino. Utrjuje medsebojno spoštovanje med sosednjimi, čeprav po besedi različnimi ljudmi. Naše najlepše priznanje lahko izrazimo umetnikoma samo s hvaležnim stiskom roke, kakor je navada med dobrimi sosedi.

Dr. EMILIJAN CEVC

Svoboden pristop h knjigi

Zvedav pogled vodje Ljudske knjižnice na Cesti komandanta Staneta pospremi vsakega obiskovalca, ko stopi v prostore, ki mu dajejo knjige, pridih svečanega. Franc Vovk s svojo soprogo že vrsto let vodi novomeško Ljudsko knjižnico, ki deluje v sklopu Studijske knjižnice. Veliko Novomeščanov pozna, dosti pa jih je spremljal od mladih nog do zrelih let.

Začnemo se pogovarjati o delu knjižnice in ves čas naju prekinjajo obiskovalci.

»Tovariš Vovk, hčerka je zbolela in prosim, da izberete knjigo zanjo. Pravi, da ji vedno vi izbirate knjige,« je prekinil pogovor obiskovalec.

In drugi: »Je ta knjiga zanimiva?»

Knjižničar jo prime v roko, že po platnicah jo spozna, saj

je menda ni knjige, ki je ne bi poznal, ker je že vrsto let domala vsak dan med njimi.

»Svoboden pristop h knjigam, ki smo ga pred leti uvedli, je poživil delo v bralci,« je povedal tovariš Vovk. Ljudska knjižnica ima v svojem seznamu 6604 knjige. Vsako leto kupuje nove in prav zanimiv je podatek, da pride skoraj vsak dan nova knjiga na police knjižnice. Tukaj je prostora še za kakih 8500 knjig. Obiskovalci so si lani izposodili največ leposlovnih del, sledijo poučna in poljudnoznanstvena dela ter mladinska književnost. Kot v sosednji Studijski knjižnici so tudi tukaj najzvestejši obiskovalci dijaki. Lani so imeli 4225 obiskov dijakov, 1295 nameščenec, 749 delavcev in kmetov ter 545 ostalih občanov. Suhoparne številke pa pomenijo živahne pogovore v knjižnici, pogoste izposoje, včasih celo boj za knjigo, ki je novost in jo hočejo bralci čimprej dobiti v roke.

»Lepo bi bilo, ko bi lahko sproti kupovali knjige, ki izhajajo. Naročeni smo na domala vse leposlovne zbirke slovenskih založb. Včasih kupimo kakšno delo tudi izven zbirke,« je povedal knjižničar.

»Katero knjigo najbolj kroji?»

»Najbolj brani so slovenski klasiki, ki jih berejo dijaki. To so Jurčičeva, Tavčarjeva, Kersnikova ter Bevkova dela

in še nekatera. Mladina rada posega tudi po zabavnem čitvu, včasih celo prerada. Pred dnevi je nekdo po principu samopostrežbe »smuknil« kar šest indijanic.«

Ze so prišli novi obiskovalci in daleč je še do sobote, ko je knjižnica zaprta. Knjige romajo iz rok v roke, postajajo »špehi«, toda berejo jih kar naprej. To pa je namen vsake knjižnice, in prav je, da si jih izposojajo največ mladi. Knjiga je njihova učiteljica in vodnica. Če morda v petek zvečer ne boste vedeli kam s prostim časom, stopite v Ljudsko knjižnico. Vsaj oglejte si jo, če si že ne boste izposodili knjig. Prijeten kotiček je in marsikaj vidite v njem.

P. BREŠČAK

Šefi za vse

Šefi krajevnih uradov v novomeški občini opravljajo 48 raznovrstnih nalog, za nameček pa so večinoma še tajniki krajevnih skupnosti in poravnalnih svetov. Med drugim so v zadnjih dveh letih dali občanom 27.435 informacij in nasvetov, izdali 2288 potrdil in 6823 izpiskov iz rojstnih matičnih knjig, sprejeli 675 vlog za poravnalne svete in pripravili 26.059 živinskih potnih listov.

»KOVINAR« v novih prostorih in v reformi

„Z investicijo smo ujeli zadnji vlak“

KOVINAR dela v novih proizvodnih prostorih veliko lažje — Ker je manj investicijskih del, je več ponudnikov in cene so nižje — Konkurrira lako samo tisti, kdor ima dobro organizirano proizvodnjo — V kovinski stroki je še vedno preveč težav s surovinami

Na Partizanski cesti v Novem mestu ni več ropota, ki se je še lani širil iz stare delavnice KOVINARJA, delavci pa se ne izmikajo več prometu, ki je predstavljal v ozki ulici zanje stalno nevarnost. KOVINAR obratuje zdaj v novih prostorih v Bršlinu.

60 jih je vseh skupaj, dela

jo pa strešne konstrukcije, opremo za trgovino in gostinstvo, posamezne dele naprav za industrijo, opravljajo remont strojev in naprav ter vse drobne storitve iz svoje stroke. Razen tega koprirajo z IMV v Novem mestu.

Letošnje leto se je začelo

bolj slabo. Na srečo se je kmalu obrnilo na boljše, in kot vse kaže, bodo letos predelali 450 do 500 ton kovin, čeprav so v starih prostorih, toda v boljših časih, predelali po največ 350 ton kovin na leto.

Reforma jih je najbolj prizadela z omejitvijo investicij.

Kot obrtno podjetje so delali prej predvsem opremo in podobno za investicije. Težave so premostili tako, da so začeli iskati delo po vsej Sloveniji in tudi po sosednji SRH.

Omejitev investicij je v veliki meri vplivala na znižanje cen. Cene izdelkov so zdaj precej nižje, kot so bile pred leti. Na razpise za prevzem del se javlja po 5 do 6 ponudnikov, prej pa sta se redkokdaj znašla dva. KOVINAR se prebija z zelo nizkimi ponudbami, kljub temu pa bodo ustvarili sklade, poravnali anuitete za naložbo v nove prostore in še kak dinar bo ostal, kot pravijo.

Z nizko ponudbo, torej s cenenim izdelkom, se lahko pojavi na razpisu samo podjetje, ki ima dobro organizacijo dela. KOVINARJU so to omogočili novi proizvodni prostori: tu ni več stiske, pri delu se lahko razmahnejo. Dolgo so čakali na to in dočakali. Z investicijo so ujeli zadnji vlak, in če ne bi bilo reforme z vsemi posledicami, ki jih prinaša, bi si lahko sicer skromni KOVINARJEV kolektiv začel povečavati osebne dohodke. Toda zdaj morajo presežek porabljati za odplačila in za plačilo tistega dela investicije, ki ni bil pokrit s kreditom.

Obratnih sredstev je premalo, saj so ves razpoložljivi denar porabili za novo naložbo. Cene surovin pa zelo nihajo (pri kotnem železu npr. tudi za 100 odst.), marsikdaj je treba kupiti takrat, ko lahko dobiš, in zaloge v skladišču so zato za polovico večje, kot bi bile, če bi bil trg založen. To je precejšnja težava, toda tam, kjer je dela dovolj, je lažje premagovati težave!

c.š

Mar res ne potrebujemo dela in denarja?

M. J.

Račun z milijoni, ki jih ni

Straška krajevna skupnost računa, da bo dobila v dveh letih iz krajevnega samoprišteva 8 milijonov Sdin za popravilo poti in javno razsvetljavo v Straži. Vavti vasi in Rumanji vasi. Za zdaj je to račun brez krmarja, saj se v blagajni zbere precej manj denarja, kot ga potrebuje za dejavnost. Samo letos bi moralo biti za popravilo poti okoli 2 milijona Sdin.

Na Potoku nova mostna ograja

Nedavno so na mostu na Potoku pri Straži namestili novo ograjo. Ograja na tem delu ceste je bila že nekajkrat poškodovana zaradi več nesreč z motornimi vozili.

Cesto v Praproče popravljajo

Pred kratkim so začeli popravljati cesto s Potoka v Praproče pri Straži. Straška krajevna skupnost pomaga z denarjem, delajo pa vaščani. Pri delu je zelo prizadeven član sveta krajevne skupnosti Matija Golob iz Prapreče.

Za kanalizacijo v Jurki vasi

Pred kratkim so se v Jurki vasi odločili urediti del kanalizacije. Prejšnji teden so kopali jarke, kamor bodo položili kanalske cevi.

Na Dvoru manj motenj

Na Dvoru in okoliških vaseh spet lahko nemoteno poslušajo radio in gledajo televizijo ter uporabljajo električne stroje, saj se je električna napetost v zadnjem času, zlasti od spomladi dalje, precej izboljšala. Nedavno smo pisali, da so električne prekinitev in motnje na Dvoru na dnevnem redu.

Dijaki na hmeljišču v Srebrničah

Dijaki kmetijske srednje šole z Grma že več dni urejajo hmeljišča na šolskem posestvu v Srebrničah.

Brusnice: stanovanje prazno leto dni

Stanovanje v zadružni, do zdaj še neometani stavbi v Brusnicah že več kot leto dni nihče ne zasede. Šola, ki ima v tej stavbi razred, je že nekajkrat prošla, da bi to stanovanje dali učiteljskemu paru, vse prošnje pa so bile neuspešne.

V »Gradu« svež jogurt in smetana

V maju so začeli v Dolenjski prodajalni »Grade« v Žužemberku prodajati svež jogurt, smetano, sir in druge izdelke. Od 1. maja dalje je trgovina odprta tudi ob nedeljah, in sicer od 7. do 11. ure.

Finale »Tekmuj-te z nami« bo 18. junija

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo napovedali, da se bo Novo mesto v finalu TV oddaje »Tekmuj-te z nami« 28. maja zvečer na Stadionu bratstva in enotnosti pomerilo z zmagovalcem dvoboja Maribor — Kranj. Naknadno so sporočili, da bo finalno tekmovalje precej kasneje — 18. junija, medtem ko bo 28. maja tekmovalje, v katerem se bosta pomerila Maribor in Kranj.

Novomeška občina v številkah

TRI ČETRTINE VSEH NOVIH STANOVANJ V NOVIH MESTU

— Od leta 1963 so v novomeški občini sezidali 827 stanovanj: 544 družbenih in 283 zasebnih. Največ novih stanovanj je dobilo Novo mesto — 615 ali tri četrtine vseh. Urejenih je bil več samskih stanovanj in posebej samski dom za mladike.

LANI NAJMANJ ZAPOSLJENIH

— V novomeški občini je bilo leta 1965 največ zaposlenih — 12.223, najmanj pa lani, in sicer 11.821. Povečali pa so se osebni dohodki (v povprečju) — od 56 tisoč Sdin leta 1965 na 76.400 Sdin lani.

SVETI IN KOMISIJE

247 SEJ — Stirinajst svetov in osem komisij pri občinski skupščini v Novem mestu je imelo v zadnjih dveh letih 247 sej: sveti 139, komisije 108. Med sveti je imel svet za družbeni plan in finance v tem času 25 sej, torej največ, najmanj pa svet za zdravilišča — eno sejo. Od komisij se je največkrat sestala komisija za zadeve borcev NOV — 27-krat, najmanjkrat pa komisija za družbeno nadzorstvo in komisija za odlikovanja — po 6-krat. Samo svet za delo in delovna razmerja je doživel, da enega člana ni bilo nikoli na seji.

INSPEKCIJE IN

1.243 ZAPISNIKOV — Lani so novomeški inšpektorji opravili v občini 3.541 pregledov in ugotovitve napisali v 1.243 zapisnikih. Izdali so 605 odločb, prijavili 50 primerov javnemu tožilstvu in 221 sodniku za prekrške ter izrekli 52 mandatnih kazni. Iz prometa so izločili ali uničili za 16.574.900 Sdinarjev blaga. Za analizo so vzeli 1.176 vzorcev. Delo inšpektorjev je zahtevno in obsežno, saj mora npr. samo tržna inšpekcija opravljati nadzorstvo na podlagi 244 zveznih in 24 republiških predpisov in vrste občinskih odlokov.

PREVLADOVALE SO

DAVNE ZADEVE — Občinski upravni organi v Novem mestu so v letih 1965 in 1966 reševali 78.644 zadev v upravnem postopku. Največ je bilo davčnih in notranjih zadev.

V nedeljo vsi na Gorjance!

21. maja ob 11. uri bo pri Gospodični na Gorjancih lepa planinska slovesnost: Planinsko društvo Novo mesto bo v počastitev dneva mladosti, Titove 75-letnice, v spomin Janeza Trdine in v počastitev mednarodnega turističnega leta izročilo namenu planinsko-turistično »Trdinovo pot«.

Trdinova pot vodi z Baze 20 preko Gač na Mirno Goru, preko Vahte h Gospodični, k Miklavžu, in na Trdinov vrh po Gorjancih, vodi nas od Pendirjevke in Kobila na Spiljerjevo spico ter na Polom, nato v Kostanjevico in Pletenje, na Tolsti vrh in Otočec. Po levem bregu Krke jo mahnemo na Trško goru, z nje na Hmeljnik, nato na Frato, v Sotesko in Podturn.

Ob poti, ki je dolga 153 km,

je 12 kontrolnih točk. Vse, razen Trške gore, so dostopne z motornimi vozili. Na teh točkah lahko popotnik v vsakem času dobi primerno okrepčilo, pa tudi pečat, da ga vtisne v svoj »Vodnik po planinsko-turistični Trdinovi poti«, ter se vpiše v kontrolno knjigo. Kdor bo imel v svojem »Vodniku« odtise 12 žigov, bo dobil od Planinskega društva ali Turističnega društva Novo mesto potrdilo. Na vseh točkah lahko kupite tudi razglednice.

Pot je markirana z rdečim krogom z belim poljem v sredini, nad markacijo pa je velika črka T. Na križiščih so postavljeni kazipoti ali pa tablice s podatki o oddaljenosti. Podrobnejše podatke boste našli v »Vodniku«. Ker pričakujejo prireditelji na slovesnosti pri Gospodični ve-

lik obisk, bo v nedeljo, 21. maja, do 12. ure promet od Vahte do Gospodične samo enosmeren! Slovena otvoritev »Trdinove poti« bo v vsakem vremenu.

Zanimivo srečanje pri Miklavžu

Dne 13. in 14. maja so šli člani Počitniške zveze iz Novega mesta s pripadniki JLA v dveh skupinah na izlet na Gorjance. Spotoma so si ogledali spomenik padlim borcem in partizansko grobišče v Orehovi pri Sentjerneju, partizansko sadno sušilnico v Hrastju, Pendirjevko in druge lepe razgledne točke. Pri Miklavžu so se sestali z mladino z Malega Slatnika, zatem pa so se povsili ob tabornem ognju.

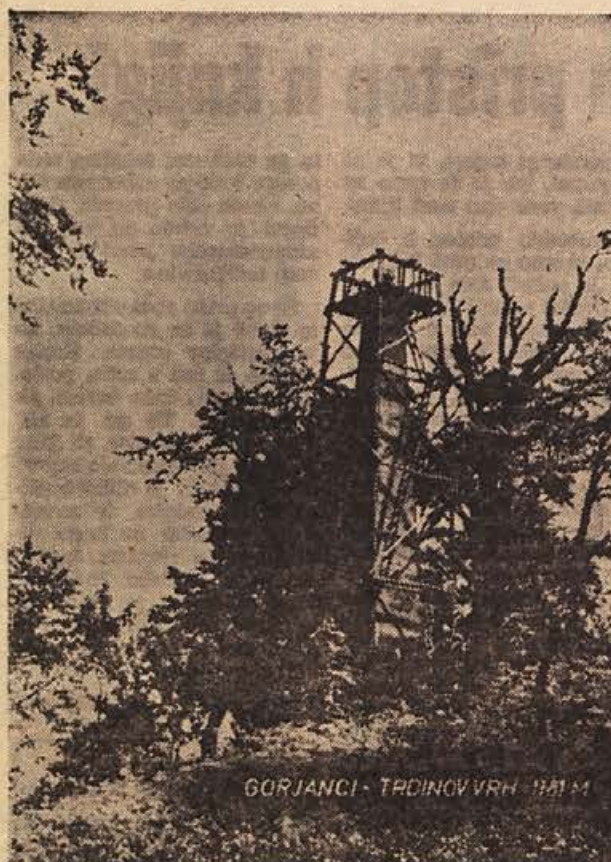
Ribničan na sejmu

Neki Ribničan mi je oni dan povedal tole zgodbičo, ki je po njegovem zatrdilu resnična, zgodila pa se je med njegovima rojakoma pred kratkim:

Šla sta dva Ribničana kupovat svinje na sejem v Novo mesto. Po kupčiji sta se, kot je menda običaj, zapila. Vendar sta se kljub temu zavedala, da ju doma nestrpno čakata ženi, ki ju je treba nekako potolažiti in se jima opravičiti, ker ju ne bo še kmalu domov. Odšla sta na pošto in oddala za ženi naslednji telegram:

»Prideva jutri, ker danes na vlak ne sprejemajo svinj.«

R.

GORJANCI - TRDINOV VRH (1181 m)

Razgledni stolp na Trdinovem vrhu (1181 m) na Gorjancih, ena izmed zelo lepih razglednih točk ob novi planinsko-turistični »Trdinovi poti«. (Foto: Rudi Jereb)

Spet po Dravi navzdol!

Letos bodo rancarske prireditve na Dravi od Maribora do Donje Dubrave trajale devet dni

Uredništvo mariborskega Večera pripravlja skupaj s turističnimi in drugimi organizacijami v Jugoslaviji veliko turistično prireditev — rancarijo 67. ki bo s karavana prijateljstva po Dravi na rancah in splavih, ki so dolga desetletja pomenili glavno komunikacijsko vez med severom in jugom naše države. Razen turističnih in drugih zanimivosti si bodo obiskovalci na 160 km dolgi poti lahko ogledali številne folklorne in druge prireditve, ki družijo jugoslovanske narode.

Številne prireditve bodo na sporedu v Mariboru, Ptaju, Dupleku, Borlu, Ormožu, Sre-

dišču ob Dravi, Varaždinu, Čakovcu, Otočku pri Prelogu in v Donji Dubravi. Spored bo trajal od 1. do 19. julija 1967. Prijave za potovanje po Dravi v karavani prijateljstva sprejema rancarski odbor pri mariborskem Večeru od 3. aprila do 1. junija, od bor pa sprejema tudi prijave za motorizirano karavano po kopnem, ki bo spremljala »rancarijo« po suhem. Potovanje po Dravi na splavih velja 60. z avtomobili pa 20 novih dinarjev. Za potnike dravske karavane, ki jo bodo številni narodnozabavni ansambli, so v to ceno vračunani vsi prevozi in prenočevanja.

Največji bandit Sardinije ubit

Nad tisoč vojakov je lovilo zločinca in ga ujelo

Sardinski policaji so te dni po hudem boju ubili 33-letnega Antonia Casula.

Casula je bil najbolj iskan bandit Sardinije, večkratni morilec, ugrabitelj in izsiljevalec. Na njegovo glavo je bila razpisana nagrada deset milijonov lir.

To so bili Casulini zadnji zločini:

● V Silvestrovi noči se je pojavil pred hišo kovača Francesca Pire. Kovač, njegova žena in njun enajstletni vnuk so ravno sedeli pred televizorjem. Antonio Casula je brez besed dvignil strojico in sprožil rafal. Tri prerešena trupla so obležala v naslanjačih. Kovač ni mogel držati jezika za zobmi in je večkrat javno kritiziral Casulino početje. Zato sta morala on in njegova žena umreti. Deček je bil ustreljen, ker je bil priča umora svojih starih staršev.

● 18. aprila so odkrili v nekem prepadu truplo posestnika Giovannija Dessolisa, ki je bil deset dni prej ugrabljen. Truplo je bilo prerešano s krogli. Casula ni prejel od posestnikovih sorodnikov zahtevane odkupnine. Mimogrede je Casula ustrelil še dva ovčarja, ki ju je poslal, naj sporočita Dessolovim sorodnikom višino odkupnine. Zasumil je namreč, da sta ga ovčarja izdala.

Casula je že lani zagrešil vrsto zločinov, umorov, ugrabil je več imovitih ljudi in izsiljeval denar. Vedno mu je

uspelo, da je po zločinu izginil v sardinskih hribih in se skril pred policijo.

Slednjič se je policija odločila za obsežno akcijo: na otok so pripeljali tisoč vojakov, da bi ulovili zločinca.

Pred nekaj dnevi je neznanec po telefonu sporočil policiji zelo dragocen podatek. Povedal je, da se Casula vozi v avtomobilu po glavni cesti otoka.

Četa vojakov je postavila na primernem kraju zasado. V enem od mimo vozečih avtomobilov je zares sedel zločinec, ob njem pa še en mož. Ko so vojaki ustavili avto,

Evropa ima največ zdravnikov

V Evropi deluje milijon zdravnikov več kot na vseh drugih celinah skupaj. To je objavila pred kratkim svetovna zdravstvena organizacija.

Kljub temu se nekatere evropske države še vedno pritožujejo zaradi pomanjkanja splošnih zdravnikov in specialistov.

NE HODI DOMOV BREZ

Štiri dni

V mestu Oldham v Angliji je bila triletna deklica Susan Radcliffe štiri dni sama v stanovanju s svojo materjo, ki je nenadoma umrla. Pokojnica je bila že dolgo ločena od svojega moža.

Deklčin oče Kenneth Radcliffe pa je prišel obiskat hčerko in nekdanjo ženo. Zavesa na oknih so bile spuščene in nihče se ni oglašil na njegovo trkanje. Poklical je policijo, ki je vdrla v stanovanje. Agenti so našli v postelji mrtvo ženo. Poleg nje je stalo kot okamenelo dekletce. Mala Susan je ostala živa, ker se je hranila s keksi, ki jih je našla v shrambi. Žejo si je tešila z mrzlo vodo, v katero je vsula kavo.

»Vedno je bila prepričana, da je mati le zaspala,« je pripovedoval njen oče, »zato jo je tudi prosila, naj pije.« Na mizici poleg postelje je bilo res nekaj skodelic za kavo.

Tisoč kilometrov

V nekaj dneh naj bi se 25-letni gostinski delavec Ludwig Hofmeier iz Saale pri Regensburgu odpravil na nenavadno potovanje v Rim 1000 kilometrov dolgo pot hoče prehoditi — po rokah.

Svojevrsni pešec (visok je 1,55 m) upa, da bo prišel v Rim v treh mesecih. Da bi si obvaroval roke, si je dal izdelati 20 parov posebnih rokavic. Če bo uspel, bo dobil za nagrado 100.000 mark, saj se je za njegovo zamisel pričelo zanimati več tovarn in podjetij.

Mladenič ima v hoji po rokah že nekaj izkušenj. Pred tremi leti je prehodil po rokah 30 km dolgo pot od Saale do Regensburga, leto dni kasneje pa je prišel iz Regensburga v München (130 km). Tako je v tej »disciplini« postal »svetovni prvak«.

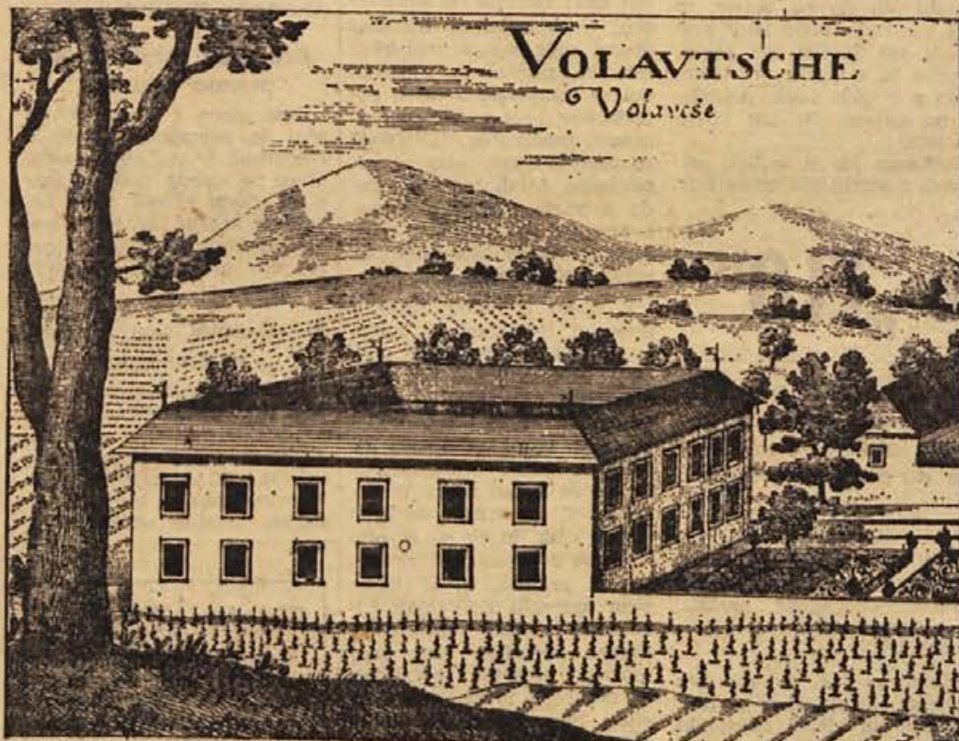
Pot iz Regensburga do Rima je že nekajkrat prevozil z avtomobilom in je dobro preučil cesto. V Alpah se je

Ne trgaj planinskega cvetja!

Travniki pod Velikim Kozjem in na Lovrencu se v maju odenejo z encijanovo modrino. To ovetje je znano daleč naokrog in v nekaj tednih obišče Lovrenc in Kozje veliko ljudi. Tako je bilo tudi preteklo nedeljo, ko je bil obisk izredno lep, saj je bilo vreme zelo naklonjeno obiskovalcem planin. Obenem je bil na Velikem Kozju zbor mladinskih odredov zasavskih planinskih društev, ki so se ga v velikem številu udeležili mladi planinci PD Brežice in Radeče, medtem ko so pionirji osnovne šole Boštanj po ogledu cvetja na Lovrencu bili tudi na Lisci.

Planinsko društvo Lisci je pri Tončkovem domu v nedeljo, 14. maja, priredilo NEDELJO CVETJA z zaključnim ogledom cvetja pri Lovrencu. Na Lisci je bilo veliko obiskovalcev, med njimi precej tistih, ki so imeli v torbicah tudi veliko encijana. Čeprav je cvetje zaščiteno in so na več mestih postavljene opozorilne table NE TRGAJ CVETJA, to nekaterim nič ne pomeni in so potrgali tudi avrikelj pod Tončkovim domom, ki ga je upravnik doma prinesel z Vel. Kozja.

Valvasor o gradovih v dolini Krke

VOLAVČE

Kje leži grad Volavče. Rodovitnost tal. Hrib iz polževih hišic. Kdo je graditelj in lastnik gradu.

Grad Volavtsche, ki se tudi v kranjskem jeziku izgovarja Volavče, leži v Slovenski marki, torej na Srednjem Kranjskem, na hribu. Kraj se je imenoval Volavče, preden je bil na njem zgrajen grad, ki je sčasoma dobil to svoje ime.

Graščina ima dobra in rodovitna tla, daleč naokoli širna polja in mnogo sadnega drevja.

Blizu gradu je hribček z imenom Bajnica, ki je ves iz hišic morskih polžev in školjk. O tem pa sem že govoril v poglavju o deželnih redkostih.

Ta grad je šele pred nekaj leti začel sedanji gospod lastnik zidati na novo.

od temeljev in ga še ni dokončal. Svet, na katerem grad stoji, je spadal prej pod gosposčino Gracarjev turn ali Feistenberg. Z delitvijo posestva med brate se je eden izmed njih preselil sem in si uredil čedno bivališče ter mu tik ob gradu napravil lep in velik vinograd, ki daje najokusnejše vino.

Sedanji graditelj in lastnik graščine je gospod Franc Ludvik Busegk.

Grad Volavče stoji v bližini vasi Gorenje Mokro polje, 14 km od Novega mesta. Med okupacijo je delno pogorel, a bil pozneje obnovljen.

HITRO! SOLIDNO

- ☐ vse garancije in rešitve
- ☐ splošna popravila avtomobilov
- ☐ zamenjava motorjev
- ☐ avtokleparska in avtomobilna
- ☐ tapetniška dela, malter
- ☐ tehnični pregledi vozil

AVTOMEHANIČNA
NOVO MESTO, Kette

mrtvi materi

nih spalnice, ki na ulico, je polnila odtiste deklic; deklica je, kaže, poskušala mimoidoče nase. Če ni opazil, da je v stanovanju vladnega, in tako Susan preživi in štiri strašne mrtvi materi. Najseveda je gluha in mogla slišati kli-

kot v zaporu

tri leta živijo tri skupno osmimi člani jih je pet otrok) v zaporu; lastnik Ivanovič iz Bije so hišo kupil pred se ne more znebiti. Zato jim preporabo vode in ga toka, sprejema in nošenja kurirnovanje, na koncu celo snel strehe. Dnevi je v stanovanju prava poplava.

do rokav

niško pregledati, da kako prenaša razne bolezni. Zrak, ki bo po rokav v Rimu, ga bo šest ljudi, ki ga bovali in skrbeli za bolezni, obenem pa ali hodi vedno rokav.

ojc, ribič iz Dolenje vasi pri Ribnici, je imel zredno ribiško srečo: v koritu potoka Obrh je rekel 3 kg težko in 60 cm dolgo potočno postrv. Je najbrž iz rodu, ki so ga pred kakšnimi stili v ta potok kot prve postrvi ribniški ribiči. Spet spustili v Obrh 2000 mladih postrvi in da se bo počasi spremenila v bogato lovišče. Velja, da Ribiško društvo Ribnica zelo skrbi kaj v svojih vodah. Na sliki: Anton Boje s pleonom. (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

POCENI!

isni pregledi vozil
TAVA, TAM, RENAULT

macije
generalna popravila
čarska dela
je in pranje
vseh vrst

DELAVNICA »PIONIR«
drevored 37 (Bršlin) telefon: 21-243

Sejmišča

Mali prašički so cenejši

Na novomeškem sejnu je bilo v ponedeljek zelo živahno. Zivorejci so imeli na prodaj 979 prašičev, prodali pa so jih 708. Kupci so tokrat prišli iz oddaljenih krajev, in kljub precejšnjemu povpraševanju so morali znižati ceno. Manjši prašički so šli v denar po 12.000 do 20.000 Sdin, večji pa po 21.000 do 34.000 starih dinarjev.

Manj kupčij v Brežicah.

Na tedenski sejem prašičev v Brežice so rejci 13. maja pripeljali 1220 prašičev, od tega le 20 starejših od treh mesecev. Prodali so 658 prašičev, mlajših 659 po 8 Ndin kg žive teže, starejših pa 8 po 7 Ndin kg žive teže.

DOLENJEC V PARIZU?

Da! Zakaj pa ne?

Varčeval je za potovanje pri

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

ali pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem!

Hranilno knjižico DBH lahko dobite tudi pri vseh poštah v občinah Novo mesto, Krško, Metlika in Trebnje!

SMEH STOLETIJ

Za konec Napoleonove slave še anekdota o tem, kako so takratni časopisi v dvajsetih dneh (od začetka marca do 20. marca 1815), ko se je vrnil z Elbe in šel proti Parizu, spreminjali mnenje o njem:

»Pošast, s krvjo oblit davitelj ljudi, je ušel iz pekla.«
»Korziški ljudozerec, nikoli sita hijena, je pristal.«

»Tiger, zver, morilec je prišel v Gap.«
»Kanibal, ki požre vse, je v Grenoblu.«
»Lyon je tiranu odprl vrata.«
»V Auxerru je Ney prišel k samozvancu.«
»Bonaparte pritiska proti Parizu, toda v Parizu ne bo prišel nikoli.«
»Napoleon bo jutri pred obzidjem našega mesta.«

»Cesar je prišel v Fontainebleau.«
»Zvesti Pariz pričakuje ves srečen njegovo cesarsko veličanstvo.«

*

Po miru, sklenjenem med Rusijo in Francijo ter Prusijo in Francijo, je odpotoval novi francoski poslanik v Rusijo. Tam je prisostvoval kronanju carja Aleksandra in o tem takole poročal:

»Bil sem na kronanju novega carja. Bila je lepa slovesnost. Car je odšel iz dvorca v stolnico, kjer ga je čakal nadškof. Pred njim so korakali ubijalci njegovega deda, poleg njega ubijalci njegovega očeta, za njim pa njegovi.«

OTOČEC

Čudovita okolica, ribolov, nova restavracija, ples, popolna rekreacija

Ameriški kozmonavt Edvard White lebdi v kozmosu. White je pred kratkim tragično izgubil življenje.

Človek med zvezdami

Pripravlja se vesoljski ognjemet, ob katerem bo človeku zastal dih

Veliki znanstveni dosežki, ki so presegli vse to, kar je bilo prejšnjemu stoletju v ponos, se vrste drug za drugim in se spreminjajo v praktične koristi s tako naglico, da je prastara ljudska želja poleteti na Mesec postala že povsem realna. Zato je zelo blizu trenutek, ko bo na tla zemeljskega satelita stopila človeška noga.

Ni daleč trenutek, ko bo slavil zmago svoje moči naš planet. Ko bo vesoljska ladja s človeško posadko pristala na Mesečevih tleh, bodo prebivalci Zemlje bolj ponosni kot kdaj prej, kajti človek se je navsezadnje le dvignil v neskončnost.

Človeštvo se sedaj nahaja na tej poti. Ovid, največji pesnik starega sveta, bi danes vzkliknil svoj znani preroški verz »Človek je med zvezdami!«

DAVEK VESOLJU

Nedavna tragična smrt treh ameriških kozmonavtov Virgila Grissoma, Edvarda Whitea in Rogerja Chaffeeja je verjetno odrinila vsaj v Združenih državah Amerike trenutek odhoda človeka na Mesec. Svet je že večkrat slišal obljubo Amerikancev, da bodo še pred letom 1970 poslali prvega človeka na Mesec. Takšno izzivanje zemeljskega satelita je lahko pomenilo samo moč človeškega razuma in željo, da v vesoljski dirki zmaga za vsako ceno. Celo za ceno človeških življenj.

Človekov skok v neznano je vedno zahteval žrtev. Ikarus je s svojim smrtnim padcem pričel nebesne poti in postal je prva žrtev.

O žrtvah, ki so jih zahtevala vesoljska raziskovanja, so govorili že pred nesrečo ameriških kozmonavtov. Zahodni tisk je kdaj pa kdaj pisal, da Sovjetska zveza ni dosegla blestečih uspehov pri osvajanju vesolja brez človeških žrtev, vendar pa ljudje za to niso vedeli. Take trditve so zelo prepričljivo ovrgli znanstveniki Sovjetske zveze.

Znano je, da so kozmonavti med poletom občutili določene težave in da so le-te nekaterim med njimi pustile prav gotovo posledice, kot na primer nezavest, izgubo občutka ravnotežja, sluha in podobno.

Tako znanstveniki kot kozmonavti so dobro vedeli, da bodo pri osvajanju vesolja žrtve in da bo moral nekega dne ta ali oni plačati davek vesolju. Vedeli pa so tudi, da žrtve ne bodo zastoj. Nedavna tragična smrt sovjetskega kozmonavta Komarova je potrdila, da tudi v Sovjetski zvezi ne skrivajo svojih žrtev, ki pomenijo ceno človeka za vstop na prag vesolja.

AMERISKE OBLJUBE IN SOVJETSKA SKROMNOST

— Mi nismo določili niti nimamo navade, da bi določali rok za polete človeka na Mesec ali na druge planete — je lansko leto dejal član Sovjetske akademije, akademik Leonid Ivanovič Sedov, in dodal, da Sovjetska zveza za premore teoretično in praktično izdelane načrte za polet človeka na Mesec. Mi imamo polno znanstvenih načrtov in preštudiranih možnosti za pristanek na Luni.

Amerikanci navadno več govore in obljublajo. Po njihovem načrtu »Apolo« je polet človeka na Mesec podrobno planiran in predviden za leto 1968, najkasneje pa v 1970. letu.

Načrt »Apolo« za pristanek človeka na Mesecu so izdelali po Kennedyjevem geslu »Vse za osvojitve Meseca«, ki ga je izgovoril 1962. leta. Ta program danes obsega okrog 20.000 ameriških podjetij, zanj pa neposredno dela 300.000 ljudi! In to vse samo zato, da bi na Mesec poslali tri ljudi, ki bi imeli s seboj za tri kilograme osebnih stvari. Dva izmed njih bi morala ostati na Mesecu en ali dva dni, medtem ko bi jih tretji čakal, krožeč okoli Meseca.

Poleteli bi z raketo »Saturn«, visoko 150 m in težko 3.000 ton! Vsa pot naj bi trajala 8 dni.

Za odhod na Mesec se pripravlja 35 ameriških kozmonavtov, med njimi so bili tudi Grissom, White in Chaffee.

Sovjetski znanstveniki niso nič določenega rekli o svojih načrtih za polet človeka na Mesec. Gotovo je, da ne sede s prekrižanimi rokami. Akademik Siforov ni prav nič prekorajčil skromnosti svojih tovarišev, ko je pred kratkim dejal:

— Človek bo gotovo prišel na Mesec. Tega dejstva ne more danes nihče več tajiti. Toda to bomo dosegli šele tedaj, ko bodo zagotovljeni vsi pogoji za normalno bivanje človeka na Mesecu, kakor tudi za njegovo vrnitev na Zemljo. Sedaj imam 61 let, pa vendar sem trdno prepričan, da bom dočakal dan, ko bo vesoljska ladja s človeško posadko pristala na Mesečevih tleh.

Kaj se bo zgodilo v najbližji prihodnosti, je težko reči. Gotovo je samo eno: človekova želja, da bi stopil na Mesečeva tla, še nikdar ni bila tako blizu resničnosti.

OD LUKIJANA IZ SAMOSATE DO »SPUTNIKA«

Pred dva tisoč leti je filozof Lukijan iz Samosate poslal na Mesec grško jadralnico! Skoraj 1.000 let nato je Leon Filozof izdelal prvo raketo, medtem ko je kitajski učenjak Van Hu že 1558. leta poskusil prvo potovanje z nekakšno raketo.

Več sredstev za nego gozdov!

Gozdni obrati Kmetijsko-gozdarskega posestva Kočevje v Velikih Laščah, Podpreski, Grčaricah, Ribnici, Mozlju, Stari cerkvi in Kočevju gospodarijo z 38.946 ha gozdov v družbenem sektorju in z 19.796 ha zasebnih gozdov. Lani so posekali 65.265 m³ iglavcev in 64.633 m³ listavcev v gozdovih družbene lastnine in tako za dva promila presežili letni načrt. V zasebnem sektorju so posekali 32.456 m³ gozdov, kar je za 20,1 odst. manj, kot so predvidevali. Glavni vzrok, da plana niso izpolnili, je dejstvo, da se je lani povečala deževna poraba lesa in da stanje na trgu za lesom ni bilo urejeno. Obseg sečnje in struktura proizvodnje v gozdarstvu nista odvisna le od posameznih obratov, organizacije dela in proizvodnih sredstev, ampak predvsem od potenciala gozdov, s katerim posamezni obrat gospodari. Zato po vseh obratih menijo, da je treba v bodoče vlagati več sredstev za nego gozdov, saj bodo le tako gozdne površine dajale več lesa kot do sedaj.

Obrat za kmetijsko kooperacijo pri KGP Kočevje je lani povečal dohodek za 69 odstotkov v primerjavi z letom 1965. Tak uspeh je dosegel predvsem zato, ker je tesneje sodeloval z zasebnimi kmetovalci. Kljub temu pa vse možnosti še niso izkoriščene in bo treba tudi vnaprej skrbeti za boljše sodelovanje.

Nekateri bi radi špekulirali

Občani Zlebiča in Gorenjih Lazov nameravajo zgraditi vodovod. Posamezniki so za gradnjo že prispevali. Dosedanji prispevki znašajo do 30.000 Sdin. Zai pa nekateri še vedno odklanjajo, da bi sodelovali pri tej gradnji.

Na bližnjem sestanku prebivalcev obeh vasi si bodo razdelili obremenitve v zvezi z gradnjo vodovoda. Razpravljali in sklepali bodo tudi o uvedbi obveznega samoprispevka za to gradnjo. Tako bi breme gradnje porazdelili enakomerno na vse. Nekateri namreč kažejo, da bo vodovod zgrajen; zanj ne nameravajo nič prispevati, kasneje pa bi se radi zastonj priključili na vodovod.

Občani bodo tako špekulacije onemogočili, če bodo sprejeli samoprispevek za gradnjo, ki bo obvezen za vse občane. Če samoprispevka ne bi izglasovali, jim ostane še možnost, da sklenejo, da mora vsak za vodovodni priključek prispevati določeno vsoto denarja, pa naj se priključi na vodovod, kadar se hoče (čeprav čez nekaj let). Seveda bi zavedo lažko našli tudi občinska skupščina, če bi sprejela odlok o obveznem prispevku za vodovodni priključek, kot so to storile že nekatere druge občine.

Spet več nočnin

V hotelu Pugled v Kočevju so zabeležili aprila 665 nočnin ali 28 več kot v istem obdobju lani. Tujih nočnin so zabeležili 83 ali deset več kot aprila lani. V prvih štirih mesecih letos pa so v hotelu zabeležili 2779 nočnin, lani pa 2305. Tuj turisti so prenočevali letos v hotelu 370-krat, lani pa 332-krat. Med domačimi turisti je bilo največ Slovencev in Hrvatov, med tujimi pa zahodnih Nemcev, Italijanov in Avstrijcev. Verjetno je slabo vreme vplivalo, da ni prišlo aprila v Kočevje še več turistov.

Cene v Kočevju

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,60 N-din kg, jajca 0,47 N-din kos, pomaranče 4,84 N-din kg, banane 5,70 N-din kg, limone 4,50 N-din kg, jabolka 4,48 N-din kg, sveže zelje 3,76 N-din kg, kisto zelje 1,54 N-din kg, kislata repa 1,42 N-din kg, solata 4 N-din kg, nova čebula 5,55 N-din kg, ribe 7,96 N-din kg, fižol v zrnju 3,93 do 4,77 N-din kg, češnje 4,44 N-din kilogram.

Matični urad Kočevje

V aprilu so bili rojeni na območju matičnega urada Kočevje dva dečka in ena deklica; poročilo se je 9 parov. Umrli so: Marija Struna, upokojenka iz Kočevja, Bračičeva 15, 77 let; Anton Hren, delavec iz Kolenče vasi 3, umri v Calw — Nenčija, 30 let; Julijana Karh, gospodinja iz Primoži 1, 82 let; Viktor Lavrič, upokojenec iz Črnejke potoka, 42 let; in Ivan Lipovac, delavec iz Kočevja, Roška c. 39, 42 let.

PRED KONFERENCO ZK V KOČEVSKI OBČINI

Temelji socializma so trdni

Krepiti je treba družbeno zavest — Komunisti se najbolj prizadevajo za uresničitev reforme — Inteligenca premalo povezana z družbenim razvojem občine — Padlo število delavcev — članov ZK

Bralcem posredujemo nekaj misli iz poročila občinskega komiteja ZKS Kočevje za bližnjo konferenco. Poročilo zajema na 45 straneh dejavnost, notranje odnose in organiziranost ZK v občini, delo občinskega komiteja na področju idejno-politične aktivnosti in družbeno-ekonomski razvoj občine. O večini zadev, ki jih obravnava poročilo, smo že pisali, zato smo jih tokrat izpustili ali pa najbolj pomembne le na kratko omenili.

Zborov volivcev, (splošnih

zborov) se je letos udeležilo v mestu le 8 odstotkov komunistov. Vse kaže, da se komunisti zanimajo predvsem za delo in probleme delovnih organizacij, premalo pa za probleme izven svojih delovnih kolektivov.

Od zadnje konference do danes se je število članov ZK zmanjšalo za 12. V tem obdobju je število delavcev-članov ZK padlo za 3 odstotke, uslužbencev-članov ZK pa naraslo za 2,5 odstotka. Med članstvom je največ delavcev (53,5 odstotkov) in uslužbencev (27,6 odstotkov). V tem

obdobju je bilo izključenih iz organizacije 15 članov: 13 delavcev in ostalih ter 2 uslužbenca. Največ izključen je bilo zaradi neizpolnjevanja določil statuta, precej manj pa zaradi idejno-političnih odklonov.

Občinski komitej ZK ni zadovoljen z družbeno aktivnostjo inteligenca, posebno mlajše. Meni, da bi morala biti mnogo bolj povezana z našim družbenim razvojem. Očitno inteligenca premalo deluje kot idejna nosilka družbenega napredka občine.

TOMSICEVA BRIGADA bo julija letos slavila 25-letnico svoje ustanovitve. Preživeli borci brigade so začeli jubilejno proslavo s tem, da so popeljali iz Ljubljane, Velenja in Kočevja mladino v Stari Log na Kočevskem, kjer je bilo v soboto in nedeljo partizansko srečanje. Zbralo se je nad 400 mladincev in mladink ter vojakov iz vojašnice BORISA KIDRIČA, v kateri nosi njena sedanja mirnodobska enota slavno ime I. SNOUB Toneta Tomšiča. Na sliki: skupina prvoborcev iz Tomšičeve brigade z mladimi gosti med kulturnim sporedom v soboto popoldne. (Foto: M. Vesel.)

70 otrok bo šlo letos v okrevališče

Stroške bodo plačale delovne organizacije in starši — Oskrbni dan za otroka stane 20 Ndin — Za nekatere okrevanja potrebne ne bo denarja (in tudi okrevanja ne)

Iz občine Kočevje bo letos letovalo v mladinskem okrevališču Rdečega križa Slovenije »Debeli rtič« 70 otrok. Socialno ogroženim in zdravstveno šibkim otrokom bodo 14-dnevno letovanje plačale delovne organizacije, kjer so zaposleni starši. Za otroke, katerih starši imajo večje osebne dohodke, pa bodo letovanje delno ali v celoti plačali starši. Oskrbni dan v letovališču »Debeli rtič« velja 20 Ndin. Kočevski otroci bodo odpotovali na letovanje 31. julija, vrtni pa se bodo 15. avgusta.

Letos se bo zgodilo prvič, da zaradi zmanjšane proračuna občinska Zveza prijateljev mladine ni dobila dotacije za organiziranje letovanja. Precejšnje razumevanje pa so pokazale delovne organizacije, ki letos prvič plačujejo za letovanje.

Vendar še ni zagotovljen ves denar, ki je potreben za

izvedbo letovanja. Tako še ni v letovališču in domov ter priskrbljen denar za prevoz za plačilo vzgojiteljev. V zdravilišču bodo namreč otroci pod stalnim strokovnim zdravstvenim in vzgojnim nadzorom. Razen tega tudi ni denarja za plačilo letovanja otrokom upokojencev, ki so socialno šibki. Zveza prijateljev mladine pričakuje, da ji bosta manjkajoči denar prispevala občinski sindikalni svet in svet za šolstvo.

Vsi otroci, ki bodo šli v zdravilišče, so bili zdravstveno pregledani in jim je okrevanje priporočil zdravnik. Zdravniki so ugotovili, da bi potrebovalo okrevanje kar 400 otrok. Vendar pa za vse ne bo denarja. Predvsem ne bodo odšli v kolonije otroci kmetov, obrtnikov in staršev, ki delajo v inozemstvu in za katere starši ne morejo ali nečejo plačati, iz drugih virov pa zanje tudi ni pričakovati pomoči. Pred odhodom v

kolonijo bodo vsi otroci še enkrat pregledani.

Pri LIK so vsi obrati enakopravni

Podpreska dobi novo proizvodno dvorano — Lani so kupili nov polnojeremenik — »Jelka« ima bodočnost

»Jelka« v Podpreski je obrat Lesne industrije iz Kočevja. Proizvodne prostore ima v lesenih, a ometanih barakah, ki so bile postavljene že leta 1955. Če jih človek pogleda in na hitro površno oceni, bi dejal, da obrat nima možnosti za lepšo bodočnost. Prav zato me je presenetilo, s kakšno navdušenostjo mi je o njem govoril obratovodja Milan Fajnič.

»Že to pomlad bomo začeli tu graditi novo proizvodno dvorano. V najslabšem primeru, če ne bo dovolj denarja, pa jo bomo začeli graditi prihodnje leto. Načrti zanj so že narejeni, železna konstrukcija je tudi že naročena in bo izdelana spomladi. Zgrajena bo iz skupnih skladov podjetja LIK, veljala pa bo koli 50 milijonov Sdin.

Odkar smo spet pod LIK, se pravi od 1. januarja lani, smo zelo zadovoljni. V podjetju so namreč vsi obrati enakopravni. Ko smo bili pod INLES, pa smo se čutili zapostavljeni. Tako so namreč menili, da se pri nas ne sprajča investirati, ker naš kraj nima bodočnosti. Zaradi takega gledanja bi morali obrat po nekaj letih prav gotovo ukiniti.

Z lanskim delom in uspe-

Ni se nam treba več bati za fizično eksistenco, torej za obstoj družbene lastnine in družbene samouprave kot temeljev socialističnega družbenega reda. Ti temelji so se ustavnopravno že tako zakoreninili v delovnih ljudeh, da bi jih bilo nemogoče porušiti. Nevarnost pa je, da take temelje začne razjedati napačna družbena zavest, ki jo porajajo nepravilni odnosi med ljudmi. Gre torej za vprašanje duhovne eksistence, ki jo lahko krepimo samo z vsemi oblikami družbene zavesti: s filozofijo, literaturo, tiskom, kulturno vzgojo, moralno, politiko itd.

Od 1964 do 1966 je v občini narodni dohodek letno narasel za 19,3 odstotke, število zaposlenih pa se je v istem obdobju zmanjšalo za 2 odstotka. To pomeni, da delovne organizacije ne odpirajo več toliko novih delovnih mest, ampak iščejo rešitve v boljših organizaciji dela. Kljub uspehom gospodarstva pa je še precej težav. Podjetja so še preveč zaprta vase, organizacija dela je slaba, preveč se držimo oblik administrativnega poslovanja. Tudi izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti je slaba. Se vedno delajo na ključnih delovnih mestih ljudje, ki po svoji kvalifikaciji ne izpolnjujejo zahtev za taka delovna mesta, zato tudi ne dosegajo želenih rezultatov. V gospodarstvu bi bilo treba čimprej odpraviti administrativno-etatične instrumente, kar pa je sistemsko vprašanje.

Komunisti so bili tista organizirana idejna in politična sila, ki si je najbolj odločno prizadevala pri uresničevanju naše gospodarske in družbene reforme. Številni problemi in naloge, ki jih je reforma postavila v ospredje, zlasti na področju gospodarstva, so zahtevali od komunistov poglobljeno idejno in politično delo v samoupravnih organih delovnih in drugih organizacij.

Praznik pionirjev

Vtisi iz pionirskove torbe so polni doživetij o tem največjem pohodu pionirjev. V kočevski občini so začeli prenašati kurirskovo torbo 11. maja ob 8. uri v najvišji vasi Stari Kot. Otroci so bili samo 14, z njimi seveda tudi učiteljica. K slavnosti so prišle mamice in tudi očetje. Po izredno prisrčnem programu so se napotili kar vsi skupaj v dolino Drage.

Dolina Drage je spet oživel tako kakor pred 25 leti, ko so ustanavljali odrede, bataljone, brigade in kurirske TV.

Iz Trave je že odšla postaja TV v dolino Cabranke in Kolpe, oborožena z znanjem, orožjem in tehniko današnjih dni. Po vsej dolini Cabranke in Kolpe so gorela srca pionirjev od želje, da bi opravili nalogo čim boljše in da bi prinesli pošto in torbo, kamor je bilo določeno. Pionirji v Vasi so bili posebno skrbno pripravljeni. Iz njihove vasi se je pred 25 leti začel napad na Brod na Kolpi, ki je bil osvobojen 1. maja 1942.

12. maja so pionirji nadaljevali pot iz Vasi skozi Banjo loko, Kočevsko Reko in Livold v Kočevje. Ob istem času so odšli pionirji iz Predgrada in Koprivnika skozi Vilmolj in Knežjo lipo proti Kočevju, iz Strug pa skozi Vrbovec in Polom v Stari Log. Tu so pričakali pionirje s Prevol v novomeški občini. Nad Suho krajino je grmeljo kakor v vojnih letih, pionirji pa so bili prav pogumni.

Naloga je naloga: torbica s pošto mora naprej! V Kočevju je čakala že cela brigada pionirjev na prihod pisma, pozdravov in dobrih želja tovarišu Titu, katerim so priložili še svoje. V Kočevju najbrž še nikoli ni bilo zbranih toliko pionirjev kakor 12. maja 1967. Našim najmlajšim je spregovoril nekaj klenih besed tovariš Karničnik.

13. maja so na Jasnici pionirji iz Stare cerkve izročili torbico pionirjem iz Dolenje vasi. S tem se je končal praznik pionirjev v kočevski občini. PETER SOBAR

hom smo zadovoljni. Osebnih dohodkov imamo nekoliko višje, sklade pa res manjše, vendar so za to opravičljivi vzroki.

Lani je namreč žaga, na kateri žagamo bukov in jelov les, štiri mesece stala, ker smo kupili in montirali nov polnojeremenik. Vendar smo zdaj zadovoljni, ker je proizvodnja na žagi večja, pa tudi kvaliteta je boljše. Reklamacij sploh ni več, žaga dela tudi za zasebnike.

V obratu »Jelka« izdelujemo še pralnike s pločevino, oboje (posebna ambalaža) za tovarno »Melamina« ter deske za meso, testo in čebulo.

Vendar v vsem tem še ni razloga, da ima obrat bodočnost. Vendar razlogi so. Predvsem obratu ne manjka surovin, saj je sredi gozdov! Razen tega se ljudje zavedajo, da pomeni obrat, če ga bodo boljše upravljali, tudi boljše življenjski standard.

Te barake bo morda že letos ali pa prihodnje leto zamenjala nova velika proizvodna dvorana (Foto: Primož)

Z enotnostjo bodimo za vzgled!

Med posameznimi borci so se zadnje čase razpašili negativni pojavi, kot so: kritikarstvo brez vzroka, medsebojno obtoževanje glede večjih ali manjših zaslug v času NOB in p. Takšni pojavi ustvarjajo malodušje in nezaupanje in sejejo razdor v vrste borcev, za posledico pa imajo nemalo krat tudi čustveno prizadetost. Prav zato niso redki primeri, da se posamezni borci vdajajo alkoholu in s tem izgubljajo ugled in s tem izgubljajo lik borca NOB.

Naši nasprotniki (med-

nje šteje tudi novi belogardizem) znajo takšne pojave spretno izrabiti. Opozoriti velja na velik zalet klerikalizma, ki je zlasti opazen zadnje čase. Kam je pripeljal klerikalizem slovenski narod, smo zelo dobro videli v času NOB, spomni na to pa so še dovolj sveži. Prav zato je dolžnost članov ZB, da ostanejo budni in da vnašajo v politično in javno življenje lastnosti, ki so bile odlika borcev NOV. Te lastnosti so požrtvovalnost, samostojnost, odločnost itd. Nenehno si moramo pri-

zadevati za pravilnejše vrednotenje naše revolucije in njenih pridobitev ter biti budni proti vsem pozikusom pačenja njenih smotrov.

Ne pozabljajmo, da se mladina zgleduje po starejših, zato moramo skrbeti, da se bodo na naših zgledih učili dobrih, ne pa slabih stvari. V šoli in doma pa pripovedujmo otrokom čimveč o velikih dogodkih iz minule vojne ter o grozotah, ki so jih prizadejali našemu narodu okupatorji in njihovi pomočniki — domači izdajalci.

8. MAJA ZVEČER JE BIL v ribniškem domu Partizana uspel nastop domače Glasbene šole s sodelovanjem balne skupine iz Ljubljane ter članov ljubljanske Opere, Vilme Bukovčeve in Rajka Koritnika. Prireditelj je organizirala delavska univerza iz Ribnice. — Na sliki: nastop ribniške glasbene šole. (Foto: D. Mohar)

V kratkem fluorografiranje

V ribniški občini bo fluorografiranje (slikanje pljuč in srca) od 24. do 29. maja. Udeležiti se ga morajo vsi občani. Stanovalci vsake hiše bodo dobili še posebno obvestilo, kdaj in kam morajo priti na fluorografiranje.

Zakonske zveze bodo sklepali

Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji imenovala odbornike, ki bodo sklepali zakonske zveze. Imenovani so bili: za območje Loškega potoka: Ivan Lavrič in Jože Bartolj;

za območje Sodražice: Rudi Lovšin in Danilo Samsa;

za območje Ribnice: Bogo Abrahamsberg, Janez Pucelj, Stane Andoljšek, Franc Ilc in Franc Trdan.

Ribniški pevci gredo v Avstrijo

Ribniški rojaki, ki živijo v Beljaku (Avstrija), so povabili moški pevski zbor ribniške Svobode, naj bi imeli koncert v njihovem mestu. Dogovor o koncertu še ni dokončno sklenjen, vendar vse kaže, da bodo ribniški pevci že konec maja ali v juniju peli v Beljaku. Za nastop so dobro pripravljeni, saj imajo nastupiranih 30 narodnih in umetnih pesmi.

JLA za občane

V petek, 12. maja, je enota JLA iz Ljubljane obnovila most pri Brežah, ki ga je Bistrica pri zadnjih poplavih poškodovala. Delo so opravili v okviru svojih rednih vaj. Dan prej so vojaki v Ortneku dokončali izkopavanje jarkov, v katere bodo vaščani položili cevi. Delo so opravili s stroji.

Pripombe k načrtu

Na zadnji seji KS Ribnica so razpravljali o predlogu urbanističnega načrta Ribnice. Prisotni so imeli več pripomb k lokacijam nekaterih stavb. Na seji so razpravljali še o nadaljnji gradnji ribniškega pokopališča in o denarju, ki je potreben za delo KS.

Volitve in imenovanja

Na zadnji seji občinske skupščine Ribnica so bili izvoljeni in imenovani v razne organe naslednji: v komisijo za volitve, imenovanja in kadrovske zadeve občinske skupščine: Franc Ilc, Mirko Merhar, Ivan Car, Danilo Samsa, Janez Pucelj, Franc Košorok, Janez Češarok, Stanko Rus in Draga Lovšin;

v iniciativni odbor za ustanovitve občinske izobraževalne skupnosti: Franc Ilc, Franc Mihelič, Karolina Zibert, Mija Malnar, Olga Mohar, Majda Ivanc in Milena Borovac;

za člane skupščine izobraževalne skupnosti: Evgen Ivanc, Franc Ilc, Karolina Zibert in Franc Mihelič;

v svet za narodno obrambo: Bogo Abrahamsberg, Matjaž Zobeč, Franc Ilc, Vinko Keranič, Vinko Mate, Justin Zibert, Gorko Pavlovič, Vasilij Petrovič in Franc Lapajne.

Cene v Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,80 N-din kg, jajca 0,45 N-din kg, pomaranče 4,90 N-din kg, banane 6 N-din kg, limone 4,60 N-din kg, sveže zelje 3,90 N-din kg, kisló zelje 1,55 N-din kg, solata 4 N-din kg, čebula 4,50 N-din kg, grozdje 5,80 N-din kg.

Novi predsednik ObS: Bogo Abrahamsberg

Za podpredsednika občinske skupščine je bil izvoljen Evgen Ivanc — V prvem četrtletju občinski proračun ni bil dosežen tako, kot so predvidevali

Na prvi seji nove občinske skupščine Ribnica je bil izvoljen za predsednika Bogo Abrahamsberg, dosedanji podpredsednik občinske skupščine. Za podpredsednika je bil izvoljen Evgen Ivanc, diplomirani pravnik. Novi predsednik občinskega zbora je Franc Trdan, novi predsednik zbora delovnih skupnosti pa inž. Pavel Trdan.

Na seji so še izvolili in imenovali več komisij in drugih organov, razpravljali o ukrepih in pripravah na mednarodno leto turizma, razpravljali o glibanju gospodarstva in realizaciji občinskega proračuna v prvem četrtletju ter sprejeli nekatere odloke.

Občinski proračun v prvem četrtletju ni bil dosežen tako, kot je bilo predvideno. Razlika pri dohodkih in izdatkih je precejšnja. Tako se je v prvih treh mesecih nabralo v proračunu le okoli 16 odstotkov (namesto 25 odstotkov) predvidenih letnih dohodkov.

Primanjkljaj je občutno prizadel redno financira-

nje vseh dejavnosti, ki so financirane iz proračuna, precej obveznosti pa skupščina tudi ni poravnala.

POSVET KRAJEVNIH SKUPNOSTI RIBNIŠKE OBČINE

Ceste so razdrte, denarja pa ni!

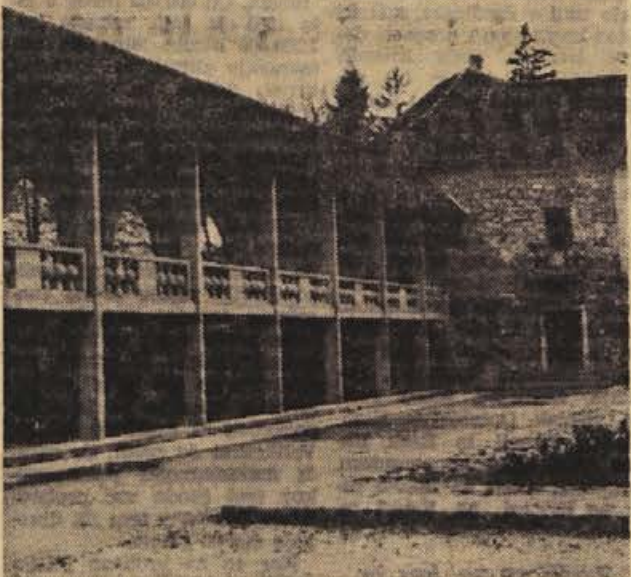
10. maja je bil v Ribnici posvet predsednikov KS. Govorili so o financiranju in materialnem poslovanju KS ter o njihovi vlogi v komunalni dejavnosti. Največ so razpravljali o cestah, ki so zadnje čase slabo vzdrževane. Za občinske ceste bi moralo skrbeti Stanovanjsko-komunalno podjetje Ribnica, toda to dobi za vzdrževanje 67 km občinskih cest iz proračuna le 12 milijonov S din. Prebivalci se razburjajo, odgovorni valijo krivdo drug na drugega, ceste pa zato niso nič boljše.

V razpravi so nekateri predlagali, naj bi skrbela za ceste KS, češ da bi te opravljale to nalogo ceneje in bolje. Večina se je izrekla za to, naj skrbi zanje še naprej Stanovanjsko-komunalno podjetje, prebivalci pa

naj priskočijo na pomoč s prostovoljnimi deli.

Predsednike KS so na posvetu podrobno seznanili z delom Stanovanjsko-komunalnega podjetja. Govorec o delu KS, so ugotovili, da je denarja premalo: letos je zanje v vsej občini na voljo le 6 milijonov S din. Od tega sta 2 milijona iz občin, pro-

računa, 4 milijoni pa so prispevek KGP Kočevje. Predsedniki so menili, da bi morali del denarja za KS prispevati tudi domači kolektivi. Na kraju so se pomenili še o problemih v posameznih KS, zlasti o več tisoč kubnih metrih lesa, ki leže v gozdovih, ker ga lastniki niso mogli zvoziti v dolino. —r

Za majske praznike ribniški grad (z izjemo muzeja) ni dostojno pričakal velikega števila izletnikov. Gostinci so računali z dežjem, prišli pa so gostje — in gledali klopi pod arkadami... (Foto: J. Primc)

Še enkrat: Ribnica: Piran 23:16

V športnih poročilih je potrebna objektivnost in točnost. Dopisnik mora biti tudi dobro seznanjen z vsem športnim dogajanjem ali vsaj v tisti panogi, o kateri poroča. V

Odslej samo ena organizacija

Na letni konferenci OO ZK v Sodražici so sprejeli sklep o združitvi osnovne organizacije v Sodražici in one v GALANTERJI v eno organizacijo. Razpravljali so o političnem delu, pohvalili prizadevnost KS, se pomenili o sprejemanju novih članov v ZK in o delu z mladino ter drugem.

Zima je zavrta rast

Dolgotrajna zima in mraz sta precej zavirala rast v nižinskih predelih in hkrati tudi kmečka dela. V Loškem potoku so začeli z oranjem, setvijo in drugim šele maja. Trava in žita so še čisto pri tleh. Vse kaže, da bo košnja letos pozneje kot običajno, sadja pa bo najbrž precej.

Največ časa so porabili za člane

ZZB v ribniški občini je delovalo uspešno — Za priznanje posebne dobe se potegujejo celo pripadniki BG... — Krediti za posojila borcem kmetom — Borcev je veliko, denarja za priznavalnino pa malo, zato predlagajo ustanovitev posebnega sklada pri RO ZZB NOV Slovenije — Velike razlike med priznavalnini v posameznih občinah je treba odpraviti

9. maja, na dan zmage, je bil v Ribnici razširjen plen občinskega odbora ZB. Iz poročila je bilo razvidno, da so v minulem letu dobro delovale vse komisije, zlasti komisija za priznavanje posebne dobe (reševala je 239 vlog) ter komisija ZROP.

Dogovorili so se, da bo letos osrednja proslava 22. obletnice vstaje 22. julija pri Novi Stitici, kjer bo odkrit spomenik padlim. Proslavo bo organizirala KO ZZB Sodražica v sodelovanju z Obč ZB Ribnica.

Krajevne organizacije morajo letos bolj skrbeti za zbiranje zgodovinskega gradiva o NOB, pisanje kronik in spominov. Ko bo vse gradivo zbrano in dokumentirano, bodo dali kroniko v tisk.

Komisija za priznanje posebne delovne dobe je imela precej dela. Pri reševanju vlog je bila stroga, 90 odst. vlog so rešili ugodno, 10 odst. pa zavrnili. Med prošlci so bili celo takšni, ki so želeli

imeti kot posebno dobo priznan čas, prebit v beli gardi!

Sekcija ZROP je imela v zimskem času več predavanj, na katerih so pogojevali zlasti mlajše ljudi.

Precej je bilo narejenega pri odpravljanju stanovanjskih težav borcev. Lani je posebna komisija razdelila 10 milijonov S din za posojila kmetom borcem. Pri bližnjem enak znesek bo razdeljen tudi letos. Skoro desetina občanov je vključenih v ZZB, polovica od teh (okoli 600) pa je preživela italijanska in nemška taborišča smrti. Po vsem tem je razumljivo, da so mnogi člani ZZB zdravstveno prizadeti in da je velik pritisk na priznavalnino, toda ObS Ribnica ima v te namene le 14 milijonov S din. Priznavalnino so zavoljo tega nizke — 5 do 15 tisoč S din. Zato so udeleženci plenuma predlagali, naj se pri RO ZZB NOV Slovenije osnuje poseben sklad, v katerega bi plačevale prispevke vse občine. Le tako bi

PREHRANA

je odprla kiosk

Pretekli teden je trgovsko podjetje PREHRANA iz Ljubljane, ki ima tudi v Črnomlju svojo samopostrežno trgovino, odprlo kiosk za prodajo sadja in zelenjave. V okviru priprav na letošnje turistično leto je podjetje nabavilo več kioskov in enega postavilo tudi v Črnomlju, tik svoje prodajalne. Ugotovili so, da se prodaja na prostem zelo obnese, ker kupci mimogrede vidijo blago in se zanj odločijo. Preskrba s sadjem in zelenjavo se je tako v mestu izboljšala. Prve dni so imeli na prodajnem prostoru jabolka, banane, papriko, paradižnik, pesa, zelje, špinačo, solato itd., kar vse je šlo zelo dobro v promet.

V Adlešičih zbirajo krvodajalce

V nedeljo, 21. maja, bo na Vinici prostovoljna oddaja krvi v okviru občinske krvodajalske akcije. Tudi občani s področja krajevnih organizacij RK Adlešiči bodo kri oddajali na Vinici. Ker pa je med prijavitelji precej gospodinjstev, si prizadevamo organizirati odvoz krvi v popoldanskem času, kar bi bilo zanje najugodnejše. Krvodajalce bodo na Vinici vozili z avtobusom; kdaj bo ta odšel, bodo zvedeli pravčasno.

Adlešički aktivisti RK doslej niso zbrali toliko prijav, kot je predvideno, lahko pa se občani za oddajo krvi odločijo še naknadno. Vsi, ki so prijavo zamudili, naj pridejo kar k avtobusu.

P. V.

Reorganizacija ZK začenja v praksi

Pred kratkim so imeli v Črnomlju ustanovne sestanke novih teritorialnih osnovnih organizacij Zveze komunistov. Odlej bodo v vsem mestu le tri osnovne organizacije, v katerih bodo delovali komunisti iz kolektivov in okoliških vasi.

Število osnovnih organizacij ZK se bo v vsej občini močno skrajšalo. Majhne vaške organizacije na terenu se bodo prilegle večinoma, tako da bodo po novem delovale le osnovne organizacije ZK na Vinici, v Adlešičih, Dragatušu, Semiču in Črmošnjicah. Predvidevajo, da bo delo v večjih skupinah mnogo uspešnejše kot doslej, ko je 620 komunistov v občini delovalo v 33 organizacijah.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ ZADNJE CASE je v mestu precej prireditelj, saj ne mine teden, da ne bi bilo v dvorani Prosvetnega doma vsaj eno gostovanje. Pretekli teden sta bili celo dve prireditvi: gostovala sta ansambel »Biljanas« in pa Črnomaljski orkester »Planšarja«. Obiskovalci so bili zadovoljni, kar kaže, da si ljudje prireditelj želijo.

■ POTROŠNIKI SO nekoč že opozorili na čudno prodajo mesa v domačih mesnicah, a prodajalci tega še zmeraj ne upoštevajo. Strankam tako naglo strežejo, da meso v hipu odrežejo od kosa, ga vržejo na tehtnico in povedo ceno, še preden se kazalec umiri. Tako poslovanje gospodinjstvom ni všeč, a kaj, ko se mesarju nobena noče zamisliti!

■ PRED KRATKIM SMO ČRNOMALJCE opozorili na zaničnost drevesce, ki je raslo prav iz rida na stavbi občinske skupščine. Še istega dne, ko je časopis izšel, pa je bila nekemu rastlina na poti, da jo je posekal. Za hudobnežem je ostala le sled, zabojček na tleh, na katerega je moral stopiti, da je drevesce dosegel.

■ 9. MAJA SO IMELI vsi gostinci iz črnomaljskega področja posvet, na katerem so sprejeli več sklepov, s pomočjo katerih bodo svoje poslovanje uskladili s predpisi, hkrati pa izboljšali usluge gostom. Posvet je bil sklican v okviru priprav za letošnje turistično leto.

V zadrugi so obrodili sadovi trdega dela

V nedeljo, 21. maja, bodo v volilnih enotah Črnomelj in Dragatuš volili polovico novih članov zadrugnega sveta kmetijske zadruge Črnomelj — Glede na zahtevne naloge pri uresničevanju dveletnega sanacijskega programa je zelo važno, da izberejo iz svojih vrst najbolj sposobne in razgledane proizvajalce

V okviru nalog, ki jih kmetijski zadrugi Črnomelj zastavlja dveletni sanacijski program, se lahko pohvalijo že z mnogimi boljšimi poslovanjem, kot je bilo pred leti. Obseg poslovanja se je od leta 1965 občutno povečeval: leta 1965 je znašal obseg proizvodnje in poslovanja nekaj več kot 11 milijonov N din, lani že skoro 15 milijonov, letos pa računajo na dobrih 17 milijonov N dinarjev.

Glavne naloge sanacijskega programa predstavljajo: 1. povečanje in izboljšanje kvalitete v lastni proizvodnji, 2. povečanje kooperacijske proizvodnje ob boljši organizaciji, 3. razširitev trgovske dejavnosti in 4. rekonstrukcije nekaterih neurejenih obratov. Prav v teh prizadevanjih so že v letu dni dosegli zadovoljlive rezultate, ki čemur so pripomogli vsi zaposleni.

Proizvodni stroški upadajo

Sanacijsko obdobje pomeni za ves kolektiv zadruge stiskanje pasu, hkrati za veliko skrb za racionalno delo. Razveseljivo je, da prizadevanja niso bila zaman, saj so bili že lani v večini dejavnosti proizvodni stroški občutno nižji kot v letu 1965.

Proizvodnja sena so organizirali na manjših površinah, zato je bila cenejša, kljub temu pa je bil pridelek večji. Še zdaj ima zadruga za prodajo preko 150 ton dobrega sena. Zaloge so še v Črmošnjicah, na Blatniku, Planini in Lokvah.

Prav dobre rezultate dosegajo tudi v čredinski pašni in letos nameravajo prepasti dobro tretjino vseh krmnih dni. Medtem ko je bil povprečni dnevni prirast živine v letu 1965 614 g na glavo, lani 729 g, je znašal v prvih štirih mesecih letošnjega leta že 915 gramov.

Tudi hektarski pridelek trave so na dobro gnojnih površinah že toliko narasli, da bodo letos skoro tretjino vseh površin lahko kmetom oddajali v košnjo. Na rastišču pa nameravajo prodati travo s košenice: Topličica, Lahinja, Zagradec, Slaba gorica, Ovčjak, Golobinjek, Kleč, Gaber, Vimol in Resa. Razen tega bodo kooperantom prodajali krmo na rastišču tudi na Zastavi, na Krupi in

Razšli so se, ker je gostinstvo zatajilo

Ko je bilo med prazniki na Vinici tovariško srečanje kolektivov črnomaljske občine, se je zbralo okoli 800 ljudi. Vreme je bilo zelo lepo in ob campu je bilo sila živahno, ko so v kulturnem sporedu nastopili učenci dragatuške in viniške šole ter folklorna skupina Preloke. Sprva so bili gostje navdušeni, toda po programu so zaman čakali na obljubljeno godbo da bi se ob njej malce zavrteli.

Čprav je bil družbeni sektor gostinstva pravčasno obveščen o prireditvi v campu, se ni znašel in ni znal gostov obdržati. Ker se je razvedelo, da tudi kruha zmanjkuje, so se izletniki že kmalu popoldne razšli po zasebnih gostiščih, kjer je bilo bolj veselo.

na Gričku v Črnomlju. Ob vsem zmanjšanju površin pa bodo letos spitali in prodali 1550 glav govedi.

Kooperacijsko pitanje govedi

Letos se lahko zadruga pohvali z dokaj uspešnim pitanjem govedi v kooperaciji, dogovore pa sklepa le s tistimi rejci živine, ki so pripravljene vzeti najmanj 15 glav. Kooperanti pitajo teleta do 200 kg teže, nakar jih prevzamejo zadrugi obrati. Če kooperant pita živali s lastno krmo in koncentratom, mu daje zadruga 580 din za kilogram prirasta. Če krmo dobiva v zadrugi, mu priznava 3,5 koncentrata na 1 kg prireje, za oskrbo, hlevski prostor in seno pa dobiva 120 din na kilogram prireje. Trenutno je v zasebni reji več kot 200 glav, na lastnih obratih pa redijo 1080 glav govedi. Letos so prodali že 518 glav živine.

Precej se je razmahnila tudi kooperacija v prašičereji. Kmetovalcem, ki imajo primerne prostore, dajejo sesne pujske, težke 20 do 22 kg. Posameznik jih mora vzeti najmanj 40 naenkrat. Za vsak kilogram prireje dajejo rejcu 3,8 kg krmila in 60 din. Znaenkrat je v reji nekaj več kot 400 pujskov, v načrtu pa imajo, da bodo na ta način letos vzredili okoli 2000 prašičev.

Letos 1.600.000 litrov mleka

V zadnjih treh letih se je posebno razširila proizvodnja mleka. Od 800.000 litrov v letu 1965 je lani narasla na 1.200.000 litrov, letos pa nameravajo zbrati že 1.600.000 litrov mleka na domačem področju. Za kmetijstvo je proizvodnja mleka zelo pomembna panoga, zato si bo zadruga v prihodnje prizadevala izboljšati še kvaliteto.

Doseči rentabilnost proizvodnje pri kravjem mleku pa ni tako lahko, kajti veliko število rejcev je na razsežnem terenu, zato so zbiralne proge dolge in tudi čas zbiranja mleka ni kratek. To povzroča na eni strani velike stroške, obenem pa je težko poskrbeti za kvaliteto mleka. Velikokrat se zgodi, da zaradi malomarnosti posameznikov trpi škoda več proizvajalcev mleka, s tem da dosegajo slabšo oceno.

Ker so za prodano mleko dobili kmetovalci v letu 1966 več kot 110 milijonov dinarjev, bi morali vsekakor to proizvodnjo resneje jemati in dosledno upoštevati navodila strokovnjakov.

Kreditni in več novih trgovin

Zadruga je svojim kooperantom pomagala tudi pri nabavi strojev, ureditvi hlevov itd. Doslej so za te stvari namenili okoli 20 milijonov dinarjev. Mimo tega v povečanem obsegu razvijajo tudi trgovsko dejavnost. Lani so v Črnomlju zgradili mlečno restavracijo, letos gradijo v Žužičih s sodelovanjem vaščanov in krajevno skupnostjo nov trgovski lokal, leta 1968

pa bodo tudi v Gribljah dobili sodoben trgovski lokal. Nova lokala bosta imela bife. V načrtu je večja rekonstrukcija nedavno prevzete poslovalnice v Dragatušu. Ko že govorimo o rekonstrukcijah, naj omenimo, da je zadruga lani popolnoma modernizirala svoj obrat v Lokvah, letos pa nameravajo obnavljati obrat Dragatuš.

Gotovo je, da bodo dveletna prizadevanja v sklopu sanacijskega programa dala zadrugi solidno osnovo za nadaljnje uspešnejše gospodarjenje. Z dosedanjimi prizadevanji bo moral novi zadrugi svet nadaljevati, zato je potrebno, da bodo v njem razgledani in sposobni člani zadruge, ki bodo s svojimi mnenji lahko prispevali k vsestranskemu razvoju celotnega kmetijstva.

Kolektivi

naj prispevajo!

Odbor za jurjevanje v Črnomlju je že začel z organizacijskimi pripravami na največjo črnomaljsko vsakoletno turistično prireditev, ki bo 3. in 4. junija. Ker bo treba prireditve v celoti organizirati z lastnimi sredstvi, se je odbor odločil prositi za pomoč delovne organizacije in zasebna gostišča, kjer bodo imeli tedaj velik promet.

Precej delovnih kolektivov in tudi zasebnikov je že z razumevanjem pristalo na denarno pomoč, kolikor pač kateremu dopuščajo možnosti, medtem ko nekateri še oklevajo. Če letošnje prireditve ne bo mogoče zadovoljivo organizirati, je vprašanje, če bo v prihodnje zanj še zanimanje. To pa bi pomenilo za razvijajoči se turizem veliko škodo.

Dragatuš: bo še naprej vsak zase?

Razgovor s predsednikom vaše organizacije SZDL Jožetom Gerksičem

Pred nedavnim je bil za predsednika dragatuške organizacije SZDL izvoljen Jože Gerksič, čeprav je šele pred nekaj meseci prišel v vas za obratovodjo kmetijskega posestva. Razmere v vasi je hitro spoznal, in ker so tudi v organizacijah začutili njegovo delavoljnost, si je v kratkem času nabral več funkcij. O delu v krajevni organizaciji SZDL pa je pravzaprav potožil:

— Ne moremo uspešno delati, ko v teh krajih ljudje žive vsak zase in se za delo v družbeno-političnih organizacijah bolj malo zmenijo. Kadar skličem sejo odbora, še odbornikov ni vseh na sestanku, potem si lahko mislite, kakšna je udeležba

Občani samo tarnajo, da imajo polne kleti krompirja, da so gnojila predraga in da so nekaterim borcem odvzeli zdravstvene izkaznice. Najbrž pa to ni vzrok, da ne hodijo na sestanke. Prejšnja leta,

ko tega ni bilo, so naši drugi izgovori.

Vaščane iz Breznika pa moram pohvaliti. Ti so se pred kratkim zmenili, da bodo na lastne stroške napeljali v vas vodovod. Vsak gospodar bo prispeval po 130.000 Sdin za napeljavno cev do vasi, še posebej pa bodo plačali stroške za napeljavno v hiše.

Vaška pota smo doslej popravljali s krajevnim samopriskom. Za letošnje še ostalo nekaj sredstev, potem bo denarja zmanjkalo. Poti bomo morali popravljati prostovoljno. Kadar bo le mogoče, bo zadruga dala na razpolago stroje, vendar bodo morali pri delu sodelovati vsi občani.

— Kakšno pa je družabno življenje v vasi?

— Prav tako slabo. V Zadrugi namo imamo mladinski klub s televizorjem, radijskim aparatom in gramofonom. Jeseni je še nekaj mladine zahajalo v klub, zdaj ni nikogar več. Mladinski ak-

tiv je razpadel kot staro drevo. Trenutno je televizor v popravilu, in ko ga dobimo nazaj, ga bomo najbrž zapetili. Ljudje gledajo pro-

JOŽE GERKSČ

gram raje pri znanih in v družbeno sobo ne zahajajo. Če se že odrasli držijo vsak zase, je res škoda, da vsaj mladina nima čuta za skupno družabno življenje vasi.

Na Stražnjem vrhu prosijo zaman

Nič čudnega, če se ljudje razburjajo! Imajo elektriko, vendar ne sveti

Vsako gospodarstvo na Stražnjem vrhu je pred nekaj leti prispevalo po 6.000 S din (takrat je bilo to precej) za postavitve transformatorja v Naklem pri Rožič vrhu, ker so ljudje želeli imeti močnejši tok.

V transformator so najprej vgradili 50-kilovatni motorček, ki je dajal dovolj razmeroma dobre razsvetljave. Zal pa so kmalu zatem motorček odpeljali v Rožni dol,

v nakelski transformator pa vgradili le 20-kilovatnega. Razumljivo, da je bil električni tok takoj mnogo slabši, od tedaj pa je vedno šibkejši, ker je v teh krajih že precej električnih štedilnikov, hladilnikov, televizorjev in drugih aparatov.

Zvečer je tok tako slab, da se ne sliši niti ljubljanska radijska postaja, kaj šele, da bi gledali televizijo. Vse krajevne organizacije so

se zaradi navedenih razmer že večkrat sestale. Izvolile so 3-člansko delegacijo, ki bi se morala pri predsedniku občine sestati s predstavnikom podjetja ELEKTRO. Do sestanka še ni prišlo, prav tako ELEKTRO ne odgovori na pismene vloge vaščanov s Stražnjega vrha. Občani prizadeti vasi prosijo za boljši električni tok že več let, in ker dije kot do obljub ne pride, jih potrpljenje mineval

Začetek šolstva na osvobojenem ozemlju v Beli krajini

V slovo Matku Ljubiču, ki je med obema vojnama služboval v Podzemlju in postal med NOB prvi predsednik prosvetnega sindikata

Konec marca je umrl v Ljubljani znani prosvetni delavec in nekdanji belokranjski učitelj Matko Ljubič. Med prosvetarji in tudi med belokranjskim ljudstvom je bil zelo cenjen zaradi svoje humanosti, vedrega značaja in naprednega mišljenja. Pred vojno sva se srečala v Beli krajini, po vojni pa večkrat v Ljubljani, kjer je bil očetovsko do-

ber upravnik dijaškega doma Ivana Cankarja.

Matka Ljubiča je druga svetovna vojna zatekla v Beli krajini, kjer so že leta 1942 odprli prvi partizanske šole. Takoj je prispeval na pomoč, da mladina ne bi izgubila šolskih let zaradi vojne.

Izkušen učiteljski organizator je

zastavil vse svoje sile za razvoj partizanskega šolstva. Tako so se šole v Beli krajini razvijale v koraku z razvojem ljudske oblasti. Pri predstvi SNOS so 2. februarja 1944 v Črnomlju ustanovili poseben odsek za šolstvo, ki mu je načeloval Boris Zihari. Ta mi je kasneje pripovedoval, da so začeli s prvim organiziranim delom marca 1944, kar pričajo tudi uradne o-krožnice. Delovanje nekaterih šol pa je bilo zaradi budnosti sovražnika tudi tajno. Vendar so bili že spomladi 1944 prvi učiteljski sestanki v Beli krajini in na Dolenjskem, zlasti pa v ribniškem, novomeškem in notranjskem okrožju.

Delovanje medvojnega šolstva na osvobojenem ozemlju je bilo povezano tudi z imenom Matka Ljubiča. Ko sem zbiral gradivo za prvo šolsko razstavo po vojni leta 1948, mi je poleg drugih pripovedoval razne zanimivosti takratnega

NOVICE
črnomaljske komune

„Ne damo demokratičnih pravic!“

Oster protest delavcev metliškega obrata, ker sta bila v UO podjetja izvoljena namesto tistih, ki ju je predlagala delovna skupnost obrata, dva druga — Ponovne zahteve po kaznovanju tistih, ki so organizirali štrajk in izgrede v januarju letos

11. maja se je v Novem mestu prvič sestal napol obnovljeni DS NOVOTEKSA, da se bi konstituiral in izvolil nov upravni odbor. Kolektiv metliškega obrata je na svojem zboru predlagal svoja dva kandidata v novi upravni odbor, toda na omenjenem prvem zasedanju DS nista bila izvoljena ta dva kandidata, izvoljena sta dva druga, ki ju je na

sami seji predlagal eden izmed članov DS iz novomeškega obrata. V 37-članskem DS je namreč 29 članov iz Novega mesta in samo 8 iz Metlike.

Ko so se člani DS iz metliškega obrata po zasedanju vrnili v svoj obrat in to povedali ter dodali še to, da so šli na zasedanje prepričani, da je konec nesoglasij, tam pa naleteli na očiten posmeh, je v Metliki zavrelo. Delavci so bili nezadovoljni z enim izmed obeh članov UO iz svojega obrata, najbolj pa jih je vznemirilo dejstvo, da najvišji samoupravni organ bolj upošteva predlog posameznika kot pa 200-članskega kolektiva. Slišati je bilo besede o protestnem štrajku, vendar so komunisti to pravočasno preprečili. Pod pismini protest se je še istega dne podpisalo 140 članov kolektiva obrata, ki so zahtevali, naj DS upošteva predlog kolektiva.

V nedeljo, 13. maja, je bil v Metliki protestni sestanek kolektiva obrata. Razen približno 60 delavcev so se ga udeležili še v. d. direktorja inž. Avgust Fajfar, novi predsednik DS Andrej Petrič in inž. Franc Kovačič.

Delavci metliškega obrata so na tem sestanku ponovno terjali odgovor na vprašanje, zakaj organizatorji januarskega štrajka in izgrede niso kaznovani. Obsodili so dejstvo, da so prizadeti še vedno člani DS, da so nekateri bili aprila izvoljeni v novi DS in da je eden izmed njih celo

novi predsednik DS. Ugotovili so, da daje DS takšnim ljudem potuho, ker so ostali nekažnovani.

Glede obeh mimo volje kolektiva obrata izvoljenih članov UO pa so sklenili: kolektiv obrata pozna svoje ljudi in je bolj pristojen predlagati kandidate za UO kot pa kdo drug, zlasti če je to človek, ki je sodeloval v skupini organizatorjev januarskih dogodkov. Sklenili so odpoklicati enega izmed njih: ato, ker nima odnosa do delavcev. DS podjetja naj o tem razpravi na prvi prihodnji seji, ki naj bo v Metliki, kot so predlagali. Na tej seji naj se izpremenijo ustrezna določila statuta v tem smislu, da lahko predlaga kandidate za člane UO samo delavna skupnost obrata, iz katerega so. Predlagali so še, naj bi bile seje DS v bodoče izmenoma v Novem mestu in v Metliki.

V nedeljo, 21. maja, v Metliki IGRAJ KOLCE

S štirinajstdnevno zamudo bodo Metličani tudi letos zaplesali in prikazali svoja tradicionalna obredja in igre, to je metliško kolo, most, robčice, rešetea, petelinji boj in turn, zraven pa še nekatere druge belokranjske plesne. Da bo program pestrejši, so povabili v goste pevko RTV Ljubljana domačinko Ivančo Kraševac, ki bo zapela nekaj belokranjskih pesmi, ter mladinsko kulturno-umetniško društvo »Dragutin Armand« iz Karlovca. Njegovi člani bodo zaplesali baranjske in bunjevske plesne ter srbska kola, vmes pa bodo ob spremlja-

vanju tamburic prepevali svoje ljudske pesmi. Tudi Metličane bodo spremljali domači tamburaši, veselo razpoloženje pa bo dvignila še metliška godba na pi-hala.

Za domače in tuje goste bodo na Pungartu, pa tudi v hotelu, na Veselici in v drugih gostiščih poskrbeli domači gostinci, tako da ne bo ta dan nihče šel lačen in žejen iz Metlike.

Začetek prireditve bo ob 14. uri na Pungartu, če bo slabo vreme, pa v domu Partizana.

Naša vina na inšpekcijski tehtnici

Te dni so pregledovali vina v vseh gostilnah na metliškem področju. Inšpektorja z oddelka za medobčinske inšpekcijske službe sta obiskala vse gostilne in gostinske obrate. Bila sta prijetno presenečena nad kvaliteto vin, ki jih točijo. Le eno vino sta morala izločiti iz prometa zaradi očetnega cika, vzorec pa sta poslala v analizo. To vino pa ni bilo belokranjsko, pa po ni bilo belokranjsko, temveč s hrvaške strani. Vsa druga vina, ki jih imajo v metliških gostilnah, pa so bila po večini domača in dobra, nekatera celo izvrstne kvalitete z vsemi značilnostmi belokranjskega vina.

Inšpektorja sta ugotovila, da gostilničarji z metliškega področja niso dobri kletarji, vsaj večina ne. Negi in shranjevanju vina bi morali posvečati več pozornosti, prav tako negi sodov. Pri pregledih je sodeloval znani strokovnjak Tit Dobršek. Gostilničarjem je ob obisku hkrati svetoval, kako naj z vinom ravna v kletih.

Ugotovitev, da se je turistična sezona na metliškem področju začela s kvalitetnimi piščanci, je vsekakor razveseljiva.

JOZE SKOP

Nelepe navade kvarijo mesto

V Metliki so ob vseh glavnih ulicah postavljene pločevinaste posode za odlaganje odpadkov, papirja in smeti. Verjetno pa jih mnogi še niso opazili ali pa ne vedo, čemu so namenjene, ker so posode dostikrat prazne, okoli njih pa so po tleh na debelo razmetani papirji in druga navlača. Ker smetijo ulice in javne prostore tudi otroci, bi bilo prav, da bi jih v šoli in doma poučili, kam morajo metati papir.

učiteljevanja na osvobojenem ozemlju.

Pri rokah imam tudi uradno poročilo o okrajni učiteljski konferenci, ki je bila 24. junija 1944 za okraje Metlika-mesto, Metlika-vzhod in Suhor. Tej konferenci je predsedoval Drago Vončina. Navedel je, da je bilo pred drugo vojno v Črnomeljškem okolišu 38 osnovnih šol, med vojno pa je to število naraslo na 64. Nekatero večje šole so se zaradi stalnih napadov iz zraka razdelile na več manjših šol po vaseh, kjer je bilo mogoče učenec boljše ščititi kot v večjih krajih in šolah. Na vseh teh šolah je ob času junjske konference 1944 poučevalo 24 učiteljev in 56 učiteljic, kvalificiranih učnih moči, na pomoč pa so jim priskočili tudi zasilni pedagoški delavci. Po številu jih je bilo 9.

Nekateri prosvetni delavci so zaradi pomanjkanja hrane živeli

NOVO! NOVO! NOVO!

AVTO-SERVIS

»PIONIR« - Novo mesto obrat METLIKA

Od 1. junija bo novi servis obratoval dnevno od 8. do 14. ure. Opravil bo splošna popravila vseh vrst motornih vozil.

BELOKRANJCI, poslužujte se kvalitetnih uslug v novem servisu!

Septembra lani so v konfekcijskem podjetju KOMET v Metliki začeli tipati na zunanjem trgu. Poizkusni vzorci so bili kupcem v Zahodni Nemčiji in na Švedskem všeč,

tako da so kmalu naročili večje količine nedrčkov.

Pogodba za izdelavo 350.000 nedrčkov v Zahodno Nemčijo že teče, medtem ko se s Švedi za količino jutranjih halj iz sintetike še pogajajo. V prvem tromesečju 1967 so izvozili že za 1 milijon dinarjev blaga, medtem ko letni izvozni plan predvideva za okoli 1 milijardo dinarjev kupcij, v čemer pa je vračunano tudi blago, ki ga tuji naročniki dostavljajo KOMETU.

Za metliške nedrčke in druge izdelke se zanimajo tudi v Bolgariji, Italiji, Romuniji in Avstriji, vendar naročil še niso poslali. Odkar je podjetje v nekdanji stari šoli odprlo izvozni obrat, je produktivnost tako narasla, da lahko izdelajo posamezne tipe nedrčkov v 8 do 12 minutah. Tolikšna proizvodnja pa je negotova, ker zanjo trenutno ni kupcev.

Domači trg je nasičen,

nam je povedal direktor KOMETA Manek Fux. »Trenutno imamo za 522 milijonov S din zalog surovin in izdelkov, kar nam povzroča precej težav. Kupna moč naših potrošnikov je padla, nekaj na račun reforme, nekaj pa

zato, ker se čez italijansko in avstrijsko mejo vsak dan prepelje množica Jugoslovancev, zlasti Slovencev. V tuji kupujejo precej tekstila, čeprav kasneje dostikrat ugotovijo, da bi doma bolje kupili. Podoben položaj ugotavljajo tudi drugi proizvajalci naše stroke, zato smo vsi v večjih ali manjših težavah.

Izvoz predstavlja za nas rešitev, zato si bomo s podvojenimi naporji prizadevali za sklenitev pogodb s tuji naročniki. Lani smo realizirali proizvodnjo z nekaj več kot milijardo dinarjev, letošnji plan predvideva malenkosten porast, zmožni pa smo ustvariti še enkrat več, če bi bilo potrebno, ali bolje rečeno, če bi tolikšno proizvodnjo lahko prodali.

Novi načelnik oddelka za gospodarstvo

8. maja je svet kolektiva občinske skupščine Metlika imenoval za vršilca dolžnosti načelnika oddelka za gospodarstvo Nika Zupaniča, dosedanjega referenta pri skupščini.

Dan cvetja na suhorski šoli

Učenci osnovne šole Suhor se z veliko vnamo pripravljajo na dan mladosti. Tedaj bodo imeli svečan sprejem v mladinsko organizacijo in v RK, nekateri se bodo udeležili občinskih tekmovanj v Metliki, preostali pa bodo doma praznovali dan cvetja.

Tak način praznovanja 25. maja je na tej šoli že v navadi in otrokom pomeni veliko veselje. Dan ovetja organizirajo tako, da vsak razred okrasijo z vsakovrstnimi rožami in z zelenjem, kolikor le morejo, posebna komisija pa določi najlepšega. Za zmagovalni razred je predvidena tudi skromna nagrada.

Sprejem pri predsedniku občine

V soboto, 13. maja, je predsednik občinske skupščine Metlika Peter Vujčič priredil sprejem ob 23-letnici službe državne varnosti. Na slovesnosti v sejni dvorani občinske skupščine so bili uslužbenci postaje milice in drugi uslužbenci s področja službe notranjih zadev ter predstavniki občinskih družbeno-političnih organizacij. Za praznik so zbranim gostom čestitali in jim podarili šopke rož tudi pionirji in mladinci.

Okolica šole kot park

Pomladkarji RK in tudi drugi učenci suhorske osemelke so začeli urejati okolico šole, da bi tudi oni prispevali svoj delež k lepšemu kraju v turističnem letu. S prostovoljnim delom, nekaj pa pri rednih šolskih urah med poukom gospodinjstva bodo šolsko dvorišče spremenili v park. Gredice, kjer bo raslo cvetje in okrasno grmičje, že delajo.

Nov vinotoč v Metliki

V začetku maja je prišla kmetijska zadruga v Metliki v preurejenih prostorih bivše mlekarne prodajati vino čez ceto. Vinotoč je odprl ob delavnikih od 8. do 11. ure ter popoldne od 16. do 19. ure. Kupci si lahko priskrbijo piščačo na dom, in sicer je cena litru belega vina 350, metliški črnini pa 400 Sdin. Liter slivovke stane 1200 Sdin, steklenica piva 140, mineralne vode 90 in koka 60 Sdin.

Promet je kar dober, saj so cene znatno nižje kot v gostiščih.

13 novih šoferjev

Dne 4. maja so opravljali šoferski izpit kandidati iz metliškega tečaja, ki se je začel sredi marca. Tečaj je obiskovalo 34 kandidatov, a izpit jih je opravila le tretjina. Teoretični del pouka je uspešno opravilo 25 tečajnikov, praktično pa le 13 kandidatov. Vzrok za neuspeh pri vožnjah je v tem, da je ocenjevanje dokaj strogo, in pa strah kandidatov.

metliški tednik

JOŽE ZUPANČIČ

Občni zbor občinske gasilske zveze

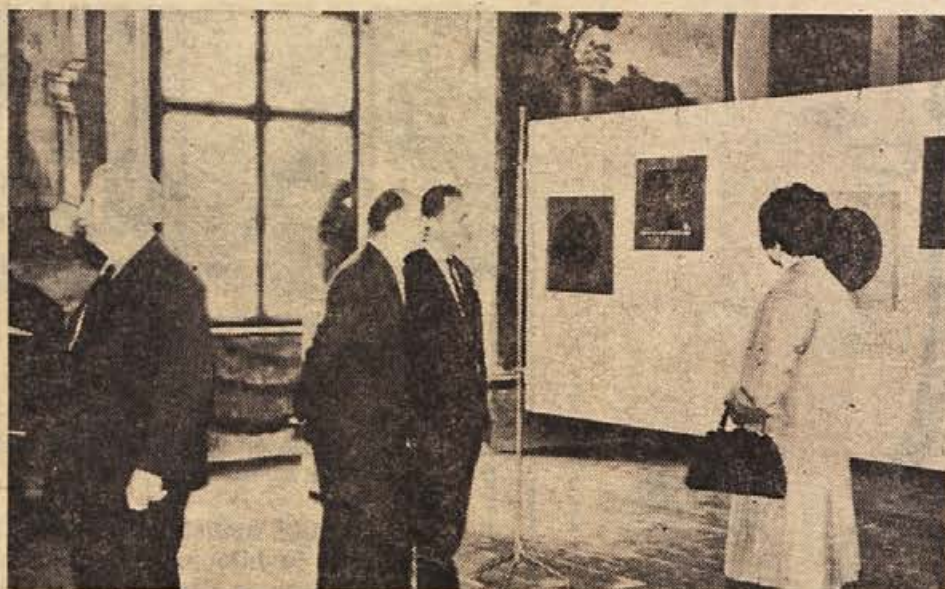
V nedeljo, 7. maja, se je na rednem občnem zboru občinske gasilske zveze zbralo 47 delegatov in 13 članov upravnega in nadzornega odbora ter člani operativnega štaba. Med gosti so bili predstavniki gasilskih zvez iz sosednjih občin in Hrvatske, republiško zvezo pa je zastopal tovariš Janežič. Po obširnih poročilih tajnika občinske zveze, poveljnika in predsednika nadzornega odbora je razprava pokazala težak finančni položaj, ker je zavarovalnica ukinila dajatve, občina pa svojih obveznosti ne izpolnjuje. Dotaknili so se tudi plačevanja električne energije, potrebe telefonskih aparatov, obveščevalne službe, gradnje gasilskih domov in podobnega. V razpravi je sodeloval tudi tovariš Janežič, ki je pohvalil skrbno pripravljena poročila in dal nekaj umestnih predlogov. Dogovorili so se, da bodo za dan jugoslovanske vojne letalstva obiskali letališče, kjer bo moč videti vse požarno varnostne naprave.

Občinska revija kulturnih dejavnosti v Brežicah

Na zadnji seji občinskega sveta ZKPO Brežice (10. maja) so se dokončno pogovorili, kako bo potekala letošnja kulturna revija brežičkih amaterskih skupin. Sklenjeno je bilo, da bo nastop odraslih zborov v soboto, 20. maja, v Cerkljah, mladinski zbori se bodo srečali v nedeljo, 28. maja, v Globokem, revija domačih ansamblov pa bo prvo nedeljo v juniju na Veliki Dolini. DPD Svoboda bratov Milavcev iz Brežic je te dni gostovalo v Bevkovo dramo Krivda v skoraj vseh večjih krajih občine. Nastopilo bo še v Krškem in Sevnici. Predstavniki sveta so že obiskali posamezna društva, program pa lahko občani preberejo na plakatih.

Redna konferenca Turističnega društva Brežice

Za letno konferenco TD Brežice, ki je bila sklicana za 11. maj, je bilo poslanih nad 70 vabil, udeležilo pa se je 13 članov oziroma funkcionarjev! Lahko so dali le razrešnico staremu odboru, novega pa niso mogli izvoliti. Eden od vzrokov so tudi same obljube, dotacij pa dejansko ni bilo od nikoder. Osrednje turistično društvo v občini si je namreč zastavilo konkreten delovni program, ki je med drugim vključeval razsvetlitev gradu, ureditev receptorske službe, fasad, cvetja, ograj, kopalnice na Krki, grajskega parka in podobnega. Razen delne ureditve kopalnice in čiščenja parka niso mogli izpeljati ostalih dobro zastavljenih akcij. Brez prave moči je bila ob tem občinska turistična zveza. Ob tej ugotovitvi bi se morali pravzaprav zamisliti: stopili smo v mnogo obetajoče mednarodno leto turizma! Ob koncu seje so zato sprejeli sklep, naj pomaga formirati novo vodstvo TD Brežice Socialistična zveza.

V slavnostni dvorani Posavskega muzeja v Brežicah so v nedeljo, 14. maja, odprli razstavo kiparja Vladimirja Stovička iz Leskovca pri Krškem. Tudi umetnik je bil pri otvoritvi in ravnatelj muzeja prof. Stanko Skaler ga je toplo pozdravil. Njegove umetniške stvaritve je predstavil prof. Miro Kugler. (Foto: Zupancič)

RAZGOVOR Z DIREKTORJEM »PREVOZA« V BREŽICAH

„Tovarne niso ob avtomobilski cesti“

Ce bi spoštovali vse predpise, bi morali v Jugoslaviji izločiti iz prometa blizu dve tretjini tovornih vozil — Predstavniki transportnih organizacij se zavzemajo za modernizacijo cest

»Ceste povzročajo skrb vsem prometnim podjetjem, čeprav plačujemo zanje ogromno denarja,« pripoveduje direktor PREVOZA Anton Kostanjšek iz Brežic.

»Kaj vas tako zaskrbljuje?«

»Živimo v stalnem strahu, da s težkimi vozili ne bomo smeli več na pot. Na avto cesti je dovoljeno 10 ton osnega pritiska, na starih cestah pa le 6 ton. Kam potem z blagom? Tovarne ne stojijo ob magistralah. Pretovarjanje je združeno z velikimi dodatnimi stroški.

Predstavniki prometnih podjetij se zaradi tega povsod zavzemajo za ureditev cest. Naj se podraži gorivo, toda ta denar mora biti res naložen v modernizacijo cest. Za ponazoritev samo tale podatek od lanskega leta: v Jugoslaviji se je zbralo za ceste 72 milijard Sdin, toda ceste so bile od tega zneska deležne le 12 milijard.

»Je v naši državi veliko težkih vozil?«

»Seveda, saj so pred leti priporočali nabavo avtovlakov. Celo pred kratkim so uvozniki izjavili, da jih je okoli 400 na poti iz Italije.

»Kakšno nosilnost pa ima tak avto vlak?«

»34 ton. K temu moramo prišteti težo avta 6 ton in težo priklovice 4 tone.«

»Kako pa potem vozite čez mostove, kot je na primer brežički?«

»Vozimo, toda mostovi so splošen jugoslovanski problem. Če bi upoštevali vse predpise, potem bi morali dve

tretjini vozil v Jugoslaviji vzeti iz prometa. Prav zaradi tega sem na začetku pogovora poudaril, da smo kolektivni prometnih organizacij pripravljene že odšteti nekaj več za bencin in nafto, toda dobiti moramo zagotovilo, da bo denar zares uporabljen za modernizacijo cest.

Jt.

O DOLŽNOSTIH PREBIVALCEV PRI NARAVNIH NESREČAH

Potresi in poplave - nevarnost za Brežice

Območje brežičke občine je izpostavljeno različnim elementarnim in drugim nesrečam — Računati je treba z možnostjo potresov, večjih poplav, deževnih in snežnih neurij, požarov, pa tudi z rudniškimi in letalskimi nesrečami — Prebivalstvo mora biti o tem poučeno, da se bo lahko kar najučinkoviteje vključilo v morebitne reševalne akcije

Elementarne nesreče so bile od nekdaj nevarnost za človeka. Nešteto krat so se končale s hudimi posledicami, velikimi človeškimi žrtvami, gmotno in drugo škodo.

Našo državo je v zadnjih letih prizadelo več hudih nesreč. Spomnimo se potresov v Makarski, Skopju, Slavonskem Brodu in Litiji, poplav v Zagrebu in naši republik, zemeljskih plazov ob reki Visočici in Trziču, snežnega plazu v Borjani na Tolminkem, požarov in podobnih nesreč, ki so povzročile neprecenljivo škodo naši socialistični skupnosti.

Teh nevarnosti se lahko ubranimo z različnimi ukrepi: z gradnjo stavb, ki bodo varne pred potresi, z urejanjem nasipov itd.

Pomemben prispevek k zmanjšanju nevarnosti in škode ob takih nesrečah je tudi pravočasno seznanjanje prebivalstva z ravnanjem in dolžnostmi v teh trenutkih. Vedeti moramo, da za uspešno civilno zaščito ni dovolj, če so aktivni le za to določeni uslužbenci in upravni organi — dejavni morajo biti vsi prebivalci. Le ob pomoči prebivalstva bo delo civilne zaštite uspešno. Uspeh bo tem večji, čim bolj pri zavodno se bo sleherni občan vključil v reševalno akcijo in čim bolj bo seznanjen z delom in dolžnostmi pri posameznih vrstah nesreč.

OBČINA BREŽICE JE UVRŠČENA V IX. POTRESNO OBMOČJE

Potrese prištevamo med najhujše naravne katastrofe, saj so posledice zaradi nepričakovanih in velike moči potresnih sunkov lahko strahotne.

Samo v zadnjem desetletju so potresi terjali nad 10.000 človeških žrtev, v zgodovini človeštva pa je v posameznih velikih katastrofah izgubilo življenje po nekaj tisoč ljudi. Tudi pretežen del naše države je bil v pre-

klosti večkrat izpostavljen hudim potresom, zato moramo s tem računati. Večna potresov nastane zaradi nenadne sprostitve napetosti v zemeljski skorji. Te napetosti so odraz notranjih fizikalnih in fizikalno-kemičnih procesov, ki so nekaj oblikovali površino zemlje, ustvarjali gorovja in globoke oceanske jarke.

Najpogostejši so tektonski potresi, ki izvirajo iz zemeljske skorje. Sem štejemo največji del potresov, ki so pri nas povzročili veliko materialno škodo in človeške žrtve. Ti potresi nastanejo takrat, ko trdnost kamenin zaradi naraščajočih pritiskov v globljih plasteh zemljine notranjosti nenadoma popusti in pride do notranje, pri močnih potresih pa tudi do zunanje porušitve. Pravimo, da se energija elastičnih napetosti ob potresu pretvarja v energijo mehanskih nihajev. Tem nihajem pravimo potresni sunki.

KAJ STORITI, ČE SE ZEMLJA STRESE?

Reakcija človeka na nenaden potresni pojav je zelo različna in je odvisna od osebnih lastnosti človeka, od njegove fizične in duševne pripravljenosti, od dobe dneva in od številnih drugih činiteljev. Paničen strah in brezglavo početje ni bilo nikoli koristno, saj se je dogajalo, da so ljudje, ki so začutili komaj zaznavno tresenje, začeli skakati iz nadstropij stanovanjskih hiš in zaradi tega utrpeli hude telesne poškodbe ali pa se celo smrtno ponesrečili.

Hladnokrvnost je eden izmed prvih pogojev, ki so potrebni za lastno ohranitev, pa tudi za ohranitev prisebneosti in pravičnega presojanja pri tistih, ki po naravi niso zmožni hladnokrvno ukrepati. Čas, v katerem nastane in poteka potres, je tako kratek, da je skoraj brez pomena, če bi tekli po

Biserna poroka v Glogovem brodu

Zakonca Marija in Anton Benčina iz Glogovega broda

Seminar za vodstva sindikalnih podružnic

Občinski sindikalni svet v Brežicah pripravlja seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic. Seminar bo trajal en dan. Program bo enak za predsednike in tajnike, na seminarju pa bodo predstavniki zase in tajniki zase.

Seznani se bodo z mestom in vlogo družbenih organizacij v delovnih organizacijah. Predavatelj Vinko Jurkas bo udeležencem govoril o tem, kako se odraža reforma v poslovanju delovnih organizacij brežičke bčine.

pri Artičah sta 14. maja praznovala 60-letnico skupnega življenja. Jubilarita sta še vedno čila in polna humorja, čeprav imata za seboj težko življenje.

Pred prvo svetovno vojno sta šla oba v Združene države Amerike, kjer sta prislužila toliko denarja, da sta po vrnitvi lahko kupila hišico in nekaj zemlje pri Artičah. Čeprav se jima v Ameriki ni godilo slabo, sta si želela nazaj v domovino. Morala sta služiti pri kmetih, da sta preživljala sebe in štiri otroke. Med vojno so ju Nemci izselili v Nemčijo. Sedaj preživljata prijetno starost pri sinu in snahi v Glogovem brodu.

MARTIN ZUPANČIČ

Bisernoporočnica iz Glogovega broda pri Artičah sta si v nedeljo, 14. maja, ponovno obljubila zvestobo do konca skupnega življenja. (Foto: Zupancič)

stopniščih večnadstropnega stanovanjskega bloka na prosto. Najbolje je, da se postavimo med podboje vrat ali pa med druge dele prostorov v notranjosti stavbe, ki so trdnješi. Stopnišča so nevarna, ker se je pogosto zgodilo, da so se njihovi deli pogrezili v globino. Najvarneje je torej pod vrtnimi podboji, čim dlje od zunanjih sten. V pritličnih stavbah je več možnosti za umik na plan, toda utegne se zgoditi, da nas pri tem zadenejo padajoči deli opeke ali dimnikov.

Od časa, ki je na voljo za pobeg na prosto, je marsikaj odvisno. Toda le pri nekoliko globljih potresih (15 do 20 km) slišimo včasih že pred nastopom močnih nihanj zamolkel šum oziroma bobnenje, ki nas opozarja na potresne valove. Žal, to ni pravilo.

VRELCI NA ČATEŽU IN V BUŠEČI VASI - ZNAK NEMIRNIH ZEMELJSKIH SIL

Občina Brežice je uvrščena v deveto potresno območje. V bližini Brežic namreč poteka velika tektonska prelomnica, in sicer iz smeri Ladeča vas pri Sentjerneju mimo Spodnje Pirošice in Malenc do Čateža, nekako v črti, ki ostro loči Gorjance od krško-brežičke ravnine. Ob tej tektonski črti notranje zemeljske sile še močno delujejo. To nam potrjujejo vrelci v Bušiči vasi in na Čatežu. Značilnost potresne cone na našem območju je stalna potresna nevarnost. Prevladovali naj bi plitki potresi, katerih posledice so človeške žrtve in velika gmotna škoda.

V dosedanjih zgodovini Brežic je znan hud potres od osme do devete jakostne stopnje 29. januarja 1917. Ob 9.30 je zajel Brežice prvi in najmočnejši potresni sunek, ki je trajal okoli 5 sekund. Središče potresa je bilo med Brežicami in Krško vasjo. Sibkejši potresni sunki so se ponavljali tudi v naslednjih tednih, v februarju in marcu ter skozi vse poletje istega leta. Tu in tam se je čutilo rahlo valovanje še desetletja, vse do leta 1928.

Prihodnjiki bomo seznanili bralce še z nevarnostjo poplav in pravih ukrepov pri reševalnih akcijah.

OBČINSKI ŠTAB ZA CIVILNO ZAŠČITO V BREŽICAH

BREŽIŠKE VESTI

Stane Nunčič - novi predsednik Obs

Podpredsedniško funkcijo so odborniki zaupali inž. Koželju s Senovega — Na ločenih sejah so izvolili stalna predsednika zborov — Skupščina je imenovala iniciativni odbor za ustanovitev izobraževalne skupnosti — Za stanovanja kmetov borcev bo občina najela posojilo pri Dolenjski banki v Novem mestu

Odborniki občinske skupščine Krško so se 15. maja sešli na ločenih sejah zborov, kjer so na novo izvoljeni člani skupščine podali svečano izjavo. Občinski zbor je nato izvolil za stalnega predsednika Jožeta Radeja, zbor delovnih skupnosti pa Lada Trampuša.

Na skupni seji so odborniki izvolili predsednika in podpredsednika skupščine. Za predsednika so izbrali Stane Nunčiča, dosedanjega direktorja AGROKOMBINATA. Podpredsedniško mesto so zaupali inž. Antonu Koželju, direktorju rudnika SENOVE.

Na dnevnem redu je bila nato še izvolitev komisije za volitve in imenovanja, izvolitev komisije za družbeno nadzorstvo in izvolitev komisije za prošnje in pritožbe. Skupščina je imenovala tudi komisijo za spremembo občinskega statuta. Razrešila je

Stane Nunčič, novi predsednik Obs v Krškem

dosedanjega predsednika sveta za narodno obrambo tov. Javoriča in na novo imenovala na to mesto Staneta Nunčiča.

Predlog delovne skupnosti občinske uprave za spremembo delovnega časa je odložila na eno prihodnjih sej s priporočilom, da ga ponovno prouči in utemelji. O podaljševanju delovnega časa na račun proste sobote sta razpravljala Peter Markovič in Lado Trampuš. Oba sta menila, da to ni smotno in da produktivnost pri tem trpi. Pomisleke sta imela tudi zaradi tega, ker imajo mnogi kolektivi sobote proste in delavci bi jih lahko izkoristili za nujne opravke

na občini. Spet drugi so opozarjali na samoupravne pravice kolektiva. Skupščina bo dokončno mnenje povedala šele po temeljitejši proučitvi predloga uprave.

Brez oporekanj je nato skupščina glasovala za najetje kredita za stanovanja kmetov borcev.

ZA POSOJILLO PRI GRADNJI PROSI 90 BORCEV

17 milijonov za stanovanja borcev

Občinska zveza združenj borcev NOV upa, da bo ugodno rešenih vsaj 80 odstotkov prošenj za posojilo — Približno 40 prosilcev je kmetov, drugi pa so upokojenci in delavci — Za kmete bo najela kredit pri Dolenjski banki in hranilnici Novo mesto občinska skupščina — To bo dolgoročno posojilo za dobo 15 let

Dolenjska banka je odobrila 17.000.000 Sdin posojila za ureditev in gradnjo stanovanj za borce v občini Krško. Borci delavci bodo dobili 6.000.000 Sdin posojila, borci iz vrst kmetov pa 11.000.000 Sdin.

Ker pa kmetje po veljavnih predpisih ne morejo sami najeti kredita pri banki, bo kot posojilojemalec nastopila občinska skupščina. Kmetje bodo potem poravnali svoje obveznosti občini. Posojilo bo skupščina najela za

dobro 15 let z dvestotno obrestno mero.

Občinska Zveza združenj borcev NOV bo poskrbela, da bodo prišli do posojila najpotrebnejši borci. Mnogi so si že v prejšnjih letih pomagali s krediti. Nekateri so zidali na novo, drugi pa so si preuredili stare domove. Za kmete je prav tako najemala posojilo občinska skupščina. Želja vseh borcev je, da bi bile te vrste skrbi čimprej rimo in da bi si sleherni izmed njih končno le uredil

prijeten dom.

Zveza združenj borcev NOV v Krškem je do sedaj prejela 90 prošenj za dodelitev posojila. Približno 40 prosilcev je kmetov. Ugodno bo rešenih okoli 80 odstotkov prošenj. Seveda ne bodo vsi dobili celotnih zneskov in bodo spet prišli na vrsto prihodnje leto. Sicer pa tudi vse gradnje ne bodo dokončane letos. Hše zidaja graditelji v več fazah, zato bodo z veseljem sprejeli vsaj začetni znesek.

Ivan Belle je dobil spomenik

Minulo soboto, 13. maja, je bila v parku kostanjeviskega gradu lepa slovesnost ob odkritju spominskega kamna slovenskemu sadjarskemu strokovnjaku Ivanu Belletu. Belle se je rodil 1867 v kostanjeviskem gradu. Izdal je številne članke in razprave (med njimi tudi več obsežnih knjig) in leta 1923 v Ljubljani prvo temeljno slovensko knjigo »Sadjarstvo«. Na predvečer stoletnice pisateljevega rojstva so razne slovenske kmetijske organizacije in strokovna združenja odkrili spominski kamen v zahvalo in spomin na svojega velikega vzornika. Odbor je svojo nalogo opravil z obudovanjem vredno pieteto in zaslužil vse priznanje.

Spominsko slovesnost je začel predsednik pripravljalega odbora Stane Nunčič, ki je pozdravil navzoče, med katerimi so bili zastopniki članov pripravljalega odbora, številni ugledni slovenski strokovnjaki s področja kmetijskih ved ter zastopniki kulturnega in javnega življenja. Nato je prof. dr. France

Adamič podal sliko o Belletovem življenju in delu ter številnih zaslugah za razvoj slovenskega sadjarstva in kmetijskih ved. S klenimi besedami je očrtal lik Ivana Belleta. Nato je predsednik občinske skupščine Tone Javorič odkril spominski kamen ter ga izročil v varstvo predsedniku Sklada za restavriranje in ureditev gradu Stanetu Nunčiču.

Slovesnost je zbrala okrog spominskega kamna domala vse strokovnjake s področja kmetijskih ved, številne predstavnike kmetijskega šolstva,

zadruge in kombinatov, udeležili pa so se tudi pisateljevi sorodniki dr. Ivan Belle, sodnik vrhovnega sodišča v Beogradu, Marjan Belle, predsednik gospodarskega sodišča v Celju, in drugi. Na slovesnosti smo poleg predstavnikov tiska, radia in televizije opazili tudi prokuratorja kartuzije Pieterje patra Janeza Drolca.

Slovesnost je minila v prijetnem vzdušju, ki ga je oplemenitil še lep večer v parku nekdanjega kostanjeviskega samostana pod Opatovo goro. LADO SMREKAR

KRŠKE NOVICE

■ SKUPINA 33 TURISTOV IZ TRSTA je pretekli teden širi dni preživela v Krškem. Med obiskom so si ogledali tudi druge dolenjske turistične kraje in, navdušeni nad lepoto, obljubili, da bodo Dolenjsko še obiskali.

■ 28. MAJA BO PK CELULOZAR s plovilnim mitingom začel letošnjo plovilno sezono. Sodelovalo bo 10 plovilnih klubov iz Slovenije ter PK Primorje s Reke, Mladost in Medveščak iz Zagreba, mostarski Velež, Crvena zvezda iz Beograda, PK Šibenik, Odred iz Kikinde in beogradska eksperimentalna šola. Po predvidevanjih bo nastopila na mitingu v počastitev dneva mladosti okrog 200 plovilcev.

■ OBČNI ZBOR BALINARJEV je bil ob enem pregled lanskega leta. Priznati je treba, da živahnost balinarjev nekoliko pomenja, saj lanskega leta uspehi niso bili zadovoljivi. Letos se bodo krški balinarji udeležili vseh tekmovalnih republiške balinarske zveze, dogovorili pa so se tudi že za prijateljsko srečanje v počastitev dneva mladosti med Zagrebom, Novim mestom in Krškom.

■ NA MEDDRŽAVNEM TEKMOVANJU V SPEEDWAYU je domačin Babič izpolnil pričakovanja: pred približno 600 gledalci je osvojil z 11 točkami odlično 4. mesto in dokazal, da še vedno sodi med najboljše jugoslovanske tekmovalce. Če ne bi bil zaradi nepravilnega starta v 9. dirki diskvalificiran, bi lahko zasedel celo prvo mesto. Drugi domačin Molan v tako močni konkurenci ni mogel doseči kaj več, nastopal pa je kot rezerva.

AMD Krško je tekmovalje odlično pripravilo. Pozdraviti velja zlasti potezo organizatorjev, da so šolski mladini omogočili brezplačen vstop.

■ V NADALJEVANJU CELJSKE NOGOMETNE PODZVEZE so nogometaši Celulozarja brez borbe izgubili srečanje s ekipo Polzele — 3:0. Nekaj nogometašev je bilo službeno zadržanih, nekaj pa se jih je udeležilo pohoda ob žici okupirane Ljubljane, nato na tekmo sploh niso odpotovali.

VESTI S SENOVEGA

■ PODMLADEK PLANINSKEGA DRUŠTVA je pretekli teden pripravil živahno sejo, na kateri so razpravljali o poteku akcije za razvitev prapore. Razvite bo 21. maja pri koči na Bohorju, pokroviteljstvo pa je prevzel predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik.

■ KMETJE IZ BRESTANISKEGA PROIZVODNEGA OKOLISA na področju Agro-kombinata Krško se zanimajo za kooperacijo v pitanju telet. Agrokombinat daje kmetom teleta v pitanje s pogodbo, po kateri kupljena teleta ostane last podjetja, prirastek pa ostane kmetu. Žal je ponudba telet premajhna, da bi podjetje lahko zadovoljilo vse želje kooperantov.

ELEKTROTEHNA znova znižala cene!

Prodajalna ljubljanske ELEKTROTEHNE v Krškem je te dni spet znižala prodajne cene, tokrat za:

bolgarske elektromotorje 7,5 kw, 1.450 o/m; elektromotorje LTH Skofja Loka 4 kw, 1400 o/m in za vrtilne stroje EVS 6/II ISKRA. Znižane so tudi cene za hladilnike HIMO 801, Obodin 1351 in Selezia.

Velika izbira električnih in kombiniranih štedilnikov (elektrika-plin), kakor tudi štedilnikov na trda goriva. — Na razpolago je tudi ves elektroinstalacijski material po ugodnih cenah!

Za prosto soboto v občinski upravi

Delovna skupnost upravnih organov občinske skupščine v Krškem predlaga skupščini spremembo delovnega časa in uvedbo proste sobote. Od 1. do 30. aprila bi trajal delovni dan od 6. do 14. ure vsak dan, razen ob sredah. Ob sredah predlagajo delovni čas od 6. do 16. ure, da bi zaposleni občani vsaj enkrat na teden imeli možnost urediti uradne opravke po končanem delu v svoji organizaciji.

V zimskem obdobju bi začetek delovnega dneva preložili za eno uro naprej in tako bi ta trajal od 7. do 15. ure, ob sredah pa od 7. do 17. ure.

Ob sobotah bi vpeljali stalno dežurno službo za odjave, prijave, izdajo potnih listov in podobno.

Zahvala krških pionirjev

AMD Krško je pionirjem osnovne šole v Krškem podarilo brezplačne vstopnice za ogled mednarodnih speedway dirk 9. maja na Stadionu Matije Gubca v Krškem. Lepa gesta našega AMD nas je zelo iznenadila, saj nam je omogočila ogled dirke, za katero bi bili večinoma prikrajšani. Vodstvu AMD se iskreno zahvaljujemo, hkrati pa čestitamo domačemu vozaču Francu Babiču za odličen uspeh in izredno vožnjo, s katero nas je vse navdušil!

Pionirji osnovne šole Krško

Pomemben vir dohodkov od uporabe zemljišča

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča, ki ga je predpisala občinska skupščina v Krškem na začetku lanskega leta, je postal pomemben vir dohodkov krajevnih skupnosti pri reševanju mnogih skupnih nalog. S posebnim odlokom je skupščina dala tudi soglasje za zaračunavanje komunalnih storitev.

Za razvoj Brestanice, Krškega in Senovega pa je dana osnova s potrditvijo zazidalnih načrtov. Ti omogočajo, da za gradnjo ni nobenih ovir, in tako se najpomembnejša središča občine normalno razraščajo.

Utopljenec v krškem bazenu

V bazenu tovarne celuloze v Krškem je v nedeljo, 14. maja, okrog poldne utonil Anton Hrovat, 26, iz Brezovega dola, zaposlen v ljubljanski tovarni »Roga«. Rogovci so v nedeljo priredili izlet v Krško, kjer so si najprej ogledali tovarno celulozo, zatem pa so se šli kopat v bazen. Hrovat je utonil, ne da bi to kdo opazil.

TRGOVSKO PODJETJE

obvešča cenjene potrošnike, da bo v ponedeljek, 22. maja 1967, začelo z

RAZPRODAJO

tekstila, konfekcije, obutve in galanterije

po izredno znižanih cenah

S POPUSTOM

OD 50 DO 80 ODS.

Prodaja bo potekala v posebni prodajalni v Krškem, Cesta krških žrtev (bivši Rumpret).

POTROŠNIKI — izkoristite ugodno priložnost in obiščite prihodnje dni poslovalnice

PRESKRBE V KRŠKEM!

Intenzivni nasad iglavcev pri Leskovcu na krškem območju je s krepko razvitimi 3 leta starimi drevesci macesna in zelenega bora lep dokaz upravičenosti sodobnega gozdarstva. Na sliki vidite macesnova drevesa v nasadu, ki ga ureja Gozdno gospodarstvo iz Brežic (k članku o GG v Brežicah s 3. strani današnje številke — foto: M. Jakopec)

V Sevnici so proslavili dan varnosti

13. maja 1944 je bila v Jugoslaviji ustanovljena varnostna služba. Ta dan je postal praznik organov za notranje zadeve, ki so ga proslavili tudi v Sevnici. V nedavno urejeni lovske sobi v sevniskem gradu so se zbrali delavci javne varnosti in njihov komandir Mirko Brimsek, predstavniki družbeno-političnih organizacij ter občinske skupščine in zastopniki tajništva za notranje zadeve iz Celja. Predstavniki občinske skupščine Franc Molan je v uvodni besedi poudaril prispevek službe pri uveljavljanju nove družbene ureditve. Dodal je, da smo z opravljenimi nalogami lahko zelo zadovoljni. V bližnji prihodnosti bo treba delavcem državne varnosti pomagati dobiti ustrežnejša stanovanja, pri njihovem delu pa jim pomagati, da bo še bolj učinkovito kot doslej.

Vedno večje povpraševanje po orožju

V sevniskih občini je opaziti, da bi vse več ljudi rado dobilo dovoljenje za nošenje strelnega orožja. V več primerih bi ljudje radi kupili pištole, in to povečini brez utemeljenih razlogov. Oddelek za notranje zadeve jih skuša od namere odvrtiti še pred vložitvijo prošnje. Tako je bilo samo lani vloženih 70 prošelj za nakup orožja, od katerih jih je bilo 22 zavrženih. V vsej občini je skupno registriranih 330 kosov različnega orožja, od tega 246 lovk, 14 vojaških pušk, 38 pištol in 31 kosov športnega orožja. Ves ta vojaški arzenal je v posesti posameznikov, le 41 kosov orožja imajo delovne organizacije in društva.

Šentjanski vodovod naj prevzame krajevna skupnost!

Najboljše bi bilo, da bi vodovod prevzela krajevna skupnost. Pripravljeni smo sodelovati. Želimo, da bi se naposled uredilo poslovanje pri našem vodovodu. S poslovanjem, kot smo ga imeli zlasti za časa KZ Šentjanž-Tržič, imamo slabe izkušnje, so povedali prizadeti občani. Vodovoda že dalj časa ni nihče popravil, prebivalci pa bodo z veseljem pomagali krajevni skupnosti, če bo skrbela za vodovod.

Hišni sveti – še vedno nezadovoljivo

V sevniskem Komunalnostanovanjskem podjetju z delom hišnih svetov, ki bi mu bili lahko pri gospodarjenju velika opora, še vedno niso zadovoljni. Po zakonu je tekoče vzdrževanje v pristojnosti hišnih svetov, investicijsko vzdrževanje pa v pristojnosti stanovanjskega podjetja. Vendar je v praksi velikokrat težko razmejiti posamezno vrsto del in bi morali po mnenju vodstva podjetja hišni sveti pokazati več razumevanja in več sodelovati.

Lani 1900 vlog za potovanje v tujino

Za celih 148 odstotkov se je v sevniski občini lani povečalo število vlog za izdajo ali podaljšanje potnih listov za potovanje v tuje dežele. Organi za notranje zadeve so dobili čez 1900 prošelj in veliki večini so tudi ugodili. Zanimanje za potovanje v zamejstvo še ni popustilo.

Izvoz zaostaja za predvidevanji

Razen izvoza, prevelikih zalog in preveč medsebojnega zadolževanja so bili drugi prikazovalci sevniskega gospodarstva v prvem četrtletju razmeroma ugodni

Letošnja vrednost proizvodnje v prvih treh mesecih je za petino večja kot lani v istem času – Število zaposlenih sta omembe vredno povečala le Lisca in Jutranjka – Zaslužki zaposlenih so se povečali zmeroma, za povprečno 12,6 odst., in dosegli povprečje 71.072 Sdin – kot izvoznik se je dosedanjim štirim podjetjem pridružila tudi Jutranjka

Sevniska podjetja so imela v prvem četrtletju za skoraj pol milijarde starih dinarjev večjo realizacijo kot v lanskem letu. Pri tem je pomembno, da je pri povečanju vse večji delež proizvodnje in se manjša delež večjih cen, kar je dober znak gospodarskih gibanj. Zaposlenost se je v tem času povečala za 3,7%, predvsem na račun novih delovnih mest v Lisca in Jutranjki. V terciarnih dejavnostih, ki imajo še velike možnosti, pa se zaposlenost v nasprotju s pričakovanji ni povečala. Nespodobno je ponovno povečanje zalog in terjatev od kupcev. Medsebojne zadolžitve in kreditiranje zabiše pravo sliko gospodarjenja in

megli ekonomske pokazovalce, ki bi jih imel ocenjevalec na voljo, če bi bili poslovni odnosi bolj čisti.

Letošnji plan izvoza je bil v prvem četrtletju izpolnjen le za 16,2%, pri tem pa je za pol odstotka večji kot lani v tem času. Lisca, ki je med podjetji-izvozniki daleč najmočnejša, saj znaša njen delež dve tretjini, je prodala na tuja tržišča 19% od predvidenega letnega izvoza. Vendar je za ta izvoz treba v tuji kupiti tudi precej reprodukcijskega materiala in za plačilno bilanco ni tako zanimiv, kot se kaže na prvi pogled. Kot je povedal Franc Ogorevc, odbornik občinske skupščine in član kolektiva,

Jugobanka še dosedaj ni odobrila letošnje devizne kvote od ustvarjenega izvoza, čeprav je proizvodnja v precejšnji meri odvisna od uvožene reprodukcijskega materiala. Podjetje sicer dobiva devize za redno poslovanje, vendar ne ve, koliko mu kaže povečati izvoz.

V nasprotju s konfekcijsko industrijo pa deluje izvoz Kopitarne, kot drugega najmočnejšega izvoznika v sevniski občini. Izredno ugodno na plačilno bilanco, saj ustvarja petkrat toliko deviz, kot jih sama potrebuje. Po mnenju republiškega poslanca Maksa Bilca je treba pri pospeševanju izvoza gledati tudi na ta, za gospodarstvo izredno važni moment.

M. L.

PRISPEVEK DOTEKA PO NACRTU – Sredi lanskega leta je bila v trebanjski občini sprejeta odločitev o zbiranju samoprispevka za ureditev materialnih razmer v osnovnem šolstvu. Takrat sprejeti program predvideva 105 milijonov za novo šolo na Mirni, 30 milijonov Sdin pa za mokronoško in gabrsko šolo. Do sedaj se je na posebnem računu nabralo že 36 milijonov Sdin, od česar je bilo približno polovico porabljeno za ureditev razmer v Vel. Gabru in Mokronogu. Na sliki je novi blok v Vel. Gabru, v katerem sta dve družinski stanovanji in 4 enosobna stanovanja za prosvetne delavce. Veljal je 26 milijonov Sdin, delno je bil narejen z denarjem iz samoprispevka, delno pa iz drugih virov.

Pritožbe zaradi dimnikarske službe

Na zahtevo občanov bodo v sevniski občini dimnikarsko službo ponovno proučili in sprejeli ustrezne odločitve

Ze dalj časa morajo predstavniki občinske skupščine na različnih javnih shodih poslušati pritožbe ljudi, ki niso zadovoljni z organizacijo dimnikarske službe v občini. Največ pritožb je na račun prepogostih obiskov dimnikarja, ki vsak svoj prihod tudi zaračuna in kot so povedali odborniki na zadnji seji skupščine, celo takrat, kadar dela ne opravi. Priznavajo, da se je ta služba, odkar jo je od Komunalnega podjetja prevzel zasebni dimnikarski mojster, izboljšala, vendar z njo še vedno niso zadovoljni.

Republiški zakon o dimnikarski službi in ustrezen občinski odlok namreč določata, da je treba v strnjениh

naseljih ometati dimnike vsak mesec, v rastresenih

naseljih pa vsaka dva meseca. Ker je treba te usluge tudi plačati, se zdi občanom to prepogosto. Nekateri predlagajo, naj bi jih dimnikar pozimi obiskoval vsak drugi mesec poleti pa vsake tri mesece.

Izobraževalna skupnost Sevnica

Ker je republiški zakon o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje ter izobraževanja določil, naj bi bile ustanovne skupščine temeljnih izobraževalnih skupnosti do konca tega meseca, je imel v ponedeljek, 11. maja, prvo sejo iniciativni odbor za ustanovitev temeljne izobraževalne skupnosti Sevnica. Ta odbor je na pretekli seji imenovala občinska skupščina; njegova predsednica je Elka Grile, tajnik pa Jože Petančič.

Na seji je odbor sprejel osnutek statuta temeljne izobraževalne skupnosti, poslovnik o delu ustanovne skupščine in sklep o sestavi, o načinu izvolitve in o sklopu ustanovne skupščine. Ustanovna skupščina bo štela 21 članov, sestavljali pa jo bodo predvsem predstavniki osnovnih šol, delovnih organizacij in občanov z območja temeljne izobraževalne skupnosti.

Jutri bodo imeli sestanek delegati, ki jih bodo izvolile šole in družbene organizacije.

Obračun sevniske gasilske zveze

Pred nedavnim je imela sevniska občinska gasilska zveza redno letno konferenco, na kateri so pregledali lanskega dela in si zastavili naloge za leto. ObS Sevnica je zastopal tov Molan, žal pa ni bilo predstavnikov gospodarskih organizacij. Na konferenci so ugotovili, da imajo sevniski gasilci dovolj kadrov, izboljšali pa jih bo treba še v Krmelju in Loki. Zveza nima prave povezave s posameznimi društvi, zamrla pa je tudi kulturna dejavnost med gasilci, saj se kulturno udeležujejo le gasilci iz Šentjanža. Zlasti v Sevnici pogrešajo nekdanji moški pevski zbor.

Po poročilu predsednika zve-

ze Smodeja se je razvila živahna debata. Najbolj razveseljivo je bilo poročilo predstavnika gasilskega društva iz Šentjanža, ki je povedal, da bodo letos dogradili svoj dom. Da bi gasilec pomagali rešiti težave, jim bo po svojih močeh priskočila na pomoč ObS Sevnica. Na bližnji sestanek predstavnikov delovnih organizacij bodo povabili tudi ožji odbor gasilske zveze, da bi se lahko dogovorili o sodelovanju in pomoči gasilstvu v občini.

Zastopnik gasilske zveze Slovenije Srečko Dimec je v pozdravnem govoru zvezi poročil tesnejšo povezavo s posameznimi društvi. Menil

je, da bi hišni lastniki lahko prispevali sorazmerno s površino zazidalnega prostora društvom del sredstev.

Na javnih volitvah je bil izbran nov odbor, v katerem ni prišlo do večjih sprememb. Predsednik bo še vnaprej tov. Smodej, za kulturnega referenta pa so izbrali tov. Povšeta iz Šentjanža.

Sprejet je bil tudi letni načrt dela, v katerem najvažnejše točke obsegajo pripravo dveh strokovnih posvetov in sektorskih vaj v Sevnici in Krmelju, skrb za vzgojo kadrov, pregled dela podeželskih društev in ogled gasilskih domov doma in v tujini (v Gradcu). Na konferenci so poudarili, da je treba skrbeti za razširitev Gasilskega vestnika in za redno poročanje o delu društev v tisku.

K izpitu povprečno 3- do 4-krat

Zelo slabe priprave kandidatov za bodoče voznike motornih vozil so povzročile, da je moral lani v sevniski občini vsak povprečno 3 do 4-krat k izpitu, preden je dobil vozniško dovoljenje. Od 194 kandidatov pa jih 50 izpita sploh ni naredilo.

Zadnjega decembra je bilo v občini registriranih 731 motornih vozil, pri čemer niso vštet mopedi. Lani je oddelek za notranje zadeve na novo registriral 131 motornih vozil ali četrtino več kot prejšnje leto. Vozniško dovoljenje je imelo 1695 ljudi, kar je skoraj desetina vseh prebivalcev v občini.

40 let gasilstva na Bučki

Letos je minilo 40 let, odkar je bilo na Bučki ustanovljeno gasilsko društvo. Med prvimi ustanovitelji je bil takratni šolski upravitelj Saša Dominko, prvi predsednik je bil Alojz Kirar, poveljnik Franc Gorenc, ki živi še danes, blagajnik pa Silvester Cimperman, ki so ga med vojno odpeljali Nemci in se ni nikoli več vrnil.

Dolgoletni predsednik je bil Franc Zupan. V tem času je bila kupljena tudi prva ročna brizgalna; takrat je veljala 15 tisoč dinarjev in jo še danes s pridom uporabljajo, saj je celo bolj zanesljiva kot motorna. Društvo je doseglo največji uspeh leta 1930, ko je dobilo tudi gasilski dom. Zemljišče zanj je prispeval Jože Kaplar, takratni tajnik društva, ki ga je pobrala druga svetovna vojna.

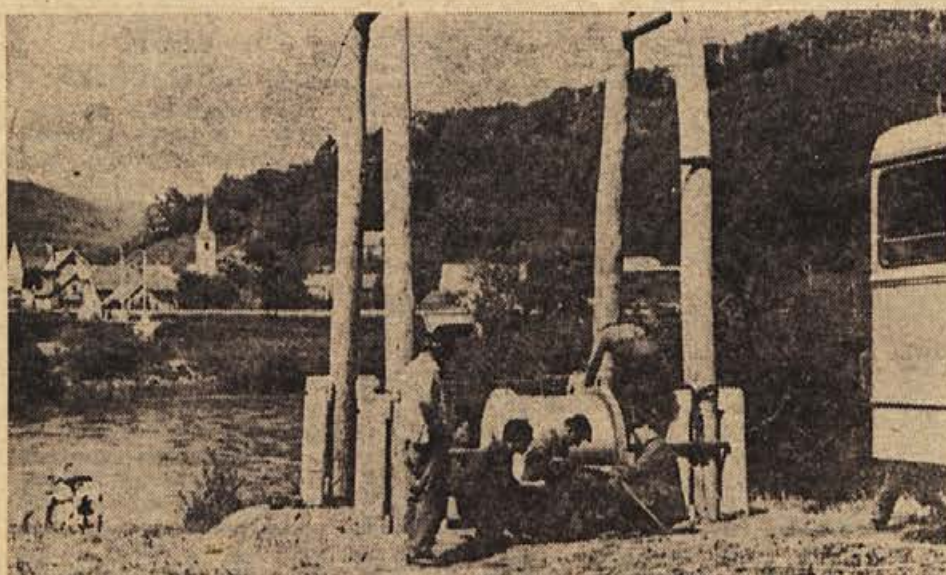
Današnji predsednik društva Jože Bukovc je skupno z odborom pripravil letošnjo proslavo 40-letnice že od novega leta. Zadnjega aprila je društvo priredilo veselico, prvega maja pa proslavo v dvorani združenega doma. Ob tej priložnosti so bila najstarejšim gasilem podeljena priznanja za delo v dru-

štvu. Stirje člani so dobili priznanje za 40-letno, trije za 30-, stirje za 20- in vsi za desetletno delovanje v vrstah gasilskega društva.

Potem je bil izveden program prireditve, na kateri so nastopili odrasli in mladina.

In kaj naj bi rekli k sedanjim dejavnostim društva? Pogrešamo tistega poleta, kot ga je imelo društvo ob svoji ustanovitvi, pogrešamo predvsem mladino, ki je bodočnost vsake organizacije.

V. ENGELSBERGER

ELEKTRO CELJE – POSLOVNA ENOTA KRŠKO gradi v spodnjem delu Sevnice novo transformatorsko postajo, ki jo kraj nujno potrebuje. – Na sliki: delavci pri gradnji daljnovoda čez Savo. (Foto: Franc Pavkovič)

Kdo bo bodoči lastnik zemljišč?

V trebanjski občini je približno 320 ha zemljišč družbene lastnine, s katerimi upravlja upravni organ — Med njimi je precejšen delež nekdanjih vaških gmanj, pa tudi dobre zemlje, ki jo imajo v najemu povečini socialno ogroženi občani in manjši kmetje, najemnine pa predstavljajo dohodek krajevnih skupnosti

Na predlog izvršnega odbora občinske konference SZDL bo v Trebnjem v kratkem širše posvetovanje o zemljiščih družbene lastnine, s katerimi upravlja občina.

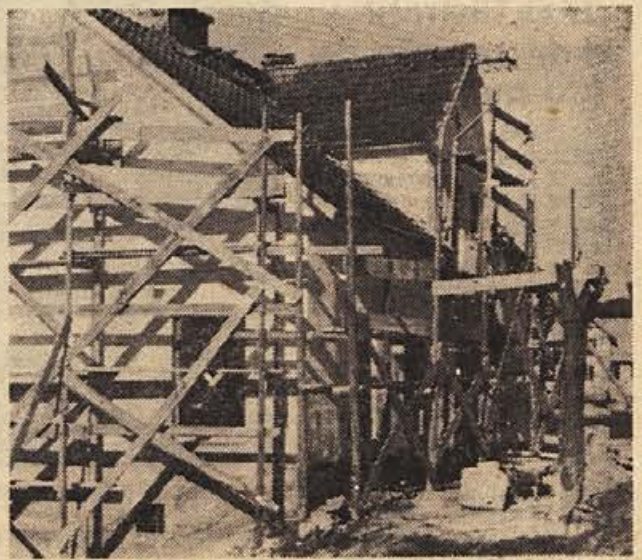
Ko je glavni val arondacij, skrajšanih postopkov, ki so dajali kmetijskim organizacijam prednost pri zemljiščih družbene lastnine, pred tremi leti pojenjal, se je začelo zanimanje za zemljo hitro večati. Njena cena je bila tako rekoč iz dneva v dan večja. Vse več kmetovalcev, pa tudi drugih, jo je želelo kupiti in priključiti svojim kmeti-

li gospodarski in širši družbeni. Resnica je, da so bila ta zemljišča do sedaj čisto slabo obdelana, predvsem zaradi tega, ker so bile najemne pogodbe sklenjene za zelo kratek čas in je vsak najemnik samo gledal, kako bo iz zemlje čim več dobil in ji čim manj dal. In še ena slabost je bila pri tem: te parcele so povečevale razdrobljenost zemljišč, ki slabo vpliva na kmetovo delovno storilnost in s tem na njegov ekonomski položaj. Ker se zadruga za to zemljo ne zanima, govori ta ekonomski interes v prid prodaje zemljišč zasebnikom, ki bi z njimi okrepili obstoječe kmetije.

Druga plat pa je družbeno-politična. Ze do sedaj je ta zemlja predstavljala mnogim gmotno šibkejšim ljudem dodatni vir preživljanja, denar od najemnin pa so imele krajevske skupnosti za zadovoljevanje skupnih potreb. Razen teh dveh razlogov prodaji zemljišč nasprotuje tudi potreba po zaokrožitvi zemljišč zadruga, ki se bo v prihodnosti sem ter tja še pojavljala.

Ko sta izvršni odbor in predsedstvo občinske konference SZDL 11. maja tehtala posamezne predloge, sta sklenila, da bosta vztrajala pri tem, da bi zemljišča obravnavali vsako posebej. Nekdanje vaške gmanje, vinogradniške parcele in vrtnjene parcele med površinami zasebnih kmetovalcev naj bi prodali, boljše zemljišča pa dali v najem za daljše obdobje. Končno odločitev bo na podlagi sklepov posvetovanja sprejel svet za družbeni plan in finance.

M. LEGAN

Prihodnji teden bo Mercatorjeva poslovna črta Gradišče iz Trebnjega odprla v Dol. Nemški vasi novo, lepo urejeno trgovino s 66 m² prodajnega prostora in tremi skladišči. Za preureditev hiše, v kateri bodo nove prodajalne, je podjetje dalo 6 milijonov Sdin, 5 milijonov Sdin pa bo stala vsa notranja oprema. Ker oprema za samopostrežno trgovino v Trebnjem še ni narejena, zaenkrat se ne bodo premestili klasične opreme iz Trebnjega v Dol. Nemško vas in bodo tam postavili začasno drugo opremo. Ko pa bo oprema za samopostrežno trgovino narejena, bo Trebnje dobilo prvo samopostrežno trgovino, Dol. Nemška vas pa lepo urejeno prodajalno. Na sliki je gradnja trgovine v Dol. Nemški vasi. (Foto: M. L.)

„DANA“ prehitela Tovarno šivalnih strojev

Do lanskega leta je bila med industrijskimi podjetji trebanjske občine Tovarna šivalnih strojev z Mirne na prvem mestu. Lani pa se je obrnilo. Destilacija DANA je povečala proizvodnjo za skoraj polovico, dosegla 1,62 milijarde Sdin celotnega dohodka in tako za 40 milijonov Sdin prehitela TSS. Če pa bi primerjali zaslužke in sklade obeh podjetij, bi bila prednost DANE še očitnejša. Kako ne; lani se je znatno povečalo povpraševanje po pe-

Dolenjski študentje obiskali Mirno

Skupina članov dolenjskega študentskega kluba je v soboto, 13. maja obiskala trebanjsko občino. Mlade študente so predstavnik skupščine in družbeno-političnih organizacij seznanili z dosežanimi uspehi občine ter z bodočimi nalogami. V spremstvu domačinov so si na Mirni ogledali industrijska podjetja, popoldne pa so imeli na igrišču prijateljsko srečanje z nogometaši Mirne.

Svečano proslavljen 15. maj

Ponedeljkovo jutro je pozdravilo Trebnje, okrašeno z zastavami. Kraj je praznoval svoj dan — spomin na 15. maj 1944, ko je Cankarjeva brigada v sklopu 15. divizije osvobodila Trebnje.

Program letošnjega prazni-

ka se je začel popoldne s strelskim tekmovanjem, ki ga je organizirala strelska družina »Franc Krese — Co-

Trebnje : Jelšane 3:1

Trebanjski odbojkarji so v nedeljo, 14. maja, v Jelšanih pri Ilirski Bistrici dosegli uspeh, ki se ga pravzaprav niso nadejali. V tretjem kolu druge republiške lige so premagali domačine z rezultatom 3:1 (5:15, 15:9, 15:5, 15:7). Ta zmaga je zanje zelo pomembna predvsem zaradi tega, ker so imeli s tem nasprotnikom vedno hude preglavice, saj ne pominjajo, da bi ga v Jelšanih kdaj premagali. Tudi nedeljsko srečanje je imelo za goste, ki jim je tankanje vetrovno vreme zelo mešalo igro, slab začetek. Toda v nadaljevanju so se zagrizli in zanesljivo osvojili tri sete po vrsti. Med njimi se je posebno izkazal Franc Opara, ki je z zanesljivimi udarci na mreži v odločilnem trenutku obrnil tok igre.

S to zmago se je Trebnje po treh kolih uvrstilo na najmanj četrto mesto med 10 ekipami in tako prehitelo ekipo Jelšan. V nedeljo, 21. maja, bodo prišli v Trebnje igrati odbojkarji iz Senčurja pri Kranju.

ban». Zmagal je Drago Jereb, ki je od 300 možnih krogov zbral 222 krogov. Za njim so se uvrstili: Minka Hercoc (217), Miro Radin (208), Vojko Mezgec (207) itd. Zatem je bilo prijateljsko odbojkarško srečanje reprezentance Novega mesta in Trebnjega. Po zanimivi in razburljivi igri so ob glasni podpori mnogih domačinov gledalcev zmagali odbojkarji Trebnjega z rezultatom 3:2.

Kulturni del programa se je začel ob zvokih trebanjske godbe na pihala pred spomenikom padlim. Zatem je bila v dvorani prosvetnega doma svečana akademija. Po topli uvodni besedi Staneta Prijatelja so nastopili učenci osnovne šole in varovanci otroškega vrtca. Pod vodstvom Staneta Pečka je zaigral zbor harmonikarjev, Jože Tršar pa je vodil nastop godbe na pihala, ki je izvedla krajši koncert. Številni gledalci so nastopajoče navdušeno spodbujali.

V torek bo občni zbor Turističnega društva

Na pobudo občinske komisije za turizem je posebni iniciativni odbor pripravil izredni občni zbor Turističnega društva Trebnje, ki bo v torek, 23. maja, zvečer ob pol osmih v dvorani prosvetnega doma. Najprej bodo udeleženci razpravljali o nalogah društva in izbrali novo vodstvo, zatem pa bodo predvajali zanimive turistične filme, ki jih bo prikrbela Dolenjska turistična zveza.

Malčki, učenci osnovne šole iz Dol. Nemške vasi, se še ne sprašujejo, kam po končani šolski obveznosti, kar pa ne pomeni, da bo njim oziroma njihovim staršem ta skrb prihranjena. (Foto: M. L.)

O STISKI, KI JE ZA MLADE VSE HUJŠA

Učenci 'prašajo se: kam?

Na nedavnem posvetovanju o problemih zaposlovanja v Trebnjem je bilo predlagano, da bi v občini ustanovili sklad za pomoč pri šolanju revnejših, toda nadarjenih dijakov in študentov

Je res, kar trdijo mladi, da smo poskrbeli samo zase, njihova bodočnost pa je prepuščena negotovosti? — Zal podatki kažejo, da so te trditve v precejšnji meri upravičene — Primer: v občini bo letos končalo osnovnošolsko obveznost 306 mladih ljudi, kar je precej več, kot bo upokojenih ljudi v vseh delovnih organizacijah občine v vseh prihodnjih 20 letih — Te delovne organizacije pa predvidevajo, da bodo letos zaposlile vsega 19 mladincev, 14 pa jih šole v poklicnih šolah — Vsega pet štipendij je zaenkrat zagotovljenih za nadaljnje šolanje, pri tem pa je 28 odst. vodilnih ljudi brez strokovne izobrazbe, 32 odst. pa jih ima le poklicno šolo — Tudi v drugih dolenjskih občinah ni dosti boljše — Mar ni pri vsem tem že pozno biti plat zvona?

Nove zahteve po pametnejšem gospodarjenju so zelo zaostrele do sedaj prikrit problem nezaposlenosti, ki je začel kazati vse ostreje zobe. Skoraj povsod ugotavljamo zaskrbljujoče veliko ljudi brez redne zaposlitve;

med njimi pa veliko število nekvalificiranih mladih ljudi, kar zahteva vso resnost pri obravnavanju tega problema, ki jo narekuje dolžnost starejših do mladega rodu. Ni kako ni mogoče dopustiti, da bi imeli v naši družbi več re-

zervne delovne 'armade', kot je imajo v kapitalističnih deželah, kjer pridejo delodajalci brezposelnih prav za vlijanje strahu in discipline tistim, ki imajo delo. Čeprav je problem nezaposlenosti zelo zapleten, mu vendarle v merilu občine lahko poiščemo nekatere osnovne vzroke.

PRESEKATI JE TREBA ZAČARAN KROG

Vsekakor je negospodarska nerazvitost in premajhna usposobljenost proizvajalcev tista huda dediščina preteklosti, ki se je kljub napredku ne moremo otresti v tolikšni meri, kot bi želeli. Vtis je, da nikakor ne moremo dodobra presekati začaranega kroga: nizka raven proizvodnje —

majhen dohodek — majhni zaslužki in s tem možnosti za šolanje in štipendiranje — pomanjkanje strokovnega kadra vseh profilov in iz tega spet izhajajoča nizka raven proizvodnje, ki ne daje akumulacije za odpiranje novih produktivnih delovnih mest.

Vsi dosedanja poskusi moralnega pritiska na podjetja, najbolj skrbijo za napredek strokovnega kadra, razen nekaj izjem, iz različnih vzrokov niso rodili predvidenih sadov. Predvsem so se vse bolj manjšale možnosti mladim, ki bi se šole radi začeli šolati ali zaposliti. Podatki kažejo, da se je število štipendij s tem, ko smo štipendiranje prenesli predvsem na delovne organizacije, katerih vodstva se žal včasih branijo celo že izšolanih ljudi, hitro zmanjševalo. Tako so se zapirala šolska vrata otrokom revnejših staršev, ne oziroma se na njihovo nadarjenost, kar pomeni, da je bil sin slabo plačanega delavca že vnaprej zapisan očetovi poklicni poti. Nesorazmerni odstotki otrok delavcev in kmetov na slovenskih visokih šolah to

trditve zgovorno potrjujejo. Tej, za narodno gospodarstvo boleči zavrnitvi mladih talentov pa se pridružuje še resnica, da se v velikih mestnih središčih veliko ljudi z visoko izobrazbo zadovoljuje z neustreznimi delovnimi mesti, noče pa priti na deželo, čeprav bi jih ta zelo potrebovala. Zato vsi podatki o ljudeh z visoko izobrazbo v merilu vse Slovenije za nerazvita področja kaj malo povedo, saj celo zavajajo in delajo vtis, da je vse v redu.

NAJTRDNEJE JE STATI NA SVOJIH NOGAH

Ce se delovne organizacije v manj razvitih področjih otresajo štipendiranja in če ni mogoče pričakovati po normalni ceni več šolanih ljudi iz mest v manjša podeželska središča, ki bodo po standardu za mesti vedno zaostajala, je najbolje iskati rešitev v lastnih močeh, pri lastnih ljudeh. Zato je naravna posledica tega, da je bilo na posvetovanju o nezaposlenosti, ki ga je organiziral trebanjski sindikalni svet, predlagano občinski skupščini, naj usta-

novi sklad za pomoč pri šolanju nadarjenih otrok revnejših staršev. Vanj naj bi razen občinske skupščine prispevale vse delovne organizacije v občini, tudi tiste, ki se jim 'dozdeva' da ne potrebujejo boljše kvalifikacijske sestave zaposlenih. Pri odbiru teh otrok bi morala imeti prvo besedo šola, ki umske sposobnosti predlaganih kandidatov najbolje pozna.

Solanje, štipendiranje in pridobivanje strokovnjakov iz lastnih vrst je daljši proces, ki ne daje rezultatov že jutri. Vendar vseh učencev seveda ni mogoče šolati in s tem začasno odvrniti problem njihove zaposlitve. Pri tem pa bo treba ukrepati takoj. Delovne organizacije bodo morale vzeti na delo več mladih, ki prihajajo iz osnovnih šol, terciarne dejavnosti vzeti več vajencev v uk, predvsem pa bo moralo ostati na kmečkih domačijah več otrok. O vrednosti posameznih poklicev bodo morali biti mladi pravilno poučeni, da se ne bodo odločali le za peščico modnih poklicev in izpuščali iz rok drugih možnosti.

M. LEGAN

TREBANJSKE NOVICE

ELEKTROTEHNA skrbi za vaše do- bro razpoloženje

V novomeški prodajalni ELEKTROTEHNE so te dni znižali ceno gramofonov ERO na 158.69 Ndin, cenejši pa so tudi transistorji Lipica, Hockey 66 in Tesla 501. Na izletih vas bo prijetno zabaval baterijski gramofon domače ali tuje proizvodnje, ki ga tudi dobite pri ELEKTROTEHNI. Nudijo vam bogato izbiro narodnih in klasičnih gramofonskih plošč, vedno pa imajo na zalogi plošče s pop-evkami domačih in tujih pevcev.

Po ugodni ceni nudijo v tej trgovini tudi vse vrste radioaparatur, med katerimi je zlasti ugoden nakup radia z UKV valom za 242.22 Ndin. Za vse vrste avtomobilov dobite tu tudi primeren avtoradio s potrebnim priborom.

Z lepo izbiro lesencev po znižanih cenah vam ELEKTROTEHNA pomaga pri urejanju stanovanj!

Kurirčkova pošta v Dol. Toplicah

Dne 10. maja so učenci topliške šole pri spomeniku I. slovenski VDV brigadi v zdraviliškem parku slovesno sprejeli kurirčkovo pošto. Ob tej priložnosti so izvedli lep program, v katerem so sodelovali tudi mladi harmonikarji.

D. G.

Škocjan: koncert za krajevni praznik

Dne 23. maja bodo v Škocjanu spet proslavili krajevni praznik. Znano je že, da bo v kulturnem programu sodelovala šola s koncertom šolskega pevskega zbora. Svet krajevnih skupnosti se bo v kratkem sestal in napravil načrti za praznovanje.

V aprilu ovire, maj naklonjen

Muhasto aprilsko vreme je občutno motilo proizvodnjo v novomeški opekarni Zalog. Češar niso zmogli v aprilu, lahko opravijo v maju, ki je opekarnem vsestransko naklonjen. Letos že tretje leto delajo brez sezonske. Cen od reforme niso spremenili, kaj takega pa tudi ni predvideno. Storitnost bodo letos povečali še za 18%, proizvodnjo pa za okoli 20%, čeprav imajo 15 delavcev manj kot lani. V jeseni nameravajo urediti sanitarije in garderobe. Tako bo zaloška opekarna ena redkih v Sloveniji, ki imajo te reči urejene.

Novomeška kronika

■ **HČI MESTNEGA SODNIKA**, igra po povesti Josipa Jurčiča, bo drevi uprizorila Senta-jakobsko gledališče iz Ljubljane v Domu kulture. Za mladino bo predstava ob 17. uri, za odrasle pa ob 20. uri.

■ **15.808,342 SDIN SE JE NA-BRALO ZA NOVO** novomeško osnovno šolo do ponedeljka dopoldne. V prihodnjem tednu se bo sestal upravni odbor sklada za to šolo in med drugim obravnaval zbiranje sredstev.

■ **PRVI KOPALCI SO V MINU-LIH DNEH** večkrat preizkusili Krko. Voda je sicer še mrazla, toda kopalcu na marajo veliko za to.

■ **NA »NAJNOVEJŠE SPORTNE IGRE«** na Loko vabijo plakati po mestu in napovedujejo obiskovalcem, da se bodo lahko zabavali v svetovni avtomatiki. Po teh napovedih bo prva predstava te cirkuske skupine danes, skupina pa bo v našem mestu ostala do 6. junija.

■ **PRI »MANUFAKTURI«** NA GLAVNEM TRGU so znižali cene nekaterim vrstam blaga.

■ **ZACETNI IN NADALJEVALNI TECAJ** krojenja, šivanja in vezanja se bo pričel v kratkem v mestu, podrobnejše informacije pa se lahko dobijo v prodajalni BAGAT

»HČI MESTNEGA SODNIKA« drevi na novomeškem odru

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE bo danes dvakrat nastopilo na novomeškem odru z ljudsko igro **HČI MESTNEGA SODNIKA** po Jurčičevi izvirni zgodovinski povesti. Popoldanska predstava ob 17. uri je namenjena šolski mladini po znižanih cenah, večerna prireditev pa bo prav gotovo privabila v dvorano mnogo odraslih ljubiteljev lepih iger. — Jurčičevo delo, ki posega v boje meščanstva proti plemstvu, je nastalo leta 1866; našim bralcem smo ga predstavili lani v podlistku Dolenjskega lista. — Zavod za kulturno dejavnost vabi prebivalce Novega mesta in okolice na prireditev!

„Dom Bernarde Albe“

V razmeroma silno kratkem predsedku, ki je med uprizoritvijo dela Lepota in Zver ter Domom Bernarde Albe, je amaterski oder nastudiral zahtevno delo pri nas zelo znanega in prevajanega španskega pesnika Lorce. Kot da bi nas hoteli presenetiti s kreativno močjo, je bila v prejšnji predstavi deloma zastrta, pa je vendarle vseskozi prisotna, so izbrali Lorce. ki je pesnik tudi v drami. Vzemimo še to, da je v Novem mestu v spominu še predstava Jeseničanov (zanjo so prejeli več priznanj), ki je prišla celo na oder ljubljanske Dramе, ter da so Novomeščani s tem delom letos konkurirali za nastop najboljših amaterskih gledaliških skupin Slovenije v Murski Soboti, pa je pogum simpatične igral-ske družine še toliko bolj očitno. Predstavo so si med drugimi ogledali tudi člani komisije za izbor: Predan Vozny, Gašperšičeva ter Brezovar.

Predstava je bila v sredo, 10. maja in ni bila najbolj obiskana. Je že tako, da Novomeščani raje obiskujejo gostovanja profesionalnih gledaliških družen. Toda tokrat je tak izbor zadel v prazno. Predstava je bila dobra. Režiserka Alenka Bole-Vrabčeva je bila postavljena pred težko nalogo. Razen tega, da je režirala, je zelo dobro igrala

tudi glavno vlogo. Vedeti moramo še, da so bile vaje na odru onemogočene, ker so prav v dneh študija dvorano prenavljali. To se je med igro večkrat opazilo, kajti stik med igralci ni bil vselej najboljši. Neprimeren je bil glasbeni vložek (slovenski naprev v španskem ambientu!). Sicer pa moramo reči, da so igralci Odra mladih tokrat zares zaigrali. Zahtevno delo je polno pritažene strasti ter na drugi strani asketizma, ki s svojo nežuljenjsko vsebino ne more prodrati, čeprav učinkuje katastrofalno. Tragični konflikt med pozo in življenjem v nekaterih prizorih pretrese. Pri izbiri teksta so imeli srečno roko, saj odgovorja režiserskemu konceptu vodje Odra mladih.

Po vrstnem redu, kot je naveden na plakatu, ki je hkrati tudi gledališki list, saj si ga ob skromnih denarnih možnostih niso mogli omisliti, so nastopili: Alenka Bole-Vrabčeva, Mojca Penca, Ela Ke-drova, Jelka Avbelj, Barbara Potokar, Marija Tisovec, Mi-na Gortnar, Renata Bačer, Danijela Judež, Zdenka Col-nar, Marija Ude, Mirjam Kotnik, Anica Kajfež, Irena Glonar ter Dančič Pe-terle. Vodja predstave je bil France Stirn, lasuljarka Ka-larina Bratož, suslerka Zden-ka Vitkovič, za razsvetljavo sta skrbela Peter Cigler in Stane Gregorčič, odrski moj-ster pa je bil Jože Mesarko.

Naj med igralci posebno omenim uspešno odigrano vlogo Adele (Mira Gotnar). Djalčinja novomeške gimnazi-je že v Lepoti in Zveri poka-zala subtilno igro. Marija Ti-sovec je v vidnejšo vlogo, ki je zahtevala veliko pazljivosti in živčevja v igro (osam-ljena in pohabljen samica Martirio), ustvarila lik, ki ga ne bomo spet tako kmalu vi-deli. Presenečenje je bila Re-nata Bačer: tokrat je prvi-krat nastopila pri Odru mla-dih. Zelo lepo govori, vlogo preproste ostarle dekle pa je zahtevala še kaj več. S kre-tjnimi rok in mimiko obraza je v vlogi uspešno debilirala.

V Novem mestu so mladi gledališniki na dobri poti.

P. BREŠČAK

Srednješolci že desetkrat urejali okolje Krke

Dijaki novomeških srednjih šol so že desetkrat urejali okolico novih tovarniških prostorov KRKE v Ločni. Zlasti s se izkazali dijaki srednje kmetijske šole z Gr-ma.

NA ROB AKCIJE RDEČEGA KRIŽA ZA OTROKE:

„Iz svojega žepa pa že ne dam!“

Do zdaj je zbranih za obmorsko in višinsko zdravljenje socialno in zdravstveno prizadetih otrok šele 877.000 Sdin — Zakaj se je ustavila zbirka v večjih delovnih organizacijah? — S stališči: »družba naj da!« ne rešujemo problema!

15. marca je ObO RK Novo mesto začel nabiralno ak-cijo za letovanje socialno in zdravstveno prizadetih otrok. Ker je klimatsko zdravljenje izločeno iz zdravstvenega za-varovanja, je treba potrebni denar zbrati kako drugače. V novomeški občini je 1600 otrok, ki so socialno in zdravstveno prizadeti in so potrebni bodisi obmorskega, bodisi višinskega zdravljenja. Vse delovne organizacije in vse sindikalne podružnice v no-vomeški občini so dobile vlo-go ObO RK Novo mesto, v kateri jih ta prosi, naj organi-zirajo zbirko med člani kolektiva in naj prispevajo tudi iz svojih skladov. Razen tega so aktivisti RK začeli z zbir-ko na terenu, po šolah pa sta začela z zbirko mladina in podmladek RK.

Lani je bilo porabljenih za obmorsko in višinsko zdrav-ljenje 369 otrok — 32 milijonov S din. Denar sta prispe-vala socialno zavarovanje in občinski proračun. Letos bi bilo treba zbrati več, ker so se oskrbni stroški v počitni-skih kolonijah povečali.

Do 13. maja je bilo v novo-meški občini zbranih 877.000 S din. Iz skladov so doslej prispevale le 3 organizacije:

JOŽE GAZVODA IZ GABRJA PRAVI:

„Tudi ob vodovodu so zmajevali z glavami...“

Ustavili so obnovitvena dela na cesti Brusnice-Gabrje in zahtevali sodnega cenilca in geometra

Predstavniki Gabrja in Bru-snice so poklicali sodnega ce-nilca in geometra, da bi ure-dila odškodninske zahtevke nekaterih posestnikov, ki ne dajo zastoj zemlje, kolikor je potrebujejo za razširitev in obnovo ceste med obema krajema.

Drevje ob cesti so pretežno že posekali, v kratkem pa se bodo pričela zemeljska dela. pri čemer bodo pomagali pri-padniki JLA.

Jože Gavozda, odbornik in družbeno-politični delavec iz Gabrja, ki je pri obnovi ceste prišel za glavne vajeti, je po-veda, da so se za prepotrebno obnovo ceste navdušili v Gabrju vsi, v Brusnicah pa le trije ali štirje posestniki ne.

„Ljudje so zmajevali z gla-vami tudi, ko smo v Gabrju pred dobrim letom gradili vo-dovod, zato to ne sme motiti. Z dobro voljo, pripravljenostjo in razumevanjem vsega prebivalstva bomo posodobili tudi cesto,« je s prepričanjem dolgoletnega aktivista in druž-beno-političnega delavca rekel Gavozda. »Dobra cesta v te kraje je namreč prav tako potrebna kot vodovod, elektri-ka...«

Računajo, da bo cesta v Gabrje že kmalu obnovljena, saj pričakujejo čez poletje v

Nevarna pot h konzolnemu mostu

Pot h konzolnemu mostu je z obeh strani precej ne-varna, zlasti za otroke. Na desnem bregu Krke bi morali postaviti železno ograjo in prav tako zavarovati nasproti-ni breg. Morali bi tudi pre-povedati kolesarjenje po par-ku za novo pošto, po otro-škem igrišču in konzolnem mostu.

Zavod za soc. zavarov. 150.000 S din, Medobčinska zavarovalnica 30.000 S din in Zdra-vilišče Smar. Toplice 30.000 S din. Dosedanja vsota je zbra-na v manjših delovnih organi-zacijah in od aktivistov RK na terenu. Pohvaliti velja or-ganizacijo RK Gotna vas, ki je zbrala 54.000 S din.

Člani odbora smo začudeni ob dejstvu, da ni še nobenih prispevkov iz zbirke v večjih delovnih organizacijah, več kot začudeni smo ob pripove-dovanju zbiralcev, da zlasti ljudje z visokimi osebnimi dohodki zavračajo prispevek z izjavami: »Iz svojega žepa pa že ne dam! Družba naj za-gotovi denar!«, in ob pre-majhnem sodelovanju sindi-kalnih organizacij v podjetjih. Menimo, da ni naloga RK be-račiti denar in da z izjavami,

»da mora dati v ta namen de-nar družba«, problema ne rešujemo, saj bodo socialno in zdravstveno prizadeti otroci ostali med počitnicami brez zdravljenja. Za šudenti smo, ko pregledujemo sezname pri-spevkov, iz katerih je razvid-no, da so ljudje z velikimi osebnimi dohodki prispevali le po 100 Sdin ali pa prispe-vek zavrnili!

Veseli smo velike pripravljenosti, ki so jo pokazali člani delovnih kolektivov v manjših organizacijah. Ponov-no vabimo vse tiste, ki se do-slej niso odzvali, naj prispe-vajo po svojih močeh in omo-gočijo socialno in zdravstve-no prizadetim otrokom zdrav-ljenje o počitnicah, ki so že pred vrati!

AKCIJSKI ODBOR
pri ObO RK Novo mesto

Bo kaj manj podgan?

Ze dalj časa so potekali pogovori o potrebnosti ma-sovnega uničenja podganje in mišje nadleje v Novem me-stu, kajti glodalci so se že ta-ko razširili, da povzročajo ob-

čutno gospodarsko škodo in predstavljajo epidemiološko nevarnost.

Občinska skupščina Novo mesto je sprejela tudi odlok o obvezni deratizaciji, ven-dar je nastopilo vprašanje fi-nanciranja te akcije, kajti masovno uničenje glodalcev na območju strnjenege nase-lja Novega mesta velja nekaj milijonov starih dinarjev.

Deratizacijo, to zahtevno in odgovorno akcijo, je oprav-ljal »Kemocide« iz Slovenske Bistrice kot pooblaščen za-vod v času od 4. do 13. 5. 1967 in strankam tudi zaračuna-val po količini porabljene na-stavljene zastrupljene mase (vab).

V tem tednu bodo usluž-benci zavoda obiskali vse ob-jekte na teritoriju, ki ga je zajela splošna deratizacija, in odstranili neporabljene vabe ter jih strokovno uničili.

Mala kulturna statistika

■ **KINO KRKA** je imel v letu 1966 714 predstav, ki si jih je ogledalo več kot tri-najst tisoč obiskovalcev. V letu dni je obisk padel za več kot tri tisoč obiskov, če-prav so predvajali 14 filmov več kot v letu 1965. Novome-ščani so lahko izbirali med 155 filmi (22 je bilo mladins-kih, 8 kinotečnih in 124 ce-lovečernih).

■ **ODER MLADIH** je v pre-teklem letu nastudiral nasled-nja dela: Klic upora, Neiz-trohnjeno srce, pravljico igrice Cesarčina in svinjar, dramo Puške gospe Cerrar ter dramo Lepa čevljarka. Oder je pripravil tudi Večer kitajske lirike. V letošnjem letu bo nadaljeval s tečaji za mladino.

■ **ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST** je v preteklem letu organiziral na področju občine več kot 100 kulturnih prireditev. V te prireditve so všteta tudi gostovanja Sloven-skega narodnega gledališča, Mestnega gledališča iz Ljub-ljane, Senta-jakobskega gleda-lišča ter gledališča iz Celja.

Letos namerava zavod po-sredovati novomeškemu ob-činstvu 18 gledaliških pred-stav in baletnih gostovanj.

■ **POTUJOČI KINO** je imel v preteklem letu 233 pred-stav v raznih krajih občine. Te predstave si je ogledalo 22.233 obiskovalcev. Predvaja-ho 42 filmov. Te, včasih edine kulturne prireditve na vasi, so zelo dobro obiskane.

Okus po novomeško

Na zunanji steni pod arka-dami prodajalne Mladinske knjige na novomeškem Glav-nem trgu si meščani lahko ogledajo najnovejše ostide gumijastih podplatov. Pustili so jih »umetniško« nadahnje-ni pobalini in dokazali, da imajo res »visok« srčno kul-turo.

Za novomeške atlete pet prvih mest

Na partizanskih poteh Kozare

V okviru IX. zleta bratstva in enotnosti je bil od 12. do 14. maja pohod po partizanskih poteh Kozare. Pohoda so se udeležili mladinci iz Banja Luke, Prijedora, Bihaća, Ivaničgrada in Novega mesta. Udeleženci iz Novega mesta so p. vrtni domov priporočili o zanimivih doživetjih s tega pohoda in srečanjih s preživeli borci kozarske bitke.

V velikem avstrijskem železniškem središču Linzu je v organizaciji domačega SK VOEST bil preteklo nedeljo mednarodni atletski miting, katerega se je udeležilo 150 atletov iz Avstrije, Znanost Nemčije in Jugoslavije.

Kljub izredno močni konkurenci so atleti AK Novo mesto dosegli viden uspeh: priborili so si kar pet prvih mest. Tudi v skupnem seštevku so bili uspešni, saj so, čeprav ekipa ni bila popolna, v moški in ženski konkurenci osvojili tretje mesto.

Med posamezniki se je izkazal zlasti Igor Penko, ki je priboril ekipi kar 21 točk: dosegel je 3. mesto v metu krogle in 2. v me-

tu diska. Marjan Spilar je zanesljivo zmagal in na začetku sezone s metom kopja 67,37 m napovedal, da bo treba letos resno računati z njegovo udeležbo v državni reprezentanci. Uspešna sta bila tudi Marjan Potrč in Vinko Istenič: Potrč je osvojil 2. mesto v skoku v višino in 6. v metu krogle, medtem ko je Istenič z izredno lepim in uspešnim tekom na 400 m ter v štafeti 4x200 m navdušil vse gledalce. Janez Penca je bil s 4. mestom v skoku v daljavo soliden, čeprav nima zadostnega treninga. Tudi drugi, ki so nastopili z manjšimi uspehi, niso razočarali: vsak je verjetno storil največ, kar je glede

na začetek sezone mogel narediti. V ženski konkurenci je ponovno blestel trio sester Močnik in Bratkovičev: v njihovi priljubljeni panogi 400 m so vse tri dosegle svoje osebne rekorde. Katja, ki je bila najhitrejša, se vedno bolj približuje svoji veliki želji — teči pod eno minuto. Pripravljeni smo, da bo v kratkem to tudi dosegla. Prijetno sta presenetili Jelka Hude in Anica Savornj: prva je zmagala v skoku v višino s solidnim rezultatom 1,41 m, Savornja pa je vrгла kopje 32,2 m. Milojka Jereb je zabeležila lepe uspehe, pohvaliti treba tudi 3. mesto Marinke Hummer v metu diska.

Končni vrstni red ekipnega tekmovanja:

MOSKI: 1. SK VOEST, Linz, 174 točk, 2. INN — Salzach, ZRN, 163 točk, 3. AK Novo mesto 141,5 točk, 4. TSV 1861 Straubing, ZRN, 127 točk, 5. DLG Dorsten, ZRN, 69 točk.

ŽENSKKE: 1. SK VOEST, Linz, 94 točk; 2. INN — Salzach, ZRN, 84 točk; 3. AK Novo mesto 76 točk; 4. DLG Dorsten, ZRN, 49 točk.

REZULTATI — moški: 100 m — 1. Bauernschuster (INN) 11,1, 3. — 5. Istenič (Nm.) 11,7, 7. — 8. Slajkovec (Nm.) 11,8. — 400 m: 1. Istenič (Nm.) 51,9, 8. Kovačič (Nm.) 56,3, 1000 m: 1. Schiessl (TSV) 2,33, 5. Vidmar (Nm.) 2,45, 6. Močnik (Nm.) 2,46, 8. 4x200 m: 1. INN 1,33, 1. AK Novo mesto 1,37, 0. — 5000 m: 1. Gansel (VOEST) 16,06.

Kopje: 1. Spilar (Nm.) 67,37 m, 6. Pavlič (Nm.) 47,37 m, 9. Reib (Nm.) 43,19 m. Kroglja: 1. Reib (VOEST) 15,44 m, 3. Penko (Nm.) 13,60 m, 8. Potrč (Nm.) 11,60 m.

Diska: 1. Reib (VOEST) 42,94 m, 2. Penko (Nm.) 41,04 m, 8. Spilar (Nm.) 33,35 m.

Daljšina: 1. Eberhard (VOEST) 6,57 m, 4. Penca (Nm.) 6,01 m, 8. Slajkovec (Nm.) 5,76 m, 9. Suh (Nm.) 5,76 m, 9. Suh (Nm.) 5,66 m.

Višina: 1. Wöl (TSV) 1,85 m, 2. Potrč (Nm.) 1,800 m, 5. Slak (Nm.) 1,70 m.

ZENSKKE — 80 m zapreke: 1. Gansel (VOEST) 12,6, — 100 m: 1. Harlander (INN) 12,8, 7. — 9. D. in K. Močnik ter Overfeld (DLO) 13,8, 15. Bratkovič 14,9.

400 m: 1. K. Močnik (Nm.) 61,2, 3. D. Močnik (Nm.) 62,5, 4. Bratkovič (Nm.) 63,4 — 4x100 m: 1. INN — Salzach 51,6, 4. Novo mesto 55,0.

Daljšina: 1. INN 4,98 m, 2. Hude (Nm.) 4,80 m, 3. Jereb (Nm.) 4,57 m, 10. Zagorc (Nm.) 3,83 m.

Višina: 1. Hude (Nm.) 1,41 m, 2. Thiemann (DCL) 1,41 m, 3. Jereb (Nm.) 1,38 m, 5. Zagorc (Nm.) 1,30 m.

Kopje: 1. Savornj (Nm.) 32,47 m, Zagorc (Nm.) 24,98 m.

Diska: 1. Signoretta (VOEST) 45,7 m, 3. Humer (Nm.) 29,39 m.

Kroglja: 1. Signoretta (VOEST) 11,91 m, 4. Hude (Nm.) 8,97 m, 5. Savornj (Nm.) 8,82 m.

Organizacija tekmovanja je bila na zadovoljivi višini. Novomeški atletom je omogočil udeležbo na tem mednarodnem tekmovanju delovni kolektiv IMV iz Novega mesta, kateremu se organizatorji in atleti Dolenjske iskreno zahvaljujejo za uvidevnost ter tovariško pomoč!

S. DOKI.

Športniki »Krke« so zmagali

14. maja so se v Novem mestu za prehodni pokal pomerili med seboj športniki domače tovarne zdravil KRKE in JUGODIETETIKE. Zmagali so športniki KRKE. Povratno srečanje bo v Zagrebu. 13. maja so kegljisti KRKE gostovali v Domžalah, kjer so se pomerili stankajšnjim klubom INVALID.

Športni objekti ne smejo propasti

Nedavno je Ivan Pezelj prevzel skrbniško opravila za športne objekte na Loki ob Krki. Vprašali smo ga, zakaj se je za to odločil.

»Ja, veste, to je pa tako... a je začel, a zelo rad delam in zdaj bom čas koristno porabil. Odišči sem se tudi zaradi službe. Ne nazadnje tudi zato, ker bi mi bilo žal, če bi objekti propadli. Za šport se precej zanimam. Včasih sem igral nogomet. Vidite, da mi ni vseeno...«

Kako si je zamislil skrbniško delo?

»Za ureditev igrišč bo potrebno nekaj časa. Igrišča so zanemarjena, zapuščena. Uredil sem skladnice in naredil red na teniškem igrišču. Zatem nameravam zakrpati mrežo, nastiti zaganja v jame, očistiti igrišča in temeljito pospraviti dom.«

Pa bo vse to zmogel?

»V začetku bo bolj težko, toda šlo bo, ker bom pridno delal.«

Cesa si predvsem želi?

»Želim, da bi igralci sami pazili na objekte, vzdrževali red in čistoto. Dobro bi bilo, da bi bili uporabniki igrišč član klubov.« Milevan Dimitrić

PRED OBČNIM ZBOROM OBZTK KOČEVJE

Razvrstitveni razred in množičnost

Občinska zveza za telesno kulturo je odgovorna za usmerjanje in organizacijo telesne kulture v občini, njen občni zbor pa je prav zato toliko pomembnejši. Odbor zveze in odbori društev in klubov bodo morali spoštovati statut zveze, na obnem zboru pa bo treba poleg tega določiti prioriteto raz-

vrstitev za 15 športnih panog, ki jih gojimo v Kočevju. O teh panogah ne moremo razpravljati samo glede na zahteve, upoštevati je treba tudi delo, opravljeno v letu 1968. Nitiakor pa ne smemo pozabiti na temeljno telesno vzgojo, ki je osnova za zdrav razvoj mladega rodu in za razvoj moralnega lika mladega državljanca.

Na raznih kongresih je bilo že ugotovljeno, da nekatera društva in klubi brezskrbno trošijo denar, za telesno vzgojo otrok in mladine pa ni sredstev. Razen tega prejemajo nekateri klubi in društva poleg dotacij iz proračuna še denar od podjetij. O tem se bo treba na obnem zboru dokončno pogovoriti in izoblikovati stališče o telesni kulturi v naši državi.

Pravkar našeto so ugotovili iz vse Slovenije, na našem obnem zboru pa moramo ugotoviti, kako blizu teh ugotovitev smo.

Glede razdeljevanja sredstev je pri nas precej podobno, le vzdrževanje športnih objektov je v okviru možnosti zadovoljivo urejeno. Od Zveze za telesno kulturo Slovenije sprejeta razvrstitev športov v razrede naj nam bo osnova za razdelitev sredstev.

V Kočevju gojimo panoge naslednjih razredov: 1. razred: splošna telesna vzgoja, atletika, gimnastika in smučarstvo pri TVD Partizan, šah v Šahovskem klubu in strelstvo v strelskih družinah. 2. razred: odbojka, košarka, na-

Pičla zmaga Ribničanov

14. maja so ribniški rokometarji v prvenstveni tekmi na svojem igrišču s 15:14 (7:7) premagali mariborskega Kovinarja. Pred 500 gledalci je sodil ljubljanski Janko Moder. To je bila ena najslabših tekem v spomladanskem delu tekmovanja. Ribničani bodo morali vsekakor več trenirati.

Ob prerani izgubi našega skrbnega očeta

JANEZA ŠEGE iz Ravnega dola

se zahvaljujemo za darovane vence, izrečeno sožalje, za pomoč in tolažbo vsem sosedom, znancem in prijateljem doma in v tujini. Iskrena hvala gospodoma duhovnikoma, pogrebce, vozniku, ribniškim pevcom za ganljivo petje ter vsem sodelujočim. Dragim rojakom v Nemčiji, posebno družini Samt in firmi Dingler, pa lepa hvala za pomoč pri prevozu njegovih posmrtnih ostančkov v domovino. Še enkrat: lepa hvala za sočustvanje in tolažbo v naših težkih urah!

MATICOV in SORODSTVO

Dr. Minka Maležič:

Higiena v življenju žene

Sredstev za preprečevanje nosečnosti, ki jih uporabljajo samo žene, je na razpolago več. Opisala jih bom po vrsti in omenila njihove dobre in slabe strani.

Kemični pripomočki temelje na tem, da vsebujejo različne snovi, ki ohromijo semencice in jim preprečijo pot v maternico in jajcevod, kjer se jajčece običajno oplodi. Ta sredstva so na voljo v različnih oblikah: tabletah, želejih, pastah in penah; vse to se vstavlja v nožnico (Nonagel, Kontrafer, Patentex, Genotan, EMKO).

Tableto vstavi žena v nožnico tik pred maternico 5 do 10 minut pred spolnim občevarjem, ker je potrebno, da se raztopi, da učinkuje. PASTE in pena EMKO pa se lahko vstavi v nožnico tik pred občevarjem, ker je pena že raztopljena.

Poleg kemičnega delovanja imajo paste in pene tudi mehanično delovanje, tako da preprečujejo semencicam pot

v maternico.

Omenjena sredstva imajo to prednost, da zdravju niso škodljiva, da je njih uporaba enostavna, so sorazmerno cene in lahko dostopna. Njih slaba stran pa je nezanesljivost, saj nudijo le približno 60-odstotno varnost. Slaba stran je tudi ta, da nekatere žene po uporabi teh sredstev peče v nožnici. Posebno Nona-gel tablete imajo neprijeten duh.

Posebej bi od te vrste sredstev omenila peno EMKO, ki se hrani v posebni, močni steklenici, v kateri je zvečan pritisk. Steklenica ima zaklopko, ki dopušča, da se s pritiskom izcedi določena količina pene v poseben nastavek, ki je dodan steklenici. S tem nastavkom lahko žena iztisne peno v nožnico že 2 uri pred občevarjem. Vse podrobnosti, ki jih moramo vedeti, če hočemo to sredstvo pravilno uporabljati, lahko zvmemo v vseh di-spanzerjih za žene in v spe-

cialističnih ginekoloških ordinacijah. Tamkaj to peno lahko tudi dobimo. EMKO nima neprijetnega vonja in zelo malo-krat povzroča zgornj navedene pekoče bolečine v nožnici. Zaščita pred zanositvijo je pri EMKO okrog 80-odstotna.

Ponovno moram poudariti nezanesljivost omenjenih zaščitnih sredstev; uporabljajo naj se le skupno z drugimi sredstvi, ki sem jih že ali jih še bom omenila (kondom, diafragma, Ogino-Knausova teorija).

Nekatere žene si pomagajo, da ne bi zanosile tako, da nožnico takoj po občevarju izpirajo. To naredi z navadno ali prekuhano vodo, z vodo, ki so ji dodale različne kisline (kis, limona). To je zelo nezanesljivo, ker so v času, ko si žena izpira nožnico, semencice že v maternici. Slaba stran tega načina je tudi, ker mora žena takoj po občevarju vstati. S tem si zmanjša uživanje, lahko pa postane zaradi tega

6 za vse življenje spolno hladna.

Od mehaničnih kontracepcijskih sredstev je sicer najbolj znana, vendar se na žalost vse premo uporablja diafragma. Sestavljena je iz jeklenega obroča, čez katerega je prepeta fina guma; je različnih velikosti in jo mora žena dobiti pri zdravniku. Pri zdravniku se tudi nauči diafragmo uporabljati; vlaganje je v začetku težavno, ko pa se žena nauči, je lahko. Diafragma, ki je pravilne velikosti in pravilno vložena, ne čuti na ženo ne mož in ne zmanjša spolnega uživanja. Žena ne more uporabljati vedno enako velike diafragme, ker se zlasti po porodih in splavih velikost nožnice spremeni. V nožnico se vstavi lahko že nekaj ur pred spolnim občevarjem, odstrani pa se nekako 8 ur po uporabi. Po tem je treba diafragmo umiti z mlačno vodo, osušiti in vložiti v smukec, pred uporabo pa je potrebno pregledati, če je guma še cela. Diafragma lahko po tem postopku traja več let.

Diafragma se uporablja vedno skupaj s kemičnim zaščitnim pripomočkom, peno ali pasto. S tako uporabo diafragme ženo zaščiti pred nezaželeno nosečnostjo 99-odstotno.

Diafragma namreč prepreči pot semencicam v maternico, s pasto ali peno pa se semencice še ohrome.

Diafragma zdravju ni škodljiva, njena edina slaba stran pa je, da je v začetku uporaba težavna. Najvažneje je, da se uporablja redno, tudi enkrat na opustitev je lahko usodna.

Manj znani in manj uporabljeni mehanični zaščitni pripomočki so še kapice, ki se vstavlja v maternično ustje, so iz kovine ali gume in jih mora zdravnik namestiti po perilu in odstraniti pred perilom. Žene to same težko naredijo. To sredstvo je sorazmerno nezanesljivo, uporaba je komplicirana, po njej lahko nastanejo tudi vnetja maternice in jajcevodov.

Včasih se uporabljajo tudi gobice iz gaze, ki je primerno zvita in primerno velika, opremljena z nitko za lažje izvlačenje. Žena gobico pred uporabo namoči v zelo močni raztopini kuhinjske soli ali kisa in jo vstavi globoko v nožnico. Mnenja, kolikšna je zanesljivost zaščite s tem pripomočkom, so različna. Slaba stran pa je, da je dražena nožnična sluznica, ki se vname. Tega sredstva ne priporočam.

Pogovor z zdravnikom

GANGRENA

Večkrat slišimo v pogovoru, da so temu ali onemu zaradi gangrene morali odrezati nogo. Večinoma je šlo v takem primeru za stare ljudi, ki so imeli sladkorno bolezen ali pa poapnenje ožilja.

Vzroki, ki sprožijo smrt posameznih celic v živem telesu, posameznih delov organov ali po okončin, je več. Taka krajevna smrt se imenuje s tujko nekroza. Telo se hoče na vsak način znebiti mrtvega tkiva, zato se ob robu mrtvine naredi vnetje, ki mrtvino loči od živega tkiva. Mrtvina potem prej ali slej odpade, živo tkivo pa se razraste z brazgotino. Če gre le za neznatno površno nekrozo v koži, pa celo tega ni, pač se tkivo popolnoma na novo uredi in niti ni videti, kje je bila mrtvina.

Če je odmrlo tkivo izpostavljeno zraku, se izsuši, kakor pri mumijah; in to imenujemo potem suho gangreno. Tkivo postane temno, skoraj črno in suho. Če pa se naseleli na mrtvino kožne klice, pride do razkroja odmrlih celic, gnilobne klice razkrajajo mrtvino, pridruži se še delovanje fermentov, odmrlo tkivo se spremeni v črno zelenkasto smrdčo in mazljivo snov, čemur pravimo vlažno gangrena. Ker odmrlo tkivo strupeno vpliva na ostalo živo telo bolnika, mora kirurg čimprej tako gangrenozno tkivo odstraniti, ker sicer povzroči smrt bolnika.

Napačno je mnenje, da pride do gangrene samo na koži ali pa na okončinah. Tkivo lahko odmre kjer koli v telesu in na njem; prizadeti so lahko možgani, pljuča, srce, črevesje, razne žleze, kosti, koža itd.

Vzroki za nekrozo so lahko različni, na primer: mehaniški, zaradi pritiska oziroma poškodb; dolgotrajen pritisk, npr. preležanine pri izčrpanih bolnikih, ki so dolgo v postelji; nekroza črevesja pri tistih, ki so dolgo zaprti; opekline in zmrzline, razni kemični vplivi kislin, baz in soli ter drugih spojin; strupi bakterij, potem okvara živca, ki oživčuje neki predel in ta sedaj ni živčen; okvara ožilja, ki prehranja kak predel telesa in ta sedaj ne dobiva niti hrane niti kisla.

Posebna vrsta gangrene je plinska gangrena, ki je posledica okužb s posebnimi bakterijami, ki jo povzročajo in se naseleli v globini poškodovanega ali ranjenega tkiva. Te bakterije sproščajo pline in zaradi tega obolelo tkivo na dotik šumi, ker je polno mehurčkov.

H gangreni štejemo še posebno bolezen — Raynaudovo simetrično gangreno; ta napada najpogosteje mlade ženske, ki imajo močno vzburljive živce za urejanje širjenja in ožjenja ožilja. Že najmanjša toplotna sprememba, posebno mraz ali mrzla voda, povzroči, da se tem ljudem čezmerno zožijo drobne žile na rokah in nogah, navadno pa še v uhljih. Zato postanejo ti deli najprej bledi, pozneje pa nabrekli in vijoličasti. Zdravljenje te bolezni ni prav lahko.

Razen najmanjših gangren, ki jih hitro pozdravimo, in nekaterih posebnih gangren, ki jih hitro pozdravimo, in pod kirurški nož.

DR. BOZO OBLAK

1100 tekmovalcev na delavskih športnih igrah

Na letošnjih delavskih športnih igrah v novomeški občini, ki so se pričele 8. maja, so se sindikalne podružnice do zdaj pomerile v maelim nogometu, odbojki in šahu.

Rezultati — mali nogomet: GG — IMV 1:4, Cestno podjetje: Inis 1:11, Ela: Pionir 1:4, Kovinar: Iskra (Sent.) 2:1, Gorjanci: Novoles 4:2, Krka: Iskra (Nm.) 7:1, Novoteks: Krka 5:4, Iskra (Nm.): Gorjanci 5:3, Novoles: Opremales 3:0, Zeleznicar: Kovinar 0:20.

Odbojka: Novoteks: osnovna šola Smihel-Stopiče 2:0, Inis: Prosveta 2:0, Iskra (Nm.): IMV 2:0, Inis: osnovna šola Smihel-Stopiče 2:0, Gorjanci: Cestno podjetje 0:2, KZSZ: Krka 0:2, Iskra (Sent.): 1:2.

Pionir 0:2, KZSZ: Iskra (Sent.) 1:2.

Šah: Krka I: KZSZ 4:0, Novoteks: Krka I 0:4, UNZ: Opekarna Zalog 2:2, Cestno podjetje: Novoteks 2:2, UNZ: KZSZ 1:3, Krka IV: Gorjanci 4:0, GG I: Iskra (Nm.) 4:0, Krka III: osnovna šola Stopiče 4:0, GG II: Novoles 3:1, Krka II: Iskra (Sent.) 4:0, Pionir: Ela 4:0.

Na letošnjih športnih igrah sodeluje 27 sindikalnih podružnic s 1.100 tekmovalci. Tekmujejo v 11 panogah. Tekmovanja so razdeljena na spomladanski in jesenski del. Predvidoma se bodo letošnje delavske športne igre končale 29. oktobra, na dan občinskega praznika.

A. S.

RAZPIS

GOSTINSKE ŠOLE V NOVEM MESTU

GOSTINSKA ŠOLA V NOVEM MESTU,

ki posluje v okviru šolskega centra za gostinstvo Novo mesto, Društveni trg 1, razpisuje za šolsko leto 1967/68 sprejem večjega števila učencev za poklic

KUHARJA ali NATAKARJA,

če bo dovolj prijav pa tudi za poklic
GOSTINSKI SLAŠČIČAR

■ Solanje traja tri šolska leta in se deli na: strnjen šolski pouk, praktični pouk in strokovno prakso. Za izvajanje praktičnega pouka in strokovne prakse ima šola tudi lasten obrat.

■ Pogoji za sprejem v gostinsko šolo so naslednji:
1. dovršenih 8 razredov osnovne šole,
2. starost od 15. do 18. leta,
3. telesna in duševna sposobnost za poklic kuharja oz. za poklic natakarja.

■ Kandidati naj se za sprejem v šolo prijavijo pisмено, in sicer najpozneje do 23. junija 1967. Prijava za sprejem naj bo kolkovana s 50 Sdin.

Prijavi za sprejem naj kandidati priložijo:

1. spričevalo o dovršenem 8. razredu osnovne šole,
2. zdravniško spričevalo,
3. po možnosti izpis iz rojstne matične knjige,
4. osnovna šola pa naj pošlje mnenje glede poklicne usmeritve kandidata.

Zdravniški pregled mora ustrezati zahtevam gostinske panoge.

■ Če bo prijavljenih več kandidatov od predvidenega sprejema, bodo opravili preizkus znanja iz slovenskega jezika in računstva v okviru snovi osnovne šole. Zato se morajo javiti vsi kandidati na šolskem centru za gostinstvo Novo mesto, Društveni trg 1, dne 23. junija 1967 ob 8. uri.

■ V času praktičnega pouka in strokovne prakse sprejemajo vsi učenci ustrezne nagrade.

Učencem, ki končajo šolo, posreduje šola zaposlitev. Učenci, ki so doma izven Novega mesta in želijo stanovati v internatu, se lahko obrnejo s prošnjo na Dijaški dom Majde Šilc, Šmihel pri Novem mestu.

Podrobnejše informacije daje Šolski center za gostinstvo Novo mesto, Društveni trg 1, telefon 21-527.

Obvestilo lastnikom in uporabnikom motornih vozil

Pooblaščen podjetje

KOVINSKA INDUSTRIJA IG

obvešča lastnike in uporabnike motornih vozil, da je ustanovilo servisno službo, ki bo na željo lastnika ali uporabnika

zamenjala registrske tablice

prejšnje izdelave z enako številko v aluminijasti izvedbi.

Možna je zamenjava vseh vrst rednih registrskih tablic za avtomobile, motorna kolesa in priklopna vozila.

Zamenjajo se lahko v SRS uradno izdane registrske tablice.

Zainteresirane gospodarske organizacije in drugi uporabniki motornih vozil naj pisмено ali osebno oddajo svoja naročila komercialnemu oddelku

KOVINSKE INDUSTRIJE IG pri Ljubljani.

Upravni odbor

MESNO PREHRAMBENEGA PODJETJA – NOVO MESTO

razglasa

naslednja prosta delovna mesta:

- 1 poslovodja, VK delavec gostinske ali trgovske stroke, zaželen je praksa
- 2 VK ali KV kuharici
- 2 NKV delavki z znanjem kuhe
- 2 KV natakarja (ženske ali moški)
- 2 PK ali priučena natakarja

Vsi morajo biti večji dela v gostinsko-delikatessni stroki.

Praksa je obvezna.

Rok za prijave je 8 dni po objavi razglaš.

Prijave je poslati na upravni odbor Mesno prehrambenega podjetja Novo mesto.

Stanovanj nimamo.

Šola za zdravstvene delavce v Novem mestu

objavlja

RAZPIS

ZA VPIS V I. LETNIK ZA ŠOLSKO LETO 1967/1968

V prvi razred ambulantno-bolnične smeri bomo sprejeli 35 učenec (zaželeni so tudi učenci).

Pogoji za sprejem so:

- uspešno končana osemletka,
- ustrezno zdravstveno stanje,
- uspešno opravljen preizkusni izpit
- starost do 18 let.

Prošnje, kolkovane s 0,50 Ndin, pošljite šoli, brž ko boste dobili spričevalo o uspešno končani osemletki. Prošnji priložite:

- zadnje šolsko spričevalo,
- življenjepis,
- izpolnjeni obrazec DZS-1,20,
- mnenje zadnje šole,
- potrdilo o vzdrževanju—štipendiranju,
- dopisnico s točnim naslovom, s katero bomo kandidata obvestili o sprejemu.

Zdravniški pregled bo organizirala šola za vse tiste, ki bodo uspešno opravili preizkusni izpit. Izpit bo iz slovenskega jezika, matematike in tujega jezika.

Dolžnost staršev je, da preskrbijo za otroka primerno stanovanje. Šola priporoča dijaški dom v Šmihelu.

Datum preizkusnih izpitov bomo naknadno objavili v Dolenjskem listu.

RAVNATELJSTVO ŠOLE

GIMNAZIJA V NOVEM MESTU

razpisuje SPREJEM

dijakov v I. razred v šolskem letu 1967/68. Sprejetih bo 120 dijakov, in sicer:

60 dijakov za pedagoško smer 60 dijakov za splošno smer

Prijave za vpis bo sprejemalo ravnateljstvo šole do 22. junija 1967.

Prijavi je treba priložiti:

1. spričevalo o uspešno opravljeni osnovni šoli (original)
2. izpis iz rojstne matične knjige.

Kandidati za obe smeri bodo opravljali sprejemni izpit iz slovenskega jezika, matematike in tujega jezika, ped. smer pa tudi iz glasbe. Datum izpitov bo določen naknadno.

RAZPISNA KOMISIJA GIMNAZIJE
V NOVEM MESTU.

POKLICNA ŠOLA »BETI« – METLIKA

oddelek poklicne šole Tekstilnega centra Kranj

razpisuje VPIS

v prvi letnik dvoletne poklicne šole za poklice

industrijske šivilje — konfekcionarja trikotaže

Pogoji:

1. končana osnovna šola,
2. starost do 18 let
3. uspešno opravljen preizkusni test iz matematike, slovenskega jezika in spretnosti.

Prošnji za vpis naj kandidati priložijo:

1. spričevalo o končani osemletki,
2. rojstni list,
3. zdravniško spričevalo.

Kandidate bomo vpisovali do 22. junija 1967. O datumu preizkusnih izpitov bomo kandidate obvestili v Dolenjskem listu.

»BETI«, Metlika

KMETIJSKA SREDNJA ŠOLA GRM NOVO MESTO

razpisuje

za šolsko leto 1967/68 VPIS

40 učencev v prvi letnik srednje šole živinorejsko- poljedelske smeri

Pogoj za vpis je končana osemletka.

Prijave, kolkovane s 50 Sdin, pošljite na upravo šole do 25. junija. Prijavi priložite spričevalo o končani osemletki, rojstni list in zdravniško spričevalo.

Prijavljeni kandidati bodo opravljali preizkus znanja iz slovenščine, matematike in tujega jezika zadnje dni meseca junija; točen datum bo objavljen v Dolenjskem listu.

NOVOTEHNA NOVO MESTO

razpisuje
delovno mesto

VK ali KV

avtoelektričarja

Nastop dela takoj ali po dogovoru. Osební dohodki po pravilniku.

OBIŠČITE

KAVARNO
RESTAVRACIJO
IN KLETNO
RESTAVRACIJO

HOTELA

METROPOL

NOVO MESTO
pri avtobusni postaji

DIJAŠKI DOM MAJDE ŠILC V ŠMIHELU PRI NOVEM MESTU

razpisuje

sprejem GOJENCEV za šolsko leto 1967/68

Zavod bo sprejemal dijake in dijakinje srednjih šol. Mesečna oskrbnina bo 225 Ndin.

Kandidati naj pošljejo najpozneje do 10. julija 1967:

1. izpolnjeno vprašalno polo za sprejem gojenca, obrazec DZS 1,74, kolkovano z 0,50 Ndin;
2. vsi, ki prvič prosijo za sprejem v zavod, pa še:
  - prepis zadnjega šolskega spričevala;
  - potrdilo o vpisu v srednjo šolo.

Število prostih mest v zavodu je omejeno. Pri reševanju prošenj bo komisija upoštevala dosedanjí šolski uspeh in priporočila šole.

EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA NOVO MESTO

razpisuje

za šolsko leto 1967/68

VPIS V I. RAZRED

Sprejeli bomo 90 učencev in učenec.

Prošnje bomo sprejemali do 22. junija 1967. Prošnje morajo biti kolkovane z 0,50 Ndin, priložiti je treba zadnje šolsko spričevalo in izpis iz rojstne matične knjige.

Pogoj za sprejem je uspešno opravljen 8. razred osnovne šole. Prošilci ne smejo biti stari več kot 18 let.

Preizkusi znanja bodo konec junija iz slovenskega jezika, tujega jezika in računstva. Točen datum bo objavljen kasneje v Dolenjskem listu.

RAVNATELJSTVO

Razpisna komisija pri

SVETU DELOVNEGA KOLEKTIVA OBČINSKE SKUPŠČINE METLIKA

razpisuje

prosta delovna mesta:

- a) šefa odseka za gospodarstvo,
- b) referenta za gradbeništvo in urbanizem,
- c) referenta za plan in analize.

Pogoji: pod a) in c) višja, najmanj srednja strokovna izobrazba z ustrezno prakso, pod b) srednja strokovna izobrazba z ustrezno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in s spričevalom naj prosilci vložijo v 15 dneh po objavi razpisa pri tajništvu občinske skupščine Metlika.

RTV LJUBLJANA:

Tekmovanje instrumentalnih ansamblov

V jeseni 1967 bo RTV Ljubljana uvrstila v radijski program vrsto javnih oddaj v obliki tekmovanja instrumentalnih narodnozabavnih in zabavnih ansamblov. Tekmovalne oddaje bomo neposredno prenašali v radijskem programu, prijavi pa se lahko tudi ansamblí, ki še niso javno nastopali.

Tekmovanje bo razdeljeno v dve skupini: v prvi se bodo pomerili narodnozabavni ansamblí, druga skupina pa bo zajela plesne, jazzovske in beat ansamble. Omenjenim ansamblom se lahko pridružijo pevci in manjše vokalne skupine.

V prijavi naj ansamblí navedejo zasedbo in natančen naslov.

Prijave sprejema Glavno uredništvo glasbenega programa — tekmovanje ansamblov — RTV Ljubljana, Tavčarjeva 17, do 20. maja 1967.

Tekmovalne pogoje bomo prijavljenim ansamblom poslali po 20. maju 1967.

Učinkovitejši boj proti vsem oblikam prekrškov

Organi notranjih zadev bodo dajali prednost kazenske-mu preigananju prekrškov v tistih primerih, ko bo za to zakonita podlaga. Istočasno rešujejo predlog sprememb in dopolnitev kazenskega zakonika v tem smislu, da bi se nasilno vedenje na javnih mestih označilo kot kazensko dejanje, za katero je predvidena najmanjša kazen treh mesecev zapora. V okviru razpravljanj o spremembi kazenskega zakonika bodo govorili tudi o večji pravni zaščiti pooblaščenih uslužbencev notranjih zadev.

Dvojne cene za usluge bolnišnic?

Ali imajo bolnišnice zakonsko pravico, da precej več zahtevajo za svoje usluge od tistih uporabnikov, ki ne spadajo v občinsko skupnost, v kateri se nahaja bolnišnica? S temeljnim zakonom o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja je izrecno predpisano, da veljajo pogodbe, sklenjene med občinskim zavodom in zdravstvenimi ustanovami na njegovem področju za zdravstvene usluge za vse zavode oziroma skupnosti, katerih zavarovalci se okorišajo z uslugami teh ustanov. Zato je uvažanje dvojnih cen za enake usluge v nasprotju z izrečeno odločbo člena 104, drugega odstavka Temeljnega zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja. Višina odškodnine za določeno vrsto zdravstvenih uslug mora biti enaka za vse uporabnike, ne glede na to, kateri občinski skupnosti pripadajo in ne glede na to, ali so njihove skupnosti oziroma zavodi sklenili poseben dogovor z zdravstveno ustanovo, v tem primeru z bolnišnico. S. T.

Prav za svoj 18. rojstni dan se je Žibert lotil novega kaznivega dejanja — Mladoletnika sta se hotela z begom čez mejo izmakniti sodnemu postopku zaradi petih vlomnih tatvin — S seboj so imeli puško in dve pištoli, ki so ju nameravali uporabiti, če bi jim kdo skušal onemogočiti prehod čez državno mejo — Prestopki mladoletnikov so vedno hujši, saj prestopnike na razne načine ščitimo

Prvi uradni podatki o treh mladincih iz Kočevja, ki so se kot mladoletniki zagrešili več tatvin, nazadnje pa so ukradli avto in hoteli pobegniti v Italijo. Depeša ljudske milice:

»V noči od 19. na 20. april je bil v Kočevju ukraden osebni avto Fiat 1300 grafitne barve. Tatvine so osumljeni: J. L., rojen 1949, M. L., rojen 1950, in Ludvik Žibert, rojen 19. aprila 1949, stanujoč v Kočevju, Ljubljanska cesta 31.

V postopku so zaradi vlomnih tatvin. So oboroženi, verjetno s pištolami. Pridržati in obvestiti UNZ Ljubljana.

Mladoletna brata J. in M. L., sta izvršila od novembra lani do 4. aprila letos 5 vlomnih tatvin. Hotela sta se izogniti sodnemu postopku in se 19. aprila odločila, da pobegneta v Italijo. Nasvete v zvezi s pobegom jima je dal

Ludvik Žibert, ki je bil že kot mladoletnik zaradi tatvin večkrat v postopku. Verjetno so mladinci prepričani, da v Italiji potrebujejo viličice.

Žibert jima je na svoj 18. rojstni dan tudi svetoval, da sta ukradla avto. Z avtom sta se najprej zapeljala pod vznožje Mestnega vrha in tam prenočila. 20. aprila okoli 6.40 sta zapeljala na strelišče in skrila avto. Tu sta počakala Žiberta, ki je ob 8.20 dvignil pri »Avto« svojo vajensko plačo. Okoli 8.50 so se odpeljali proti Ljubljani. Vozil je Žibert. Vsi trije so nameravali pobegniti v Italijo. S seboj so imeli tudi puško in dve pištoli z naboji.

Miličniki so skušali ustaviti avto najprej v Ljubljani, vendar so jim mladinci ušli. Pobegnili so tudi miličnikom, ki so jih ustavljali na Vrhniki, toda miličniki so jih ujeli na

vrhniškem klancu. Vsi trije so v ljubljanskih zaporih.

Na eni zadnjih sej občinske skupščine Kočevje, ko so odborniki razpravljali o odloku o javnem redu in miru, so nekateri poudarili, da je naša zakonodaja premila proti takim prestopnikom (mladoletnim in polnoletnim). Nekateri so zahtevali tudi, da bi bilo treba za nepopolnletne prestopnike ustanoviti spet prisilne delavnice. Drugi so dokazovali, da to ne bi bilo v skladu z ustavo, žal pa tudi obnašanje prestopnikov nikoli ni v skladu z ustavo.

Neka mati je ob neki priložnosti potožila, da ne more več krotiti svojega odraslega, vendar še ne polnoletnega sina. Vsi njeni dobri nauki ne pomagajo. Dejala je, da bi sina prematila, a je on močnejši. Povedala je celo, da je prosila miličnike, naj ga pre-

mlatijo, pa so ji odgovorili, da ga ne bodo, ker to ni v skladu s predpisi. Mati pa je še vedno prepričana, da se bo njenega otroka v njegovo dobro treba lotiti še s čim drugim ne samo z besedami.

Spet drug občinski uslužbenec je tožil, da bi bilo treba nekatere nepopolnletne mladoletnike dati v vzgojne domove. Tako bi preprečili, da ne bi kvarili še druge mladine. Seveda pa občina ne more dati vseh nepopolnletnih v vzgojne zavode, ker nima denarja. Za mladoletnika je namreč treba plačati v zavodu menda okoli 80.000 S-din na mesec.

Tako se vzgoja mladoletnikov, prevzgoja prestopnikov in vzgojni ukrepi vrte v začaranem krogu predpisov, načinov prevzgoje in pomanjkanja denarja, hkrati pa številno mladoletnih prestopnikov hitro narašča. Najprej so bili prestopki majhni, postajajo pa vedno hujši, saj imajo mladoletniki že orožje. Dobro bi bilo preiti od lepih besed, sestankov in analiz k strogim in odločnim ukrepom za zatiranje mladoletniškega kriminala. J. P.

NESREČE

Bodeča voznja v Bršlino

14. maja zvečer sta se z motorjem peljala v Prečno Peregrin Košir in Stane Jarc. Pri steklini v Bršlino sta naletela na bodečo žico, ki so jo neznan zlikovci napeli čez cesto, in padla. Voznik Košir si je poškodoval vrat, manjša ubode pa je dobil tudi sopotnik Jarc.

Mopedist in sopotnica na tleh

Alojz Stime iz Pleamberka in Marija Zupančič sta se 14. maja peljala z mopedom od Gospodice na Gorjancih v Novo mesto. Na osem in naprednem ovinku se je Stime prehitel mopedista, ki je napredoval, in pridrvel z osebnim avtom Milan Picek iz Male Erpije. Stime je treščil v levi žaromet osebnega avtomobila. Njega je vrglo na tla, sopotnico Marijo Zupančič pa v jarek. Odpejali so ju v bolnišnico. Škodo so ocenili na 2.500 Ndin.

Pri poskusni voznji trije ranjeni

Jošip Vranjič iz Zagreba je 11. maja popoldne vozil iz Ljubljane v Zagreb renault 8 s poskusno tablico. V vauolu sta sedeli Jelen na Pervan in Anka Duganjič. Pri Obrežju je voznik zavil čez cesto, naglo nazaj in zdrknil pod cesto. Vozilo se je dvakrat preukucnilo in se na njivi postavilo na kolesa. Med prvim preukucenjem je voznik padel ven. Vranjič in Jelen

na Pervan sta se hudo ranila. Anka Duganjič pa lažje. Škodo so ocenili na 9.000 Ndin.

Ljubljančan pripeljal po levi

14. maja zvečer se je z osebnim avtom iz Žužemberka proti Dvoru peljal Novomeščan Anton Tomšič. Naproti je po levi strani vozil osebni avto Jože Drganec iz Ljubljane. Vozili sta pri srečanju trčili. Škodo so ocenili na 2.000 Ndin.

Avto prevrtnjen na streho

9. maja zvečer se je Novomeščan Rajko Gorenc peljal z osebnim avtom iz Novega mesta proti Težki vodi. Pri Jedinščici ga je zaradi hitre vožnje zaneslo s pisanega cestišča na gomilo zemlje ob cesti, kjer se je prevrnil na streho. Škodo so ocenili na 6.000 Ndin.

Motorist zadel tricikel

8. maja popoldne je motorist Janez Žiberna na kandijskem križišču prehitel tricikel NOVOTEKSA, ki ga je vozil Franc Podraž, pri tem pa zadel tricikel. Voznika sta padla. Škodo so ocenili na 50 Ndin, motoristu pa so vzeli voziško dovoljenje.

Fičko na živi meji

14. maja popoldne je Ljubljančan Svobodan Meglič vozil osebni avto z Baze 20 proti Podtumu. Na osem ovinku je zavril, zato je vozilo spodneslo, naslonilo se je na živo mejo in obstalo na sredi ceste. Potniki so odnesli zdravo kožo, popravilo fička pa bo veljalo okoli 2.500 Ndin.

V cikcaku proti ograji

Rudi Foršček iz Ljubljane se je 14. maja popoldne peljal z osebnim avtom s Suhorja v Metliko. Pred Trnovcem je vozilo zaneslo in je v cikcaku trčilo v varovalno ograjo. Vozniku in sopotnici ni bilo nič, škodo pa so ocenili na 3.000 Ndin.

Ljubljančan preveč na sredi

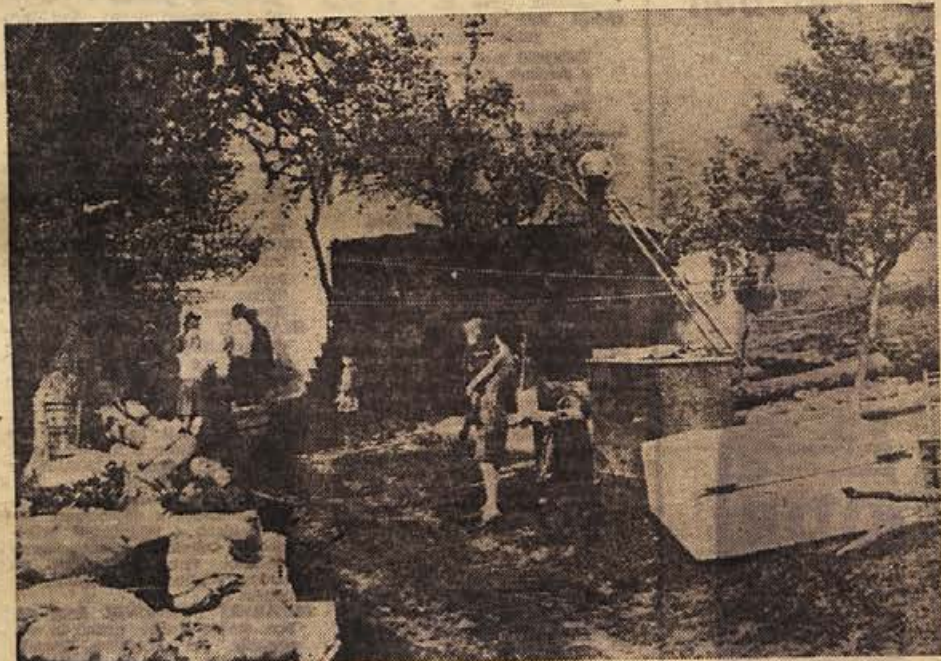
14. maja popoldne sta se med Bučno vasio in Karteljevim srečala osebna avtomobila, ki sta ju vozila Emil Jankovič iz Ljubljane in Franc Stricelj iz Semiča. Vozili sta trčili, ker je Ljubljančan vozil preveč po sredi ceste. Škodo je bilo za 2.500 Ndin.

Pri Pluski na kup kamenja

Zagrebian Ante Goluznič se je 14. maja peljal z osebnim avtom po avtomobilski cesti. Pri Pluski je zavil na nasip v kup kamenja in se prevrnil na streho. Voznik je bil težje ranjen, škodo pa so ocenili na 10.000 Ndin.

Gasilska brizgalna padla pred osebni avto

Jože Gazvoda iz Črmošnjice se je 13. maja popoldne peljal z osebnim avtom proti Koroski vasi. Naproti je s prižgano lučjo vozil gasilski avtomobil iz Novega mesta. Gazvoda se je umaknil na rob ceste in ustavil. Nadenoma so se gasilskemu avtomobilu odprla vrata, ven je padla brizgalna in se skotalila proti Gazvodovemu avtu. Škodo so ocenili na 2.500 Ndin.

V SOBOTO POPOLDNE JE IZBRUHNIL POŽAR v vasi Konec pri Podgradu na Gorjancih. Najprej se je vnel hlev posestnice Marije Banič, ogenj pa se je hitro razširil še na skedenj in kaščo. Požrtvovalnim domačinom in poklicni gasilski četi iz Novega mesta je uspelo požar omejiti, sicer bi zgorela še sosednja poslopja, ki so se že vžigala. Škodo so ocenili na 3 milijone Sdin. Požar, ki je nastal zaradi tehnične pomanjkljivosti na motorni žagi, s katero je Mirko Pašič na hlevu rezal škarnico, je prav na začetku tedna varnosti boleče opozorilo vsem, ki še nočejo upoštevati navodil gasilske in varnostne službe. Na sliki: pogled na pohištvo in lastnino Baničevih, na travniku pred hišo. V ozadju žarišče požara, kjer sta do tal pogorela hlev in skedenj, desno očrnela kašča brez strehe. (Foto: M. Moškon)

Jerica je imela dela čez glavo; kakor postrv se je sukala in švigala med veselimi gosti. Dobre volje je bila in z vsakim prijazna. Njen oče je sedel v prvi sobi za mizo med svojimi znanci. Obliče se mu je žarilo od samega veselja, nekoliko pač tudi od dobre Korenove kapljice, ki jo je mož slastno srkal; tak večer je samo eden v letu! Tu morebiti kdo oporeče: kaj bi ne, saj ni njega bolelo! Ali to ni tako. Res bi ga bil lahko zastoj pil, kolikor bi hotel; Koren bi mu ga bil z veseljem dajal, ali tega mož nikakor ni hotel; tudi drvar ima svoj ponos, in tako je prav. Seljan je hotel biti kakor drugi gosti. Moško je torej sedel med svojimi tovariši, pa veselo in ponosno je gledal svojo hčerko, ki se je sukala tako urno, tako brhko. Dokler ni bilo še toliko ljudi, priselja je večkrat k svojem očetu, da sta se malo pogovorila, celo vna iz njegovega kozarca se je zdaj pa zdaj nekoliko z ustnami dotaknila. Zdaj je bil mož zadovoljen, da ga je pogledala, kadar je mogla. In tako so švigali prijazni pogledi semtertja med njima kakor med dvema, ki se rada imata.

»Kar je res, to je res, Seljan,« nagovori sosed na desni strani srečnega očeta. »Kolikor jih je tukaj, take ni, kakor je tvoja Jerica. To ti je tako nekako gosposko in vendar zopet ne gosposko; sam ne vem, kako bi dejal.«

»Res, prava igračka je to tvoje Jérišče,« pristavi mož na levi strani.

»Kako praviš, igračka?« zahudi se razžaljen oče nad njim. »Veš, Zabukovec, take mi ne smeš govoriti, če hočeš, da ostaneva prijatelja. Z mojo hčerjo ni, da bi se igralo; ne svetoval bi nikomur, da naj poslusi.«

»Nu, nu, kaj bi se precej tako togotil, Seljan!« teši ga mož, »saj ne mislim tako. To je samo tako beseda — «

»Nič moška beseda,« ga zavrne Seljan. »Govorimo, kakor možje govorijo, kaj ni res, Mejač?«

»Prav praviš, Seljan, govorimo kakor možje. Jaz

pravim tako: Srečen, kdor jo dobi za ženo. Samo da ne bo hotela vsakega, kdor bi jo rad.«

»Jerica je pametna, kakor stori, tako bo prav.«

Nato mu pošepeta Mejač na uho, da bi ne slišali drugi:

»Sódnikov Matija — saj veš, da jo ima rad — to bi ne bil napačen ženin; samo z očetom bo križ.«

»Tisto bo, kakor bo volja božja,« mu odgovori Seljan precej glasno. »Vrivala se pa moja hči ne bo nikomur v hišo.«

Mož bi bil morebiti še govoril; ali videl je neka, kar mu je ustavilo govorico.

Tudi Valentin je bil takoj razvidel, da je Seljanova Jerica — on je menil, da je navadna natarica — med vsemi dekletki najlepša. Vajen lahkih zmag, nekoliko tudi že vinjen, jo presteže, prime jo čez pas, naj se enkrat zasučje z njim. To ni bilo samo ob sebi še nič nespodobnega; ali Jerica res ni imela časa. Brani se mu torej, da ne utegne. Toda Valentin se ne da tako zlahka odpraviti. On da, ona da ne! Slednjič, ko vidi mladi gospod, da se deklica ne da pregovoriti, jo hoče siloma objeti in poljubiti. Deklica se brani. Seljan je nekoliko časa srdito gledal ta boj, ko pa vidi, da se ga Jerica ne more iznebiti, plane razjarjen izza mize:

»Gospodič, pustite dekle, to je moja hči!«

Osupel ga gleda Valentin, držeč dekle za roko.

»Vaša hči, kaj potem? Saj vam je nočem sneti,

dotekniti se je pa vendar smem, saj kraljeva hči vendar ni, ka-li!«

In Valentin jo poskuša zopet objeti.

»Jaz pravim: v stran roko!« zakriči mož nad njim. In kakor z železnimi kleščami mu prime in stisne roko, s katero je držal dekleta. Jerica je bila prosta, stopi za očeta, bala se je zanj. Valentin se trese od jeze in sramote. Na to kričanje priskočijo možje mirit. Koren prigovarja Seljanu, naj bo miren; Sódnik pa stopi svojem sinu na stran, Seljanu nasproti. To je Valentina še bolj razdražilo; sram ga je bilo, da mu je prišel oče na pomoč, kakor da bi se ne mogel sam ubraniti starega moža. Premoški je bil, da bi sedaj odjenjal, zlasti ker je bilo toliko prič. Srdito zamahne nanj. A pri tej priči ga presteže Koren. Sódnik se ni genil; čutil je, da bi sinu ne bila na čast očetova pomoč, vsaj dokler ni velike sile.

Seljan je mirno stal.

»Pusti ga, pusti, Koren,« roga se mož, »naj poskusi; rad bi zvedel mladič, kaka je Seljanova pest. Naj udari, on dvakrat, trikrat, potem pa jaz enkrat, samo enkrat, pa bo mir, možje!«

Valentin se bori s Korenom, kateremu zdaj oče sam prigovarja, naj ga izpusti, da usta zamaši drvarju. Ali Koren je vedel, kaj dela, kaj bi bilo, ko bi odjenjal. On je poznal Seljana. Sódnik je to menda sam izprevidel, bil je torej v hudi zadregi; časti se ni bilo nadejati njegovemu sinu ne njemu z nobene strani.

Kdo ve, kako bi se bila stvar končala, ko bi ne bil pri tej priči primahal Nôsan s svojimi dolgimi rokami na bojišče.

»Po žandarje, po žandarje! Kje so žandarji?« kriči kakor ptič v precepu. In po vsej sili rine skozi množico, da bi šel po stražo. Lahko bi jo bil našel, daleč bi mu je ne bilo treba iskati. Kjer je semenj ali shod, tam so gotovo tudi žandarji blizu.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI LEDAR

Petek, 19. maja — Vitoslava Sobota, 20. maja — Bernard Nodelja, 21. maja — Dan letalstva
Ponedeljek, 22. maja — Milan Torek, 23. maja — Zeljko Sroda, 24. maja — Cvetko Cetrtek, 25. maja — Rojstni dan maršala Tita

PREKLIC

Ana Košir iz Nove Lipe št. 20 razglasi vse žaljivke, ki sem jih izročila Katarini Frankovič iz Nove Lipe št. 21 za neresnično. Zahvaljujem se, da je ostopila od tožbe.

Karol Omerzu, Leskovec pri Krškem št. 86, razglasi, kar sem govoril o Francu Simončiču iz Leskoveca št. 78, za neresnično in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Marija Golf, Dubina 28, Vel. Gaber, prepovedujem pašo kokoši, odlaganje odpadkov in obračanje živine po mojem travniku in njivi v Zubini. Kdor prepovedi ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal, kakež pa zastupila.

Alojz Gerdenc, Gor. Karteljevo 11, Mirna peč, prepovedujem vaščanom pašo kokoši po mojih njivah nad vasio in pod njo v Dol. Karteljevem. Po njivi in vrtu prepovedujem.

Za sodoben okus...

Izključni proizvajalec v Jugoslaviji
Destilacija »DANA«
MIRNA na Dol.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 15.00, 19.00 in 22.00 Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEREK, 19. MAJA: 8.05 Opera matineja. 9.40 Pojo naš mladinski zbor. 10.35 Naš podlistek — W. Schürer: Zamujeno. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tujce. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Vengust: Možnosti in potrebe mehanizacije na manjših posevkih. 12.40 Igrajo pihalni orkestri. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Napotki za turiste. 15.40 Mladinska oddaja. 17.05 Petkov simfonični koncert. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Lepa melodija. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 20. MAJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.40 Iz albuma skladb za mladino. 10.55 Glasbena medigra. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tujce. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Milijeva Kač: Varstvo v ribozavirih nasadih. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Koncert po željah poslušalcev. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Gremo v kino. 18.50 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.30 Pokani, kaj znaš. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 21. MAJA: 8.05 Radijska igra za otroke — Karl Heinz Schröter: Dogodivščina čarovnice. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomni.

povedujem tudi pašo živine. Kdor tega opozorila ne bo upošteval, mu bom kokoši zastupila, lastnika kokoši pa sodno preganjal.

Franc Strajnar, Zbure 6, Smarjeta, prepovedujem vsako vožnjo in pašo kokoši po mojem zemljišču. Kdor tega opozorila ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal, kakež pa zastupila.

Martin Božič, Leskovec 5, Brusnice, prepovedujem pašo kokoši, hojo živine in ljudi po mojih njivah na Drenkah in pot v Bukoj. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal, kakež pa zastupila.

Marija Jurgalič, Groblje 39, Senti-jernej, prepovedujem pašo kokoši po mojem vrtu ob hiši. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal, kakež pa zastupila.

Alojz Blažič, Stranica vas 24, Novo mesto, prepovedujem hojo, pašo živine in kokoši po mojih travnikih v Petelinu. Kdor prepovedi ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal, kakež pa zastupila.

ZAHVALE

Ob prerani izgubi ljube žene, mame in stare mame

PAVLE ŠEGA,
roj. LAVRIČ
iz Grčaric

se zahvaljujem vsem, ki so ji ob teži in mučni bolezni lajšali trpljenje. Zahvaljujem se dr. Benčinovi, sorodnikom, znanostem, prijateljem, vaščanom in vsem, ki so ji darovali vence in jo na njeni zadnji poti pospremili v tako velikem številu.

Zaljubljeni: moj Anton, sin Anton z družino, Ivan, hčerke: Minka in Mihaela z družinama ter Sonja in Vida z malim Vinkom

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene in nepozabne mame in stare mame

MARIJE DRAGAN

se iskreno zahvaljujem vaščanom za pomoč in tolažbo, g. patru Antoninu za spremstvo, g. župniku za poslovljene besede, kolektivno zdravilišča Dolenjske Toplice, restavraciji JADRAN iz Postojne, Zdravstvenemu domu Novo mesto za spremstvo in cvetje ter vsem, ki ste nam v težkih dneh pomagali in sočustvovali z nami ter pokopnico spremili na zadnji poti v tako velikem številu.

Zaljubljeni: moj Lojze, sinova Lojze in Frenk z družinama, hčerke: Marija, Cveta, Polka ter Ančka, Tinka, Pepca in Fani z družinami ter drugo sorodstvo.

maliglas

PRODAM otroško posteljico z žimnico in pregrinjalo za dve postelji. Oglej do 11. ure. Naslov v upravi lista (736/87).

PRODAM DOBRO OHRANJEN skedenj in voz šinar. Naslov v upravi lista (735/87).

UGODNO PRODAM vprežno kosilnico z želveno napravo. Marija Kramaršič, Jurka vas 22, Straz.

PRODAM SKORAJ NOVO nemško motorno kosilnico s priklopi, plugom in prekopalnikom. Naslov v upravi lista (732/87).

PRODAM NOV gumi voz, 13-ozski, Stentjerneje 100.

VEČJO HIŠO Z VRTOM v mirnem delu centra Brežice ugodno prodam. Pogelšek, Gregorčičeva 1, Brežice.

PRODAM GLOBOK otroški voziček za dvojčka. Marija Dukič, Partizanska 17, Novo mesto.

ZARADI SELITVE ugodno prodam spalnico z vzmetnicami in vložki. Naslov v upravi lista (719/87).

ZARADI SELITVE prodam malo rabljeno spalnico z vzmetnicami in vložki za 150.000 starih dinarjev. Informacije v Slačičarni, Novo mesto, Glavni trg 30.

PRODAM VOZ zapravilivček. Golobčič, Maline 2, Semič.

PRODAM MIZARKE STROJE, debelino, poravnalnik s krožno žago in vrtilnim strojem. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Takojs«.

UGODNO PRODAM malo rabljeno motorno kosilnico znamke »Lavender« s priklopi in cirkularjem. Oglej je možen vsak dan pri Alojzu Katolju, Bučna vas 5, Novo mesto.

PRODAM KOSNO SENA in otave. Zupančič, Brod 9, Novo mesto. Interesenti naj se zglasijo v popoldanskih urah.

PRODAM nemški poravnalnik in debelinski hobotelj stroj ter frezaz s elektromotorji, nemško odlično orabo BMW, motorno kolo, katerega tudi zamenjam za motorno kosilnico. Kupim bele mlinske kamne. Ivan Kranjc, Sevnica 24.

PRODAM SKOBELO GLAVO na 3 nože 40 cm. Naslov v upravi lista (706/87).

UGODNO PRODAM anodirano stanovanjsko hišo. M. Erban, Skopice 30, Brežice.

PRODAM DOBRO OHRANJENO kuhinjsko in sobno pohištvo. Bon, Adamčičeva 8, Novo mesto.

UGODNO PRODAM Opel Karavan v vzornem stanju, generalno popravljen in tehnično pregledan. Gostišina pri »Henriku«, Loška vas — Dol, Toplice.

PRODAM ZAZIDLJIVO gradbeno parcelo za dvojček v Volčičevi ulici v Novem mestu. Vid Skrbelj, Novo mesto, Volantčeva 10.

PRODAM 200 plošč 125 x 93 cm za streho in 25 žlebkov. Franc Vidrih, Smolenja vas 45, Novo mesto.

SPREJMEM dva sestanovaleca. Naslov v upravi lista (711/87).

OPREMLJENO SOBO oddam samostojno sestanovalec. Ljubljanska št. 4, Novo mesto.

ODDAM OPREMLJENO SOBO dvema fantoma. Gotna vas 40, Novo mesto.

ODDAM KOSNO DETELJE in trave napoln ter dva poslovna prostora, primerna za vsako mirno obrt. Hrastar, Brštin 17, Novo mesto.

STAREJSI UPOKOJENEC z enostanovanjsko hišo želi starejšo žensko brez otrok, ki bi mu pomagala v gospodinjstvu. Drugo po dogovoru. Josip Korac, Polje 4, p. Blanca.

ZAKONSKI PAR brez otrok išče sobo in kuhinjo v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (714/87).

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmem zakonca z dojenčkom. Delo olajšano s tehničnimi pripomočki. Opremljena soba zagotovljena. Ponudbe pošljite na naslov: Klemenec, Ljubljana, Ašbetova 5.

MIZARSKI POMOČNIK dobi dobro, stalno službo, hrano in stanovanje pri Pohištvu, Kurik, Sevnica.

ZA SOBO POMAGAM v gospodinjstvu v dopoldanskem času. Vida Rodič, občinska skupščina, Novo mesto.

UGODNO PRODAM vprežno kosilnico v zelo dobrem stanju. Jože Planinšek, Velika Loka 15 pri Trebnju.

VSELJIVO KMEČKO HIŠO z dvema manjšima poslopjema, 5 km od Ljubljane, prodamo posamezno ali skupaj. Informacije: Polje, Zg. Kačelj 28, ali Moste, Rojčeva 1, Ljubljana.

ISCENI ŽENSKO srednjih let za pomoč v gospodinjstvu za dopoldanski čas. Ponudbe na upravo lista pod šifro »21-238«.

PRODAM FIAT 750, letnik 1963. Naslov v upravi lista (743/87).

POCENI PRODAM dobro ohranjeno dnevnico sobo. Oglej vsak dan. S. G., Kristanova 14, Novo mesto.

stični napotki za tujce. 12.10 Domači ansambli. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Levstik: 20 let dekreta o ustanovitvi agronomске fakultete. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Pet minut za novo pesmico. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja... 18.50 Na mednarodnih kriziputih. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Zbora Slovenske filharmonije zbora Lovro Matačić. 21.35 Iz fonoteke radia Koper.

SREDA, 24. MAJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.45 Glasbena pravljica. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tujce. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jakob Perjan: Zakonski predpisi o odbiri plemenskih merjascov. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Majhen recital treh glasbenih umetnikov. 17.05 Mladina sebi in vam. 18.15 Iz naših studiov. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Nikola Hercigonja: Planetarij. 21.40 Muzette in šanson. 22.10 Za ljubitelje jazz.

CETRTEK, 25. MAJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Pesmi o tovarišu Titu. 10.15 Z našimi pevci v francoskih operah. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tujce. 12.10 Domači ansambli (ansambel Arsenik in ansambel Darka Skoberneta). 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Stanko Matekovič: Vzgoja vinske trte na brajah. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Odmevi s baletnih odrov. 15.30 Zvočni naslagi. 17.05 Turistična oddaja.

PRODAM NOVO HIŠO v Novem mestu. Naslov v upravi lista (744/87).

DESETTISOČI VASIH SOTRPI-NOV, ki so kakor vi boleli na želodcu, jetrih, žolču in črevesju, so se pozdravili z učinkovitim prirodnim zdravilom: rogaškim DONAT vrelcem. Zahtevajte DONAT v svoji trgovini! V Novem mestu ga dobite pri HMELJNI-KU in STANDARDU.

KINIO

Brežice: 19. in 20. 5. ameriški barvni film »Živi svobodo«. 21. in 22. 5. ameriški barvni film »Na svidenje, Charlie«.

Crnomelj: 19. in 21. 5. angleški barvni film »Doktor Nus«. 23. in 24. 5. nemški film »Skritvostna grobnica«.

Kočevje: — »Jadrane«. 18. in 19. 5. italijanski barvni film »Beli vrati«. 20. in 21. 5. francoski barvni film »Angelika«. 22. in 23. 5. ameriški barvni film »V senci Zoraa«. 24. in 25. 5. francoski film »Jo-Jo«.

Kostanjevica: 21. 5. francoski barvni film »Pustolovščina zimskih praznikov«. 24. 5. sovjetski barvni film »Bitka za Sevastopol«.

Novo mesto: — »Krkas«. 19. in 22. 5. jugoslovansko-nemški barvni film »Winetou in Old Firehand«. 23. do 25. 5. sovjetski barvni film »Od sedem do dvanajst«.

Metlika: 20. in 21. 5. francosko-italijanski barvni film »Premir«. 20. in 21. 5. ameriški film »Ameriška vesela parada«. 22. in 24. 5. ameriški film »Avantura Cisca Kidsa«. 24. in 25. 5. italijanski film »As asove«. 25. in 26. 5. ruski barvni film »Buratinski doživljaji«.

Mokronog: 20. in 21. 5. ameriški film »Osumljeni so hrabri«.

Novo mesto: — »Dom JLA«. 18. do 21. 5. francoski barvni film »Fine svečanosti«. 22. do 24. 5. film »Tajno orožje inž. Garina«.

Ribnica: 20. in 21. 5. ameriški barvni film »Robin Hood«. 24. in 25. 5. ameriški barvni film »Osedlaj veter«.

Sevnica: 20. in 21. 5. francoski film »Kartuza«. 24. 5. sovjetski film »Kupil sem očeta«.

Senjeme: 20. in 21. 5. italijanski barvni film »Mongol«.

Sodražica: 20. in 21. 5. ameriški barvni film »Sedem veličastnih«. Trebnje: 20. in 21. 5. ameriška barvna komedija »Garsonjera za štirje«.

OBVESTILA

CENJENI GOSTI! Vabimo vas na otvoritev gostilne Lašče pri Dvoru, ki bo v nedeljo, 21. maja.

Obveščam cenjene goste, da bo v nedeljo, 21. maja, velika vrtna veselica na Rdečem kalu. Igral bo trio Henč. Za obisk se priporoča Alojz Rogelj, gostilna Rdeči kal, Dobrič.

Oblačila očisti Kemična čistilnica, Novo mesto, Garmova 5.

POROCNE PEŠTANE po najnovejši modi in v zlatarska dela opravila zlatar, Gospoška 5, Ljubljana (poleg univerze).

SCETKE ZA LOSCILCE in za senalce za prah obnovi Ščotarstvo Armid, Ljubljana, Tržaška 52.

CANDY SERVIS in popravila vseh gospodinjstvenih aparatov za področje Novo mesto, Krško, Crnomelj, Zuzemberk in Trebnje. Janez Močnik, Sokolova 3, Novo mesto, telefon: 21-639.

18.45 Jesikovni pogovori. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napovedov. 22.10 Sodobna makedonska umetna glasba.

RADIO BREŽICE
CETRTEK, 18. MAJA: — Diketen prenos parade popevk — nastopajo Marjana Derjaj, Majda Sepe, Rafko Irgolič in Stane Mancini, organizator: trgovsko podjetje Ljudska potrošnja, Brežice.

PETEREK, 19. MAJA: 20.00—21.15 — Obvestila — Nove plošče RTB — glasbena oddaja: Izbrali ste sami, vmes — humoristična priloga: Tovariši, to ne zadeva tebe!

NEDELJA, 21. MAJA: 11.00—12.50 — Poročila — Ob dnevu jugoslovanskega vojnega letalstva — reportaža — Še se obinske skupščine Krško poroča Marjan Zibert — Vlado Godler: Sklepi občnega zbora občinske gasilske zveze Brežice — Za naše kmetovalce: Joško Verstovšek: Spravilo sena — Dve melodiji v različnih izvedbah — Pozor, pimaš prednost! — Pogovor s poslušalci — Obvestila, reklame in spored kinematografije. 12.50 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 23. MAJA: 18.00—19.30 Svetujemo vam — Nove plošče Jugotona — Športni komentar — Obvestila in pregled filmov — Glasbena oddaja: Iz diskotekve zbiratelj plošč tujih zabavnih ansamblov.

Tudi našim kuram grozi nevarna kuga

Kdor ne bo upošteval navodil, bo kaznovan

Kokošja kuga, nalezljiva bolezen perutnine, se je močno razširila v novomeški občini in grozi, da se bo še širila, če ne bodo lastniki perutnine sodelovali pri zatiranju te bolezni. V teh vrsticah bi radi povedali, kako se kokošja kuga širi, kakšne znake ima in kako je treba proti njej ukrepati.

Bolezen razširja živa okužena perutnina, predvsem pa se širi z mesom take perutnine. Prav tako se prenaša s perjem, drobovino in celo z jajci. Za okužbo zadostuje voda, v kateri lastnik opere zaklano okuženo kokoš. Če namreč zlije tako vodo na dvorišče, lahko kaj hitro pride s to vodo v stik zdrava perutnina.

Kokošja kuga je v drugih krajih močno razširjena, vsako leto pa jo zanesejo na naše območje. Najpogostejše jo k nam zanesejo šoferji in gostilničarji, ki v teh krajih kupujejo (cenejšo) perutnino. Kokošjo kugo prinesejo tudi znanci in sorodniki s podarjenimi kokošmi iz okuženih krajev.

Se nekaž o tem, kako se bolezen razvija in kakšni so njeni znaki:

Od okužbe do prvih znakov bolezni lahko preteče 21 dni, vendar se znaki najpogostejše pokažejo že med petim in desetim dnevom po okužitvi.

Da je kokoš okužena, spoznamo po naslednjih znakih:

● Oboleni žival čepi v kotu in ne zohleje. Sluznica v grlu, sapniku in dihalih oteče, kar povzroči tarnajoče glasove. Kokoš dobi drisko, kmalu pa njen greben in podbradek pomodrita, oziroma postane črna.

Ko v kokoši družini bolezen izbruhne, navadno ni pomoči, ker se bolna ali oku-

žena perutnina ne da zdraviti. Med 100 kokošmi jih 99 pogine. Edino sredstvo zoper kugo je pravočasno zaščitno cepljenje zdrave, neokužene perutnine. Nema lokrat želijo lastniki bolnih kokoši, da bi veterinar cepil tudi tisto perutnino, ki se ne kaže znakov. Tako cepljenje pa ne bi bilo uspešno; uspešno je le cepljenje zdrave perutnine, in sicer tedaj, če se kokoši ne okužijo, preden začne cepivo delovati. Perutnine, med katero je kuga izbruhnila, in tiste, ki je prišla v stik s okuženimi živalmi, ne smemo cepiti.

Perutnino z okuženega dvorišča mora lastnik ubiti, če pa je še navidezno zdrava, poklati. Na videz zdravo poklanc perutnino lastnik lahko porabi doma; seveda mora meso dobro prekuhati ali ga prepeči, vse odpadke pa uničiti (zažgati, zakopati). Poginulo ali pobito (poklano) perutnino mora lastnik prav tako uničiti. Škodljivo je dati poginulo perutnino Ciganom, ker se tako kuga še širi, tako dejanje pa je tudi kaznivo. Kdor perutnino pokonča (kot je zgoraj zahtevano), mora razkužiti kurik, dvorišče in kuraj, kamor je zakopal ali kjer je zažgal poginule kokoši. Razkužiti je treba z 2-odstotno raztopino lušine (2 kg lušine kamna na 100 litrov vode). Razkušba mora biti temeljita in opravljena, ko je kurik očistjen.

Pri občinski skupščini v Novem mestu so imenovali komisijo za zatiranje kokoši kuge. Komisija je takole ukrepala:

Na območju novomeške občine je (do preklica) prepovedan promet z živo ali zaklano perutnino. Prepovedan je dovoz perutnine iz krajev zunaj občine. Dovoljena je prodaja zaklane očistene perutnine v trgovinah, vendar morajo prodajalci dobiti za vsako pošiljko veterinarsko potrdilo. Žive piščance iz kooperacijske reje v občini je možno oddati le z dovoljenjem veterinarskega inšpektorja.

Brž, ko perutnina oboli, mora lastnik to prijaviti najbližjemu veterinarju.

V krajih, kjer se je pojavila kokošja kuga, in v ogroženih krajih bo obvezno cepljenje perutnine.

Oboleni in navidezno zdrava perutnino mora lastnik ubiti oziroma zaklati ter jo (neškodljivo) odstraniti; ko perutnino odstrani, pa razkužiti kurik in prostore, kjer so se kokoši zadrževale.

Kdor ne bo upošteval navodil in bi se zaradi tega bolezni širila, bo predlagan za kaznovanje.

FRANC PUČKO
veterinarski inšpektor

SPREJEMA IN ODDAJA VAŠE ŽELJE

SUPERAVTOMATČNI PRALNI STROJI
vseh znamk

IZREDEN POPUST!
MONTAŽA — NAVODILA — GARANCIJA —

TEHNIČNI SERVIS
VSE INFORMACIJE DOBITE:

NOVO MESTO: BRACKO,
Ragovska 7: št. telefona 068-21—659

SEVNICA: TOTER,
Heroja Maroka 4
vsako soboto od 15. do 17. ure.

PEROTTI-EXPORT
S. FRANCESCO 41, TRST

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, Miloj Gačević, Marjan Legan, Jože Primo, Jožica Teppey in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Močnik

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 par (50 starih din) — Letna naročnina 20 novih dinarjev (2000 starih din), polletna 10 novih dinarjev (1000 starih din); plačljiva je vnaprej — Za iznosom 37.50 novih dinarjev (3750 starih din) oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici SDK v Novem mestu 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tisk: Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani.